

UGDYMO PROCESAS, MOKANT NUOTOLINIU BŪDU:

iššūkliai,
patirtys,
sprendimai



UGDymo PROCESAS, MOKANT NUOTOLINIU BŪDU:

iššūkiai,
patirtys,
sprendimai

Parengta pagal vaizdo konferencijų,
vykusių bendrojo ugdymo mokyklų direktorių pavaduotojams
2020 m. balandžio–birželio mėnesiais,
medžiagą



NACIONALINĖ
ŠVIETIMO
AGENTŪRA

Vilnius
2020

Parengė
dr. Vida Kazragytė,
Laima Gudaitė

Redaktorė Rūta Krasnovaitė

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos
Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB)

ISBN 978-609-8275-08-7 (elektroninis)

TURINYS

Išvadinis žodis	4
Apie konferencijas ir leidinį	7
<i>Vida Kazragytė</i> Kitoks: mokymo(si) būdas, ugdymo turinys, ugdymo organizavimas	9
Patirtimi ir įžvalgomis dalijosi	12
Vaizdo konferencijų medžiagos teminė rodyklė	16
<i>1 konferencija.</i> Kaip suvaldyti mokymosi krūvius?	22
<i>2 konferencija.</i> Kaip užtikrinti kokybišką grįžtamąjį ryšį, mokant nuotoliniu būdu?	28
<i>3 konferencija.</i> Mokyklos kuriamas ir įgyvendinamas ugdymo turinys	32
<i>4 konferencija.</i> Mokymosi pagalba mokiniui, mokantis nuotoliniu būdu	40
<i>5 konferencija.</i> Patyriminis ugdymas, mokantis nuotoliniu būdu	46
<i>6 konferencija.</i> Refleksija, mokantis nuotoliniu būdu	52
<i>7 konferencija.</i> Projektinės veiklos organizavimas, mokantis nuotoliniu būdu	60
<i>8 konferencija.</i> Ugdymo proceso organizavimas birželio mėnesį	70
<i>9 konferencija.</i> Kaip sėkmingai pasirengti 2020–2021 mokslo metams?	74
<i>10 konferencija.</i> Mokyklų atradimai, reaguojant į COVID-19 iššūkį	82

Įvadinis žodis

Šis unikalus leidinys atskleidžia ieškojimų ir kūrybinių sprendimų kelią, kuriame susitelkė mokyklų, nacionalinio lygmens švietimo atstovai, mokslininkai ir ekspertai, sukurdami bendradarbiavimo platformą – *nuotolines konsultacijas Lietuvos mokyklų direktorių pavaduotojams*. Šį bendradarbiavimą paskatino prasidėjęs visuotinis nuotolinis mokymas ir svarbiausi tokio mokymo iššūkiai. Nuotolinis mokymas kartu atvėrė ir naujas galimybes ieškoti naujų ugdymo organizavimo formų, skatino naudotis technologijomis ir skaitmeninėmis priemonėmis. Išryškėjo poreikis mokytis vieniems iš kitų ir dalytis su kitais. Prasidėjusios nuotolinės konsultacijos tapo ypač populiarios ir aktualios mokyklų bendruomenėms. Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos, Nacionalinės švietimo agentūros specialistai subūrė komandą, per tris mėnesius suorganizavusią 10 vaizdo konferencijų. Jų medžiaga nuosekliai pateikiama šiame leidinyje.

Užfiksuotos ir autentiškai pristatomos konferencijų temos, mokyklų patirtys, ekspertų įžvalgos, refleksijos ir dalyvių pasisakymai atspindi aktualiausias ugdymo proceso organizavimo nuotoliniu būdu temas ir klausimus. Čia užfiksuota mokyklų idėjos ir sprendimai – jais galime pasiremti ir toliau plėtoti šias idėjas.

Nuoširdžiai dėkoju dalyvavusiems ir savo patirtimi pasidalijusiems mokyklų atstovams, ekspertams už teiktas mokslines įžvalgas. Prie šių vaizdo konferencijų organizavimo daug prisidėjo Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos, Nacionalinės švietimo agentūros darbuotojai, sutelkę mokyklų, švietimo ekspertų ir mokslininkų partnerystę. Dėkoju už sukurtą bendrystę ir linkiu, kad ir toliau tęstųsi visus vienijanti bendrakūra, ieškant geriausių sprendimų. Didžiausia padėka Nacionalinės švietimo agentūros darbuotojoms dr. Vidai Kazragytei ir Laimai Gudaitei už parengtą leidinį ir visiems šio leidinio kūrėjams, prisidėjusiems, kad šių konferencijų medžiaga būtų prieinama visai švietimo bendruomenei.

Dr. Loreta Žadeikaitė

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos
vyriausioji patarėja

Šalyje paskelbus karantiną, bendrojo ugdymo mokyklos susidūrė su dideliu iššūkiu – kaip toliau mokyti kiekvieną vaiką. Sprendimas – įvestas visuotinas nuotolinis mokymas.

Kiekviena mokykla autentiška, tad ir sprendimai, organizuojant nuotolinį mokymą, buvo skirtingi, pritaikyti prie mokyklos konteksto. Svarbiausias uždavinys buvo nepalikti vaiko nesimokymo užribyje, kad jis nepatirtų mokymosi nuostolių. Organizuojant nuotolinį mokymą, mokyklos direktoriaus pavaduotojams teko ypač svarbus vaidmuo. Pavaduotojai būrė mokytojus, kartu ieškojo optimaliausių sprendimų, kaip sėkmingai organizuoti mokinių nuotolinį mokymą, kaip užtikrinti laiku teikiamą mokymosi pagalbą, kaip pertvarkyti pamokų tvarkaraštį, kaip optimizuoti mokinio mokymosi krūvius, kaip esamomis sąlygomis lanksčiai pritaikyti bendrųjų ugdymo planų nuostatas ir pan.

Tai buvo laikas, kai mes visi, dirbantys mokyklose, savivaldybės švietimo padaliniuose, nacionalinio lygmens institucijose, mokėmės organizuoti ugdymo procesą kitokiomis sąlygomis, mokėmės iš patirčių. Vaizdo konferencijos mokyklų direktorių pavaduotojams – mokymosi iš savo patirties pavyzdys, nauja organizavimo forma, kuri būrė mokyklų direktorių pavaduotojus. Kilusius organizavimo klausimus sprendėme „čia ir dabar“. Vaizdo konferencijos padėjo įvertinti, kokius ugdymo procesą reglamentuojančius dokumentus reikėtų koreguoti. Mokyklos šiose konferencijose noriai dalijosi autentiška nuotolinio mokymo organizavimo patirtimi. Pristatytų pavyzdžių aptarimas kartu su ekspertais – tai tarsi žvilgsnis į mokykloje organizuojamą veiklą „pro mokyklos langą“. Ekspertų įžvalgos, vertinimai ir patarimai augino mokyklų patirtį, keitė praktiką, skatino mokyklas mokytis iš kitų mokyklų patirčių, drąsiai ieškoti vadybinių sprendimų, siekiant, kad mokiniai nepatirtų mokymosi nuostolių. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (EBPO) šalims pateikė siūlymą – įvertinus ir atrinkus pasiteisinančias praktikas, dokumentuoti pavyzdžius, kaip buvo organizuojamas ugdymas nuotoliniu būdu. Vaizdo konferencijų dokumentuota medžiaga – mokyklų patirtys, kurios mus moko ir augina...

Audronė Šuminienė

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos
Bendrojo ugdymo departamento
Pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyriaus patarėja

Nacionalinė švietimo agentūra, koordinuodama pagalbos teikimą mokykloms ir sudarydama galimybes mokyklų vadovams dalytis patirtimi bei tartis aktualiais mokyklų veiklos klausimais, reagavo į pandemijos iššūkį.

Kasdienį mokymąsi klasėse pakeitė retai mūsų ugdymo praktikoje taikytas nuotolinis mokymo proceso organizavimo būdas. Todėl, siekiant stiprinti mokyklų vadovų vaidmenį ir švietimo lyderystę, buvo organizuotos viešosios nuotolinės konferencijos. Jos padėjo mokyklų vadovams, mokytojams, švietimo pagalbos specialistams, mokiniams, jų tėvams ir švietimo ekspertams išgirsti vieniems kitus, įvertinti atskiras situacijas, dalytis, patarti, pasimokyti ir veikti. Į situacijas pažvelgta įvairiais pjūviais, iš įvairių pozicijų, siekiant bendro tikslo – sudaryti kuo geresnes sąlygas kiekvieno mokinio pažangai, kai mokymas organizuojamas nuotoliniu būdu.

Šiame elektroniniame leidinyje pateiktas rengėjų pasirinkta forma susistemintas nuotolinių konferencijų turinys.

Rūta Krasauskienė

Nacionalinės švietimo agentūros direktorė,

Albina Vilimienė

Mokyklų veiklos įsivertinimo ir tobulinimo skyriaus vedėja

Apie konferencijas ir leidinį

Dėl COVID-19 pandemijos paskelbus šalyje karantiną, mokyklos beveik tris mėnesius ugdymą organizavo nuotoliniu būdu (nuo 2020 m. kovo 30 d. iki mokslo metų pabaigos, remiantis švietimo, mokslo ir sporto ministro 2020 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. V-469). Daugumai mokyklų toks ugdymo būdas buvo neįprastas. Nors teikta metodinės ir materialinės pagalbos, pagrindinė atsakomybė už nuotolinio ugdymo organizavimą teko mokyklų vadovams. Vadovai ir jų pavaduotojai turėjo greitai susiorientuoti bei priimti daug naujų sprendimų, kad ugdymo procesas tęstųsi kaip galima sėkmingiau.

Siekiant stiprinti vadovų ir jų pavaduotojų pasitikėjimą, praėjus dviem savaitėms nuo nuotolinio ugdymo pradžios, pradėta reguliariai organizuoti jiems skirtas vaizdo konferencijas. Iš viso įvyko 10 konferencijų. Jose tiesioginių transliacijų metu dalyvavo daugiau kaip 2 500 dalyvių (konferencijų įrašų peržiūrų skaičius siekia beveik 10 000). Konferencijas organizavo Nacionalinės švietimo agentūros Mokyklų veiklos įsivertinimo ir tobulinimo skyrius kartu su Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija. Konferencijų temos pasirinktos išsiklausius į vadovų ir pavaduotojų išsakytas problemas ar klausimus, taip pat atsižvelgiant į tai, jog sudėtingu laikotarpiu veiksmingiausi sprendimai atrandami praktikoje ir todėl reikalingas jų svarstymas. Konferencijoms parinkta dalijimosi patirtimi forma. Pakviesti įvairių Lietuvos regionų ir mokyklų tipų direktoriai, pavaduotojai, mokytojai pasakojo apie priimtus sprendimus, susijusius su nuotolinio mokymo(si) organizavimu, išsakė, ką mano esant sėkminga, kuo abejoja ar kas lieka neišspręsta. Tai davė dvigubą efektą. Viena vertus, kiekviena besidalijanti mokykla iškilo prieš akis visu vaizdingu konkretumu, savitumu, o tai leido geriau pažinti mokyklų gyvenimą apskritai.

Kita vertus, padėjo labiau suprasti nagrinėjamą problemą, sprendimų paieškos procesą, galimą jų įvairovę. Kai kurie sprendimai tuoj pat sulaukdamo besiklausančiųjų pritarimo ir būdavo perimami, tiesiogiai pritaikomi, o kai kurie žadino norą daugiau apie tai sužinoti ateityje. Mokyklų vadovų, pavaduotojų pranešimus lydėjo mokslininkų, švietimo ekspertų įžvalgos, praplėtusios išsakytas praktikų mintis ir kartu palikusios atvirą kelią tolesniam pergalvojimui. Savo požiūrį išsakė ir tėvai, mokiniai, apie indėlį į bendrą darbą kalbėjo savivaldybės švietimo padalinio atstovė. Tad konferencijos tapo mokymosi vieta, nesant aiškiai prisiimtų „mokytojų“ vaidmenų, ir tai, manome, buvo viena iš jų stiprybių. Vertikalūs santykiai veikia neigiamai, nes pabrėžia aš, mokymą, reikalavimų kitiems kėlimą ir kt. O horizontalūs santykiai, prof. Vilijos Targamadzės terminais kalbant, vyraavę konferencijų metu, žadino sąmoningumą, atsakomybę, lengvino ryšių tarp skirtingų statusų švietimo dalyvių kūrimąsi.

Žinoma, labiausiai vaizdo konferencijų aktualumas buvo juntamas tiesioginių transliacijų metu. Vis dėlto apsispręsta vaizdo konferencijų medžiagą pateikti elektroniniu leidiniu. Juo siekta užfiksuoti nuotolinio ugdymo, vykusio karantino metu, patirtis, suteikti joms išliekamąją vertę. Leidinys, tikimasi, pasiūlys idėjų, kaip prireikus derinti nuotolinį ugdymą su tiesioginiu ugdymu klasėje, pravers susiklosčius kitoms neįprastoms sąlygoms, gal net bus įdomus istorinei analizei. Rengiant leidinį, garso įrašai buvo transkribuoti, atrinktos tik svarbiausios kalbėjusiųjų mintys. Tenka pripažinti, jog autentiškumas truputį nukentėjo. Už ribų liko jaudinantis emocinis fonas, pokalbių lauke mirgėjusios diskusijos, linkėjimai, padėkos, praleisti arba sutrumpinti moderatorių pasisakymai. Tačiau manome, jog rašytinis tekstas, palyginti su vaizdo įrašu, turi ir nemažai privalumų: skaitymas atima mažiau laiko, tekstą lengviau analizuoti, naudoti. Kad būtų lengviau skaityti, buvo sudaryta konferencijų medžiagos teminė rodyklė (p. 16–21).

Skaitytojai atkreips dėmesį, jog temos, aspektai – tai, apie ką kalbama leidinyje, – kartojasi. Su tuo dera sutikti. Pasikartojimai atskleidžia tai, kas mokyklų veiklose yra bendra. O kaip apie tai kalbama, kaip viena ar kita problema išspręsta, rodo konkrečius pasirinkimus, tam tikrus kokybės požymius.

Dėkojame visiems konferencijų dalyviams už bendradarbiavimą, kūrybinį indėlį į naujų idėjų banką.

Rengėjos

Kitoks: mokymo(si) būdas, ugdymo turinys, ugdymo organizavimas

Dr. Vida Kazragytė

Nesuklysimė pasakę, jog šiuo sudėtingu laikotarpiu laimėjo tie mokyklų vadovai, kurie jau buvo pasistūmę pirmyn, sudarydami sąlygas mokytojams ir mokiniams išmokti naudoti informacinės komunikacinės technologijas (IKT), taip pat tirdami IKT naudojimą SELFIE ar kitais būdais. Apie tai šiame leidinyje pasakoja Radviliškio Gražinos pagrindinės mokyklos direktorius Laisvūnas Vaičiūnas ir skaitmeninių technologijų administratorius, IKT koordinatorius Egidijus Dailidonis. Tačiau pažvelkime kiek plačiau. Konferencijų medžiaga atskleidžia ir kitą, gal net svarbesnį aspektą – pastangas susiorientuoti, kaip pakinta ugdymo procesas, mokant nuotoliniu būdu, ir kaip šį būdą panaudoti geriausiai.

Iš pradžių mokymas(is) nuotoliniu būdu sutiktas gana optimistiškai. Šis optimistinis požiūris ryškus ir konferencijų kalbėtojų pasisakymuose. Tikėtasi apsirūpinti reikalingomis priemonėmis, išmokti jomis naudotis ir gauti gal net daugiau naudos negu įprastomis ugdymo sąlygomis. Šiandien, prabėgus daugiau kaip pusmečiui, žvilgsnis kur kas blaivesnis. Pradedame pripažinti, jog mokymas ir mokymasis nuotoliniu būdu yra sunkesnis psichologiškai, nes ribojama pajautimu gaunama informacija, klausa ir rega vaizdo pamokų metu per daug įtemptiama, apkraunama. Prireikia daugiau skaitymo, rašymo, o tai, savo ruožtu, pareikalauja daugiau laiko. Mokiniai nebeturi tiek galimybių stebėti bendrą klasių, suprantančių dalyką, atsakymus, paaiškinimus, užduočių atlikimą, iš to mokytis, kaip mokykloje. Apskritai, nelieta mokyklos fizinės aplinkos, joje susidarančių situacijų, kuriose taip pat prisidedama prie mokinių ugdymo ir pasiekimų.

Tačiau pradžioje tai nebuvo taip aišku. Kaip ženklas, jog nepakankamai adekvačiai pavyko įvertinti mokymo(si) nuotoliniu būdu kitoniškumą, tapo pirmoji vaizdo konferencija apie krūvius. Ji parodė, kad mokytojai naudoja per daug mokomosios medžiagos, skiria per daug, ne visada tikslingų užduočių. Vaizdo pamokų yra per daug, jų laikas naudojamas ne produktyviai. Ir mokiniai, ir mokytojai dirba per daug. Ši konferencija buvo svarbi įsisąmoninant, jog mokymas(is) ir ugdymas nuotoliniu būdu yra „kitoks“ ne tik todėl, jog vyksta naudojant IKT priemones, bet, svarbiausia, dėl to, kad reikalauja kitokio ugdymo turinio, ir, atitinkamai, kitokio ugdymo organizavimo. Atrodo, kad pirmojoje konferencijoje, iš visų gausiausioje (tiesioginėje transliacijoje dalyvavo beveik 500 dalyvių), nuotolinis mokymas(is) bendromis pastangomis buvo „prisijaukintas“, sutvarkytas, pirmiausia susitariant koreguoti ugdymo turinį, jį tikslinti. Per šią ir kitas konferencijas mokyklų vadovai kartu su savo komandomis pasakojo, kaip pasinaudojo rekomendacijų dėl nuotolinio mokymo(si), mokslinių straipsnių, bendrųjų ugdymo planų teikiamomis galimybėmis keisti ugdymo turinį.

- Naujai sudarytos dalykų grupės, pabrėžiant jų „misijas“. Menų, technologijų, kūno kultūros dalykai, taip pat neformaliojo švietimo veiklos integruotos į kitų dalykų pamokas.
- Ilgalaikiuose planuose ir pamokų planuose atrinktos svarbiausios žinios, gebėjimai (branduolys). Tai didelės kompetencijos reikalaujantis darbas, kuriam ne visi mokytojai ryžtasi.
- Parinkti tinkami ugdymo turinio šaltiniai – popieriniai ir skaitmeniniai. Tai buvo vienas sunkiausių mokytojams tekusių darbų.

- Skirta pakankamai dėmesio socialiniam ir emociniam ugdymui (klasės valandėlės, pokalbiai, bendruomenių projektai), taip pat naujai ugdymo sričiai – savarankiškam mokymuisi. Mokiniai mokytis planuoti laiką, jį valdyti, naudotis papildomomis skaitmeninėmis mokymosi programomis ir kt.
- Taikytos įvairesnės mokymosi formos: vaizdo pamokos klasei ir srautui, grupinės ir individualios konsultacijos žodžiu, el. paštu, socialiniais tinklais. Mokyta iš socialinių partnerių, tėvų ir kt. Taip keliama didesnio ugdymo turinio suasmeninimo link.
- Vestos „besitęsiančios“ pamokos – mokytojai iš anksto atsiunčia mokymosi užduotis ir medžiagą, ją mokiniai savarankiškai bando suprasti, o vaizdo pamokoje pirminis supratimas pratęsiamas, pagilinamas, ištaisomos klaidos, numatomi tolesni mokymosi žingsniai. Ne vienas kalbėtojas atkreipė dėmesį į trumpo, nuoseklaus, teisingo mokytojo paaiškinimo svarbą. Mokytojas turi labai atsakingai sukurti informaciją, kurią mokinys išgirs per pamoką ar perskaitys užduotyse, ir užkoduos ilgalaikėje atmintyje, nes ji nuveda teisingu arba neteisingu keliu.
- Tiksliau nustatytas mokinio gaunamų dalyko mokymosi įvertinimų skaičius (pvz., per mėnesį pagal savaitinių pamokų skaičių).
- Nuolat siekta gauti mokinių ir jų tėvų teikiamą grįžtamąjį ryšį, taikytos mokytojų ir mokinių refleksijos. Visa tai padėjo aiškiau suvokti bei įsivertinti savo veiksmus neįprastame mokymo(si) ir ugdymo procese.

Mokyklų vadovai ir jų pavaduotojai taip pat pabrėžė nuotolinio mokymo(si) organizavimo ypatumus. Buvo itin svarbu:

- pasirinkti vieną virtualią mokymosi aplinką (kol kas ne visoms mokykloms tai pavyko);
- kurti ir teikti išsamią ir įvairią informaciją apie nuotolinį mokymą(si) mokiniams, tėvams, mokytojams; susitarti dėl naujų funkcijų, vaidmenų (IT mokytojų, psichologų, švietimo pagalbos specialistų, bibliotekininkų, klasių vadovų ar kuratorių), saugos per vaizdo pamokas;
- bendraujant su tėvais, skatinti jų pagalbą, analizuoti tėvų suteiktą grįžtamąjį ryšį, jį atsižvelgti;
- susikurti ar prisitaikyti skaitmeninius įrankius, leidžiančius stebėti mokinių įsitraukimą į mokymąsi, teikti mokymosi pagalbą sunkumų patiriantiems ar silpną mokymosi motyvaciją turintiems mokiniams, taip pat specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams;
- pakeisti pamokų tvarkaraščius, pažymint sinchroninio ir asinchroninio mokymosi formas;
- nustatyti naują sinchroninio mokymosi formų pradžios ir pabaigos laiką, šių formų dažnumą, pertraukas;
- palaikyti mokytojų tarpusavio bendravimą, veiklos ir patirties reflektavimą.

Mokyklų vadovai ir jų pavaduotojai pateikė skirtingus ugdymo organizavimo sprendimus. Niekas negali ryžtis atsakyti, kurie gi iš jų yra visiškai teisingi. Kaip teigė Ukmergės Dukstynos pagrindinės mokyklos direktorė Daiva Liumparienė, „svarbu matyti visumą“, o tokiam žvilgsniui, apimančiam ir mokinių pasiekimus, reikia, žinoma, laiko distancijos. Taip pat neturime pamiršti, jog šitaip ugdymas vyko karantino sąlygomis, kurios, kaip manyta, bus trumpalaikės. Todėl mokyklų vadovai ir pavaduotojai nuolat pabrėžė, ką laiko pasiteisinusiais dalykais ir norėtų taikyti vėliau įprastame ugdymo procese, pavyzdžiui, tėvų ar mokinių susirinkimus nuotoliniu būdu, vaizdo pamokų biblioteką, dažnesnes užduotis virtualiose aplinkose. Vienas įdomiausių dalykų, į kurį atkreipė dėmesį kalbėtojai, buvo tas, jog vaikai, mokykloje buvę mokytojų ar draugų mažai pastebimi, nuotolinio mokymo(si) metu tapo „matomi“. Per vaizdo pamokas jie išdrąsėjo, namuose geriau atlikdavo užduotis. Tai rimtas argumentas tam, kad įprastomis mokyklos darbo sąlygomis turėtume labiau vertinti intravertiškas ar panašias mokinių savybes: jos yra palankios mokymuisi, tik būtina jas saugoti nuo gožiančių veiksnių.

Vadovai, jų pavaduotojai, mokytojai pateikė plačius retrospektyvaus pobūdžio pasakojimus apie per ne vienus metus susiklosčiusias veiklas ir jų organizavimo principus (patyriminis ugdymas, refleksijų taikymas, mokinio individualios pažangos stebėjimas, mokinių projektinė veikla, birželio mėnesį vyks-

tančios ugdomosios veiklos, diferencijavimo galimybės). Kalbėtojai taip pat nurodė, kaip šios veiklos jau yra pritaikytos ar gali būti pritaikytos nuotoliniam ugdymui. Konferencijų metu išeita ir į platesnį kontekstą: kalbėta apie mokyklų patirtis, atsižvelgiant į Geros mokyklos koncepcijos nuostatas, EBPO atliktus mokymo nuotoliniu būdu tyrimo rezultatus, apskritai COVID-19 pandemijos išryškintas švietimo problemas. Aktualūs buvo mokslininkų, aukštųjų mokyklų dėstytojų plataus masto, netgi filosofiniai apibendrinimai.

Pabaigoje norėtusi pabrėžti du dalykus. Mokymas(is) nuotoliniu būdu padėjo išgryninti mokymą ir mokymąsi. Tapo aiškiau, už ką atsakingas mokytojas, o už ką – mokinys. Taip pat paaiškėjo, kad sąveika turi tapti glaudesnė. Mokant geriau mažiau, bet aiškiau, kad mokiniai suprastų, įsimintų. Vėl svarbios tapo tokios ugdymo proceso savybės kaip dėmesio sutelkimas į reikšmingą dalykinį turinį, tikslumas, laiko ir jėgų taupymas, pagarbūs santykiai, pasitikėjimas mokytoju. Antra, į akis krinta tai, jog sustiprėjo mokyklos savo veiklos įsivertinimo reikšmė. Vadovai, pavaduotojai, mokytojai ėjo neišmintu keliu, daug kuo rizikuodami, todėl apklausos, pokalbiai nuotoliniu būdu ir „gyvai“ tapo neatskiriama bei prasminga vadybinio darbo dalimi.

Patirtimi ir įžvalgomis dalijosi

Daiva Sabaliauskienė, Alytaus Putinų gimnazijos direktorė

Vyta Šiugždinienė, Alytaus Putinų gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Diana Brown, Druskininkų savivaldybės Švietimo skyriaus vedėja

Žaneta Krivonienė, Druskininkų savivaldybės Viečiūnų progimnazijos direktorė

Lina Viršilienė, Kauno Jurgio Dobkevičiaus progimnazijos direktorė

Aušra Glebauskienė, Kauno Jurgio Dobkevičiaus progimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Rimantė Grumadaitė, Kauno Jurgio Dobkevičiaus progimnazijos informacinių technologijų mokytoja

Sigita Lembutienė, Kauno Jurgio Dobkevičiaus progimnazijos lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja

Darius ir Jonė Chmieliauskai, Kauno bendrojo ugdymo mokyklų mokinių tėvai

Erikas Griškevičius, Kauno Aleksandro Puškino gimnazijos direktorius

Audra Galvanauskienė, Kauno r. Garliavos Jonučių progimnazijos direktorė

Eglė Gailiūnienė, Kauno r. Garliavos Jonučių progimnazijos pradinė klasių mokytoja

Eglė Strašinskaitė, Kauno r. Garliavos Jonučių progimnazijos vokiečių kalbos mokytoja

Vilija Prižgintienė, Klaipėdos „Ažuolyno“ gimnazijos direktorė

Irma Daukšienė, Klaipėdos Baltijos gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Reda Bardauskienė, Klaipėdos Simono Dacho progimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Vilma Norvaišienė, Klaipėdos Simono Dacho progimnazijos geografijos mokytoja

Ona Sturonienė, Klaipėdos r. Gargždų „Vaivorykštės“ gimnazijos direktorė

Loreta Kaltauskienė, Klaipėdos r. Priekulės Ievos Simonaitytės gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Jolita Jukškaitė, Lietuvos sveikatos universiteto gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Jolita Vaičiulienė, Palangos Senosios gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Oksana Karoblienė, Panevėžio „Vyturio“ progimnazijos Pagrindinio ugdymo skyriaus vedėja

Rimtas Baltušis, Panevėžio r. Velžio gimnazijos direktorius

Gitana Kruopienė, Pasvalio Petro Vileišio gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Regina Rubinienė, Plungės r. Platelių gimnazijos direktorė

Rasa Alaburdienė, Prienų „Revuonos“ pagrindinės mokyklos direktoriaus pavaduotoja

Laisvūnas Vaičiūnas, Radviliškio Gražinos pagrindinės mokyklos direktorius
Egidijus Dailidonis, Radviliškio Gražinos pagrindinės mokyklos skaitmeninių technologijų administratorius / IKT koordinatorius

Violeta Bakutienė, Raseinių Šaltinio progimnazijos direktoriaus pavaduotoja
Albina Abromavičienė, Raseinių Šaltinio progimnazijos anglų kalbos mokytoja
Jolita Marcinkienė, Raseinių Šaltinio progimnazijos pradinių klasių mokytoja
Beata Vaičekauskienė, Raseinių Šaltinio progimnazijos socialinė pedagogė

Lijana Jurgelienė, Šiaulių Ragainės progimnazijos direktoriaus pavaduotoja ugdymui
Ingrida Donielienė, Šiaulių Ragainės progimnazijos inžinerijos mokytoja

Birutė Klimašauskienė, Šiaulių Salduvės progimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Aušra Garškienė, Šiaulių r. Aukštelkės mokyklos-daugiafunkcinio centro pavaduotoja
Vida Šarauskienė, Šiaulių r. Aukštelkės mokyklos-daugiafunkcinio centro anglų kalbos mokytoja
Simona Miškinienė, Šiaulių r. Bubių mokyklos specialioji pedagogė

Jūratė Lazdauskienė, Tauragės „Šaltinio“ progimnazijos direktorė
Asta Biknerienė, Tauragės „Šaltinio“ progimnazijos direktoriaus pavaduotoja
Ingrida Lukošienė, Tauragės „Šaltinio“ progimnazijos direktoriaus pavaduotoja
Jolanta Daugalienė, Tauragės „Šaltinio“ progimnazijos psichologė ir socialinė pedagogė
Šarūnė Urbikaitė, Tauragės „Šaltinio“ progimnazijos priešmokyklinio ugdymo mokytoja

Lina Trijonienė, Tauragės Žalgirių gimnazijos direktoriaus pavaduotoja ugdymui
Edita Butkienė, Tauragės Žalgirių gimnazijos direktoriaus pavaduotoja ugdymui
Rita Krasauskienė, Tauragės Žalgirių gimnazijos rusų kalbos mokytoja
Janina Pukelienė, Tauragės Žalgirių gimnazijos anglų kalbos mokytoja

Daiva Liumparienė, Ukmergės Dukstynos pagrindinės mokyklos direktorė

Milda Padegimaitė, Varėnos „Ąžuolo“ gimnazijos direktorė
Audrius Saulynas, Varėnos „Ąžuolo“ gimnazijos direktorės pavaduotojas ugdymui
Agita Beržanskaitė, Varėnos „Ąžuolo“ gimnazijos gimnazistė
Augustina Palevičiūtė, Varėnos „Ąžuolo“ gimnazijos gimnazistė

Rasa Šlivinskienė, Vilkaviškio „Aušros“ gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Dr. Eglė Jasutė, Vilniaus Jėzuitų gimnazijos matematikos mokytoja, Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto docentė

Galina Chijen, Vilniaus Vasilijaus Kačialovo gimnazijos direktorės pavaduotoja

Violeta Sabonienė, Vilniaus Naujininkų mokyklos direktoriaus pavaduotoja

Rasa Agintienė, Vilniaus r. Juodšilių „Šilo“ gimnazijos direktorė
Jurgita Mackevičiūtė, Vilniaus r. Juodšilių „Šilo“ gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Švietimo ekspertai, pranešėjai

Dr. Vaino Brazdeikis, Nacionalinės švietimo agentūros Ugdymo turinio departamento direktorius

Dr. Ramutė Bruzgelevičienė, Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademijos docentė

Dr. Remigijus Bubnys, Šiaulių universiteto profesorius

Prof. dr. (HP) Valentina Dagienė, Vilniaus universiteto Duomenų mokslo ir skaitmeninių technologijų instituto vyriausioji mokslo darbuotoja, grupės vadovė

Dr. Estela Daukšienė, Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademijos docentė

Dr. Rita Dukynaitė, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Strateginių programų skyriaus patarėja

Laima Gudaitė, Nacionalinės švietimo agentūros Mokyklų veiklos įsivertinimo ir tobulinimo skyriaus metodininkė

Dr. Pranas Gudynas, Nacionalinės švietimo agentūros Tyrimų skyriaus vedėjas

Prof. dr. Valdonė Indrašienė, Mykolo Romerio universiteto Edukologijos ir socialinio darbo instituto direktorė

Dr. Aurimas Marijus Juozaitis, švietimo konsultantas

Gražina Kaklauskienė, Švietimo mainų paramos fondo direktoriaus pavaduotoja

Natalija Kaunickienė, Šiaulių Salduvės progimnazijos direktorė

Dr. Vida Kazragytė, Nacionalinės švietimo agentūros Mokyklų veiklos įsivertinimo ir tobulinimo skyriaus metodininkė

Rūta Krasauskienė, Nacionalinės švietimo agentūros direktorė

Dr. Jolanta Navickaitė, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Bendrojo ugdymo departamento direktorė

Dr. Gitana Notrimaitė-Muzikevičienė, Nacionalinės švietimo agentūros Pasiekimų patikrinimo užduočių rengimo skyriaus vedėja

Jolanta Pauliukienė, Nacionalinės švietimo agentūros Pasiekimų patikrinimo užduočių rengimo skyriaus metodininkė

Dr. Romas Prakapas, Mykolo Romerio universiteto Pavaduotojų akademijos koordinatorius, Edukologijos ir socialinio darbo instituto docentas

Dr. Eglė Pranckūnienė, VŠĮ „Mokyklų tobulinimo centras“ steigėja

Dr. Linas Slušnys, vaikų psichiatras, Socialinio emocinio ugdymo programos vadovas

Audronė Šuminienė, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyriaus patarėja

Habil. dr. Vilija Targamadžė, Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto Ugdymo mokslų instituto profesorė

Prof. dr. Jolanta Urbanavič, švietimo, mokslo ir sporto viceministrė

Albina Vilimienė, Nacionalinės švietimo agentūros Mokyklų veiklos įsivertinimo ir tobulinimo skyriaus vedėja

Dr. Dainius Žvirdauskas, Kauno technologijos universiteto Inžinerijos licėjaus direktorius

■ Moderatoriai

Agnė Motiejūnė, VšĮ „Mokyklų tobulinimo centro“ programos „Renkuosi mokytį!“ vadovė

Dr. Asta Ranonytė, Nacionalinės švietimo agentūros direktoriaus pavaduotoja

Audronė Šuminienė, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyriaus patarėja

Albina Vilimienė, Nacionalinės švietimo agentūros Mokyklų veiklos įsivertinimo ir tobulinimo skyriaus vedėja

Dr. Loreta Žadeikaitė, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos vyriausioji patarėja

■ Techninė transliacijų priežiūra

Giedrė Čiapienė, Nacionalinės švietimo agentūros Švietimo pagalbos departamento Kvalifikacijos tobulinimo skyriaus metodininkė

Gražvydas Vaitiekūnas, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Informacinių sistemų ir dokumentų valdymo skyriaus vyriausiasis specialistas

Vaizdo konferencijų medžiagos teminė rodyklė

Tema – tai kalbėtojų dalijimosi, svarstymo pagrindinis objektas ar pagrindinė mintis.

Tema	Kalbėjo	Puslapiai
1 konferencija. Kaip suvaldyti mokymosi krūvius?		
Svarbu – bendras sutarimas.	Dr. Loreta Žadeikaitė	22
Perbalansuoti ugdymą; vertingiausia mokytojams – gerųjų patirčių pristatymai.	Dr. Jolanta Navickaitė	22
Nuotolinis mokymasis tėvų akimis; virtuali pamoka – „kitoks“ žanras.	Darius ir Jonė Chmieliauskai	22
Tvarkaraščių pakeitimai; mokymosi laiko organizavimas; dalykų integravimas.	Rimtas Baltušis	23
Pamokų trukmės; susitarimai dėl komunikavimo.	Jolita Jukšaitė	23
A ir B kursų dalykų pamokų skirtumai.	Jolita Vaičiulienė	24
Mokinių apklausos; atsižvelgimas į mokinių nuomones.	Regina Rubinienė	25
Mokyklų svetainėse paskelbti sprendimai dėl krūvių reguliavimo; lankumas, taikant BUP nuostatas; sėkmingo darbo strategijos.	Audronė Šuminienė	25–26
Mokytojo galimybės reguliuoti mokinio krūvį; atsižvelgimas į artimiausią vaiko raidos sritį; pastoliavimas; grįžtamasis ryšys; mokymo struktūravimas.	Dr. Pranas Gudynas	26–27
2 konferencija. Kaip užtikrinti kokybišką grįžtamąjį ryšį, mokant nuotoliniu būdu?		
Direktorių pavaduotojų bendradarbiavimas.	Rūta Krasauskienė	28
Pedagogų anketos rezultatai; bendruomenės palaikymas.	Dr. Loreta Žadeikaitė	28
Įrankis ryšiui su mokiniais fiksuoti.	Birutė Klimašauskienė	28
Savaitiniai pamokų planai; mokytojų darbo krūviai.	Galina Chijen	29
Tarpusavio santykiai; aukšti tėvų apklausos rezultatai.	Aušra Garškienė	29
Grįžtamojo ryšio planavimas; užduoties lygmuo; proceso lygmuo.	Vida Šarauskienė	29
Specialiųjų poreikių turinčių vaikų įtraukimas.	Simona Miškinienė	29
Lankomumo fiksavimas; mokėjimas mokytis; mokinių krūviai; mokytojų ryšio tarpininkavimas.	Vilija Prižgintienė	29–30
Tėvų savijautos tyrimas; reagavimas ne emocijomis; vaizdo pamoka kelioms klasėms.	Dr. Linas Slušnys	30
Sprendimų priėmimas; kūrybiškumas; TRICK, DUOK, ĮMK; nebijoti konfliktų, bet vengti destruktijos; nevogti laiko; žinutės tikslas; nuo vertikalaus į horizontalų bendravimą.	Prof. Vilija Targamadžė	30–31
Problemos, su kuriomis susiduria mokyklos.	Albina Vilimienė	31
3 konferencija. Mokyklos kuriamas ir įgyvendinamas ugdymo turinys		
Skirtingi nuotolinio mokymosi startai.	Audronė Šuminienė	32
Ir toliau naudotis nuotolinio mokymosi įrankiais.	Dr. Jolanta Navickaitė	32

Tema	Kalbėjo	Puslapiai
Vadovavimas prie krizę; planavimas ciklais, vertinimas; pamokų laikas; dalykų grupės; pamokų tvarkaraščiai; vaizdo pamokų biblioteka; sėkmingos patirtys kaip sistemos.	Daiva Liumparienė	32–34
Nuotolinio mokymo sampratos trūkumas; rūpestis mokytojais; tvarkaraštis; individualizuotos užduotys.	Oksana Karoblienė	35–36
Turinys turi keistis; mokinio savimotyvacija; tėvų vaidmuo; savarankiško darbo samprata.	Dr. Eglė Jasutė	36–37
Perplanavimas; pamokų trukmės keitimas; praktinių gebėjimų ugdymas; apklausos.	Irma Daukšienė	37–38
„Mokome ne dalyką, o mokinį“, paros laiko paskirstymas; nuoseklūs didaktiniai tikslai; teisingas aiškinimas; problemos nurodymas; santykių pakeitimas; mokymosi vertė; turinio atranka.	Prof. Vilija Targamadžė	38
Noras pereiti „vienas prie vieno“; skaitmeninių priemonių pasirinkimas; skaitmeninio turinio sudėliojimas „į lentynas“.	Dr. Vaino Brazdeikis	39
4 konferencija. Pagalba mokiniui, mokantis nuotoliniu būdu		
Mokymosi pagalba neturėtų būti atidedama; pakito mokymosi pagalbos pobūdis.	Audronė Šuminienė	40
Yra „ir šilto, ir šalto“; mokymosi pagalbos aspektai.	Dr. Ramutė Bruzgelevičienė	40
Mokymosi pagalbos būdai; socialinis emocinis ugdymas.	Loreta Kaltauskienė	40–41
Pamokų laikas; pagalba mokytojams; vienoda užduočių forma; techninė pagalba mokiniams; susitarimai; specialiųjų ugdymo(si) poreikių mokinių ugdymas; mokymosi pagalbos nuotoliniu būdu efektyvumas.	Rasa Alaburdienė	41–43
Nuotoliniai tėvų susirinkimai, klasių susirinkimai.	Erikas Griškevičius	43
Įrankiai rinkti informaciją apie mokinius, kuriems reikalinga pagalba; rekomendacijos; nemotyvuotų ar nedrąsių mokinių įsitraukimas.	Rasa Šlivinskienė	43–44
Lankstumas, keičiant tvarką ar priemones; mokytojo reagavimas po kiekvienos pamokos; kai kuriems vaikams parankesnis tiesioginis mokytojo vadovavimas; ugdymo turinio siaurinimas.	Dr. Ramutė Bruzgelevičienė	44–45
Tiesusis kelias – tai numatyti tikslai; savęs reflektavimas; judame link bendravimo ir bendradarbiavimo dvasios, link mokymosi paradigmos.	Prof. Vilija Targamadžė	45
Kokia pagalba mokiniams dažniausiai teikiama?	Albina Vilimienė	45
5 konferencija. Patyriminis ugdymas, mokantis nuotoliniu būdu		
„Žinios + patyrimas + refleksija“; patyriminio ugdymo programos.	Reda Bardauskienė	46
Patyriminio ugdymo planas.	Vilma Norvaišienė	46–47
Auginanti bendradarbiaujančius kūrėjus bendruomenė; dirbti sumaniau, o ne sunkiau.	Jūratė Lazdauskienė	47
Per „Zoom“ – kostiumai iš antrinių žaliavų.	Šarūnė Urbikaitė	48
STEAMuko vizualizuoti bandymai; visi pradinukai žaidžia šachmatais.	Ingrida Lukošienė	48–49
Būrelių veiklos nuotoliniu būdu.	Asta Biknerienė	49
Metodas „Batų platforma“ emocinės, psichologinės gerovės palaikymui.	Jolanta Daugalienė	50
20 pertraukų „kitaip“.	Šarūnė Urbikaitė	50
Patyriminis ugdymas – tai iššūkis, kurio negalime pamiršti; patyriminio ugdymo pavojai; „patyrimas + žinios + refleksija“.	Dr. Romas Prakapas	51
Patyriminio mokymo sąsajos su probleminiu, projektiniu mokymu(si); sudaryti vaikui kliūtį, kad kiltų problema.	Prof. Vilija Targamadžė	51

Tema	Kalbėjo	Puslapiai
6 konferencija. Refleksija, mokantis nuotoliniu būdu		
Refleksijos klausimai dalyviams.	Agnė Motiejūnė	52
Refleksyvaus mokymosi kultūra perduodama.	Lina Viršilienė	52
Refleksijos nuotoliniu būdu organizavimas; įrankis vaiko individualios pažangos stebėjimui.	Aušra Glebauskienė	52–53
Virtualūs refleksijos įrankiai; virtualus mokinio asmeninės sėkmės stebėjimas.	Rimantė Grumadaitė	54–55
Emocinė socialinė refleksija „Klasės termometras“.	Sigita Lembutienė	55–56
Rūpinimasis mokinių, mokytojų, tėvų emocine būsena.	Violeta Bakutienė	56
Individualus grįžtamasis ryšys; mokymasis apibūdinti savo jausmus.	Beata Vaičekauskienė	56–57
Refleksijos kryptys ir formos.	Albina Abromavičienė	57
Įrankis pateikti medžiagą virtualioje aplinkoje „vienu mygtuko paspaudimu“.	Jolita Marcinkienė	57
Refleksijos reguliarumas; mokytojas, reflektuojantis savo veiklą.	Natalija Kaunickienė	58
Refleksijos etapai; adaptacijos periodas; įrašytos vaizdo medžiagos analizė – taip pat refleksija.	Dr. Remigijus Bubnys	58
Mokytojo refleksija: veikloje ir veiklos pabaigoje; „išdrįskime matyti save veidrodyje“; pridėtinės vertės kūrimas.	Dr. Eglė Pranckūnienė	59
7 konferencija. Projektinės veiklos organizavimas, mokantis nuotoliniu būdu		
Metiniai projektai – integrali ugdymo plano dalis.	Lina Trijonienė	60
Projektų kategorijos; Bloomo taksonomija įsivertinimui; projekto etapai.	Janina Pukelienė	60–62
Projekto vertinimo kriterijai; vertinimas.	Edita Butkienė	62
Mokinio individualus mini darbo planas; mokytojo komentarai.	Rita Krasauskienė	63
Projektinės veiklos siejimas su inžinerija; vaikų mobiliosios grupės; neformaliojo švietimo programos; inžinerijos integravimas į dalykų pamokas.	Lijana Jurgelienė	63–64
Inžinerinės projektinės veiklos etapai; projektų temos priešmokykliniame ugdyme, pradinėse klasėse, 5–8 klasėse; išvykos į socialinių partnerių įmones; projektų diena; projektų savaitė; pristatymų organizavimas; projektų vykdymas ir vertinimas nuotoliniu būdu.	Ingrida Donielienė	64–66
Projektų darbų bazės kūrimas; įsivertinimo kriterijų naudojimas; lygiavertis bendravimas, naudojantis nuotolinėmis technologijomis.	Prof. Valdonė Indrašienė	67
Kompetencijų atsiskleidimas projektinėje veikloje; projekto temos aktualumas, prasmingumas kaip vertinimo kriterijus.	Jolanta Pauliukienė	67
Projektinio darbo 1–2 gimnazijos klasėse išbandymas; vertinimo kriterijų modeliavimas, remiantis empiriniais duomenimis.	Dr. Gitana Notrimaitė-Muzikevičienė	67
Projekto savybės, svarbios individualiam mokymuisi, karjeros sėkmei; „mokytojas eina šalia mokinio“; svarbu tvarumas, rezultatų įveiklinimas.	Dr. Gražina Kaklauskienė	68
Atverti erdvę vaiko kūrybiškam mąstymui; mokytojo kaip padėjėjo vaidmuo; kritinio argumentavimo mokymasis; problemos aiškus; projektų ryšys su mokyklos kaita.	Prof. Vilija Targamadžė	68–69

Tema	Kalbėjo	Puslapiai
8 konferencija. Ugdymo proceso organizavimas birželio mėnesį		
Pastebėti mokiniai, kurie buvo „nematomi“; bendravimas su romų tautybės vaikais.	Rasa Agintienė	70
Įvairios veiklos kryptys; sveikatos ir emocinės gerovės stiprinimas; gyvo kontakto konsultacijos derinamos su nuotolinėmis.	Jurgita Mackevičiūtė	70–71
Patyriminių veiklų įvairovė; mokymasis mišriuoju būdu; mokykloje vyksta neformaliojo švietimo veiklos, konsultacijos.	Audra Galvanauskienė	71
Integruotos veiklos pirmokams pavyzdžiai; šeimų įtraukimas.	Eglė Gailiūnienė	71–72
Virtualios pažintinės kelionės; patyriminio mokymo projektas „Promodis“; „Kūrybinė foto medžioklė“, „Meno diena“.	Eglė Strašinskaitė	72–73
Realaus kontakto ir nuotolinio ugdymo derinimas; „mano kaip vadovo misija bendruomenei – tarnystė“.	Dr. Dainius Žvirdauskas	73
Siekti visaverčio ugdymo birželio mėnesį; ugdymo rezultatas yra branda – socialinė, psichologinė, kultūrinė.	Prof. Vilija Targamadzė	73
9 konferencija. Kaip sėkmingai pasirengti 2020–2021 mokslo metams?		
Turime atsakyti, ką turi turėti mokykla, kad galėtų kokybiškai organizuoti nuotolinio mokymosi pamoką.	Dr. Jolanta Navickaitė	74
Išaugo poreikis naudoti skaitmeninį ugdymo turinį; rūpestis, kad neišsektų mokytojų entuziazmas; mokinio asmeninės pažangos stebėjimas tapo dar aktualesnis.	Milda Padegimaitė	74
Diferencijavimo modelis, jo pritaikymas nuotoliniam mokymuisi; planuojamas technologijų dalyko modulio mokymasis technologijų ir verslo mokykloje.	Audrius Saulynas	74–75
Gyvi susitikimai „Lauko klasė 2020“; kiekvieno į mokyklą atėjusio vaiko pakalbinimas.	Milda Padegimaitė	75
Į pastebėjimus greitai atsižvelgta; bendruomeniškumo pojūtis; išmokome susikurti darbo vietą; pasigedome šiltų pokalbių su mokytojais; „žiūrėjau į mokymąsi labai rimtai“.	Augustina Palevičiūtė	75
Naudojamės tuo, ką suteikia naujosios technologijos; „jautėme pareigą patys atsikelti“; praradome aktyvesnę savirealizaciją viešumoje.	Agita Beržanskaitė	76
Informacinių technologijų konsultanto pareigybė; mokytojų savanorių mokymasis; SELFIE išbandymas; „mokykloje skirtingi suvokimai“; „Moodle“ aplinka; 30 proc. skaitmenizuotų pamokų.	Laisvūnas Vaičiūnas	76–77
SELFIE įrankio taikymo etapai; „Moodle“ aplinkos prieinamumas, „DigCompEdu“ – kompetencijų įsivertinimo priemonė.	Egidijus Dailidonis	77
Mokyklų vadovų užduotyse – mokinių pasiekimų gerinimas; gerinimo priemonių numatymas, įtraukiant mokinius; 80 proc. mokinių nuomone, „mokyti jiems yra pakankamai sunku“; 90 proc. mokinių pamokas praleidžia, nes leidžia tėvai.	Diana Brown	77–78
90 proc. mokinių tėvų įvertino progimnazijos darbą „labai gerai“ ir „gerai“; „mes, mokytojai, paaugome kaip asmenybės“; vykdome elektroninių išteklių ir to, kas pavyko, įsivertinimą.	Žaneta Krivonienė	78
Patarimai, kaip įprasmingai patirti; „klasių durys atsivėrė visai Lietuvai“; svarbu žvelgti į perspektyvą; keičiasi mokytojų bendravimo kultūra; mokymosi iš patirties žingsniai.	Dr. Aurimas Marijus Juozaitis	78–79

Tema	Kalbėjo	Puslapiai
Iš to, kaip ruošiasi dirbti universitetai, gali kilti įžvalgų ir mums; iškilo poreikis turėti mokyklose IKT koordinatorius; kyla iššūkių dėl sveikatos; plėtoti darbo valdymo įgūdžius; nuo kontrolės prie įgalinimo ugdyti; siekti kognityvinių ir nekognityvinių sričių balanso; vertinimas persikelia į virtualią erdvę; turės įvykti didaktikos slinktis; „yra nežinomų nežinomųjų“.	Dr. Rita Dukynaitė	80–81
„Manau, kad visi išdrąsės ir daugiau kalbės apie nesklandumus“; ir pamatysime – potencialą; reiktų peržiūrėti kontaktinių ir nekontaktinių valandų santykį; didaktika nuotoliniame mokymesi yra kitokia.	Prof. Vilija Targamadzė	81
10 konferencija. Mokyklų atradimai, reaguojant į COVID-19 iššūkį		
Per šį laiką pamatėme daug naujų galimybių; sėkmę lėmė pasitikėjimas vieni kitais, socialinė partnerystė, dialogas.	Prof. Jolanta Urbanavič	82
Harvardo universiteto ir EBPO tyrimas apie ugdymą karantino laikotarpiu; tik 51 proc. mokinių yra prieinamas visas ugdymo turinys arba didžioji jo dalis; 48 proc. vadovų, mokytojų teigė, jog negalime įvertinti vykusio mokymo veiksmingumo; beveik 90 proc. teigė, jog bus taikomos priemonės mokymosi spragoms šalinti; ugdymo turinio pasirinkimas yra didelis iššūkis mokytojams.	Dr. Vida Kazragytė	82–85
Geros mokyklos koncepcijos nuostatų raiška konferencijų medžiagoje; stiprybės – lyderystės ir vadybos srityje; cituojamos mokyklų patirtys; „Ką bedarytume, turime galvoti, o kaip auga vaikas? Kaip jis daro pažangą?“	Laima Gudaitė	85–87
Apie tai, ko mokytasi iš kitų mokyklų patirčių; „Alytaus mieste išlikome vienintele mokykla, iš kurios mokinių tėvų negauta nė vieno nusiskundimo“.	Daiva Sabaliauskienė	88
Vadovas turi žinoti, kas vyksta kitose mokyklose, ir įsivertinti; duoti komandai impulsų.	Daiva Sabaliauskienė	88
Svarbu pritaikyti ugdymo turinį, atskiriant branduolį; sąsajos su „Lyderių laiko-3“ projektu; mokėjimo mokytis kompetencijos svarba.	Gitana Kruopienė	89
Apie tai, kas išbandyta, remiantis kitų mokyklų patirtimis.	Violeta Sabonienė	89
Mokyklos bendruomenės projektas, skatinantis mokinių asmeninę pažangą ir galimybę pasirinkti; mokytojų palaikymas ir motyvavimas per galimybę pasidalyti.	Ona Sturonienė	90
Skatinti mokytojų bendradarbiavimą su vaikais, bendrystę; mezgasi nauja tinklaveika.	Gitana Kruopienė	90
Įtraukiant romų tautybės vaikus į mokymąsi, reikia didesnės pagalbos; mokinių apklausos dėl nuotolinio mokymosi poreikių.	Violeta Sabonienė	90
Mišraus ugdymo išbandymas birželio mėnesį; srautinės pamokos su socialiniu partneriu; stovyklos; patyriminis ugdymas „čia ir dabar“.	Vyta Šiugždinienė	91
Konferencijos – galimybė pasitikrinti, ar teisinga kryptimi einame, ar pasirinkome tikrai teisingas priemones.	Ona Sturonienė	91
Mokyklų vadovai pasirodė ne kaip vykdytojai, o kaip turintys potencialą kūrėjai; nuotolinis yra <i>kitoks</i> ir <i>kitaip</i> mokymas.	Prof. Vilija Targamadzė	92
Laisvėja ugdymo modeliavimas; savarankiškos mokyklos idėja; peržiūrėti IKT kompetencijos turinį mokytojo profesinių kompetencijų apraše.	Dr. Romas Prakapas	92

Tema	Kalbėjo	Puslapiai
Rekomendacijos, remiantis žiniomis iš mokyklų. Pirmoji – savarankiškumo ugdymas; antroji – informacijos pateikimas turi turėti aiškią struktūrą; trečioji – mišrusis nuotolinis mokymas yra sudėtingesnis.	Prof. Valentina Dagienė	93
„Jono Amoso Komenskio didaktiniai principai – ar jie šiandienai netinka?!“	Prof. Vilija Targamadžė	93
Vieningos mokyklos taisyklės dėl įrankių; mokyklos turi daug „išminktų pamokų“, jas reikia apibendrinti, jomis dalytis.	Dr. Estela Daukšienė	93
Mokytojai atsivėrė vieni kitiems; atsivėrė klasės; išmokė „kalbėti po vieną“; bendravimo formos turi būti kombinuotos; savivaldaus mokymosi platformos.	Dr. Aurimas Marijus Juozaitis	94
Parodė, ar vaikai iš tiesų moka mokytis.	Dr. Romas Prakapas	94
Mišrusis mokymas: geriau, kai „vieną dieną taip, o kitą dieną – kitaip“. „Prisėsi prie kitos technologijos – ir jau nebūsi didelis ekspertas“.	Dr. Estela Daukšienė	95
Svarbiausia – idėjų tvarumas, įveiklinimas.	Dr. Loreta Žadeikaitė	95

1 konferencija.

KAIP SUVALDYTI MOKYMOSI KRŪVIUS?

Dr. Loreta Žadeikaitė,

Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos vyriausioji patarėja

Ši konferencijos tema, išryškėjusi iš pasitarimų su mokyklų vadovais, mokytojais, mums yra labai svarbi. Turime ieškoti bendro sutarimo, kad geriausiai patenkintume visus ugdymo proceso dalyvių poreikius.

Dr. Jolanta Navickaitė,

Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Bendrojo ugdymo departamento direktorė

Gali būti, kad praradome laiko pojūtį ir dirbame 24 valandas per parą, ima jaustis nuovargis. Energiją reikia taupyti ir kad „neperdegtume“, turime pereiti į „taupymo režimą“. Įsivertinti, kokiomis sveikatos ir laiko sąnaudomis galime disponuoti. Mokiniam *kitoks* mokymasis, galbūt daugiau savarankiškas mokymasis yra iššūkis. Reikia perbalansuoti ugdymo procesą. Gauta apie 3 tūkst. mokytojų atsiliepimų apie tai, kaip jiems sekasi. Iš jų įstrigo, jog vertingiausia šiuo metu yra gerųjų patirčių pristatymai, pasikalbėjimai.

Darius ir Jonė Chmieliauskai,

mokinių tėvai

Šeimoje atsirado „mokykla“. Buvo techninių iššūkių (2 suaugusieji, 5 vaikai). Viliamės, jog vaikai supras, kad jie patys atsakingi už savo mokymąsi. Darželyje jie lankė Montessori grupę, buvo mokomi mokytis, mokytoja jiems tik padėdavo, todėl didelio šoko nebuvo. Bet nauja – pailgėjęs laikas prie ekrano. Kartais susidaro įspūdis, jog vaikas turi būti prisijungęs, kad nebūtų laikomas pabėgusiu iš pamokos (dukra piešė, atsijungusi nuo ryšio, todėl per elektroninę dieną buvo pranešta, kad nedalyvavo pamokoje). Taip pat nelabai gerai buvo, kai vaikas turėjo įrašyti savo judesius ir skelbti internete. Apklausėme vaikus, kaip jie jaučiasi dėl krūvių. Sako, kad gal krūviai ir nėra didesni, bet nuovargis didesnis. Prie ekrano praleidžia visą pamoką, pertraukų tarp pamokų beveik nebūna, užduočių atlikimas atidedamas. Pamokos baigiasi apie 15 valandą, tada eina atlikti užduotis. Mokytojai stengiasi visą pamokos turinį ištransliuoti per kompiuterį. Gal to nereikia, nes virtuali pamoka – „kitoks“ žanras. Ekrane negali padaryti to, ką padarytum gyvai. Gal reikėtų pateikti tik esminius dalykus ir pasiūlyti įrankius, kad vaikai patys toliau ieškotų ir grįžtų atsiskaityti kūrybiniais būdais. Mūsų pradinukės susijungia ekrane tik kelis kartus per savaitę. Gauna užduotis, dirba savarankiškai, žinoma, reikia tėvų priežiūros. Pabrėžiame vaikams, kad nors ir gyvename streso sąlygomis, turime padaryti, kas suplanuota. Bet reikalavimai turėtų būti šiek tiek mažesni, tada ir mokytojams būtų lengviau. Vaikai dar sakė, kad jiems padėjo, kai mokytoja juos nuramino, sulėtino tempą. Yra didelė tikimybė, jog pasitikėjimas vienu kitais gali labai išaugti.

Rimtas Baltušis,

Panevėžio r. Velžio gimnazijos direktorius

Nuotolinis ugdymas prasidėjo nuo susitarimų. Pirmiausia susitvarkėme tvarkaraštį. Tie mokytojai, kurių dalykams skirtos 1–2 savaitinės pamokos, jungiasi į vaizdo pamokas kartą per dvi savaites. Atitinkamai, didėjant savaitinių pamokų skaičiui, jungiasi dažniau. Sutarėme pradėti pamokas nuo 9 val. ryto, pradinių klasių mokiniai dirba iki 14 val., vyresnieji – iki 15 val. Mokiniai atliktas užduotis atsiunčia iki 18 val.

„Office 365“ ir „Microsoft Teams“ aplinkose dirbame jau 10 metų. Mokytojų ilgalaikiai planai yra sukelti į „Office 365“ aplinką, ten mokytojai juos ir pakoregavo. Menų, technologijų, kūno kultūros dalykus integravome į pagrindinius dalykus – neformaliojo švietimo ir dalykų mokytojai tarėsi dėl integracijos, siekdami, kad nebūtų per didelis krūvis mokiniams. Mokėme vaikus planuoti savo laiką. Baigę mūsų mokyklą, mokiniai pasakoja, kad jie studijuodami geriau planuoja savo laiką negu bendraamžiai.

Tėvai nėra mokytojai, jie yra pagalbininkai. Turi paklausti vaikų, padėti, bet ne mokyti, ne aiškinti. Atlikome dvi tėvų apklausas. Atsiliepiamai gana geri. Tėvai teigia, kad pasiteisino darbas vienoje platformoje.

Jolita Jukštaitė,

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

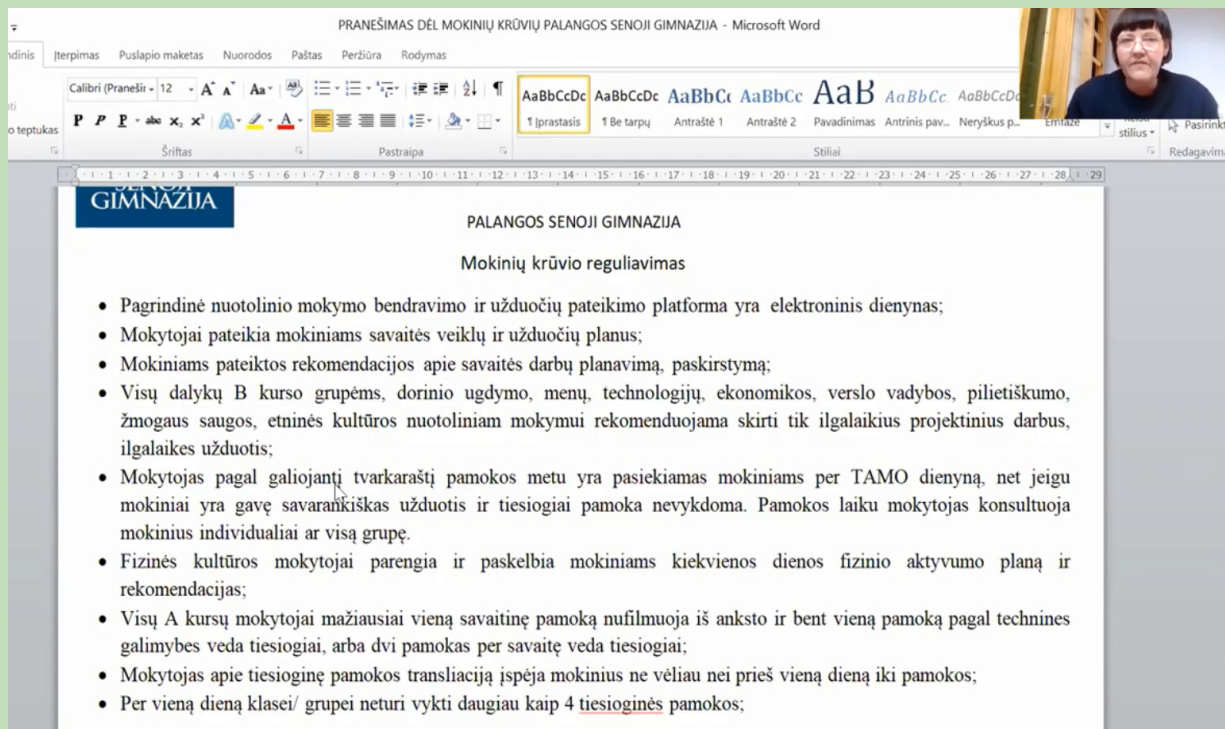
Lietuvos sveikatos mokslų universiteto gimnazijos „Ugdymo proceso organizavimo nuotoliniu būdu apraše“ numatėme, kad naudosimės viena aplinka – „Teams“ ir „Tamo“ dienynu. Nutarėme, kad tvarkaraščio nekeisime, koreguosime tik pamokų trukmę. Vaizdo pamoka trunka iki 25 minučių. Jei pamokoje skiriamas savarankiškas darbas, ji trunka iki 35 min. arba trumpiau. Vaizdo konferencija trunka 10–15 min. Jei mokiniams reikalingos konsultacijos, mokytojai yra pasiekiami pagal pamokų tvarkaraštį. Dėmesio skiriame tik esminiams dalyko turinio aspektams, tam, be ko neįsivaizduojame, kad galėsime pradėti kitus mokslo metus. Susitarėme dėl laiku teikiamo grįžtamojo ryšio. Jei mokinsys ko nors paklausė, būtinai turime atsakyti arba parašyti, kad atsakysime vėliau. Mokinių teikiamą grįžtamąjį ryšį stengsimės gauti kasdien, net po kiekvienos pamokos. Likus 5 dienoms iki nuotolinio mokymosi pradžios, mokiniams išsiuntėme vaizdo pamokas, paaiškinimus, kaip prisijungti. Pirmąją savaitę IKT mokytojai mokė mokinius dirbti nuotolinio mokymo aplinkoje. Ryšį su tėvais palaikome per „Tamo“, socialinius tinklus.

„Teams“ aplinkoje yra visos mokytojų grupės, kurios gyvavo ir anksčiau. Mokytojai atlieka pamokų refleksijas, kartą per savaitę susitinka su administracija. Administracija su tėvais daugiau bendrauja strateginiais klausimais, inicijuoja mokinių apklausas apie krūvius, savijautą. Rezultatai rodo, kad vaikai susiduria su problemų „puokšte“ (tėvai netekę darbų, mažesni vaikai namuose trukdo). Kas savaitę priimame ir naujus susitarimus, pavyzdžiui, dėl lankomumo. Pamatėme, kad lankomumą reikia žymėti. Namų darbų atsisakome, jie lieka rekomendacinio pobūdžio. Manome, kad susitarimų atsiras ir daugiau.

Jolita Vaičiulienė,

Palangos Senosios gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Mūsų gimnazijos susitarimai matyti šioje skaidrėje.



Mokytojai pateikė mokiniams savaitės pamokų planus. Gavę grįžtamąjį ryšį, supratome, kad pasielgėme teisingai, nes mokiniai galėjo planuoti savo darbo ritmą. Taip pat pateikėme mokiniams rekomendacijas apie laiko planavimą, „Google kalendoriaus“ naudojimą. Dirbome pagal galiojančią tvarkaraštį. Bet B kurso dalykų (menų, technologijų) mokytojams rekomendavome nevesti tiesioginių pamokų, o skirti ilgalaikius projektinius darbus. „Google disko“ dokumente mokytojai žymėjo tiesiogines pamokas arba tai, jog išsiuntė mokiniams ilgalaikes užduotis ar nufilmuotą pamoką. Reguliavome, kad mokiniui per dieną nebūtų daugiau kaip 4 tiesioginių pamokų. Iš grįžtamojo ryšio supratome, kad mokiniams palengvinome krūvį.

Kiekvienas mokytojas yra pasiekiamas pagal galiojančią tvarkaraštį. Lankomumą žymime tik per tiesiogines pamokas. A kurso mokytojai mažiausiai vieną tiesioginę pamoką nufilmuoja iš anksto ir išsiunčia, o vieną arba dvi pamokas veda tiesiogiai, bent prieš dieną įspėdami apie tai. Taigi mokiniai B kurso dalykus daugiau mokosi, atlikdami ilgalaikes užduotis, o A kurso – tiesioginėse pamokose. Jeigu pamoka buvo kaip paskaita, mokiniai daugiau dirbo kaip klausytojai, tai po jos gali būti užduodamas savarankiškas darbas. Bet jei mokiniai per pamoką dirbo ir atlikdami užduotis, tai savarankiško darbo neskiriama. Kontroliniai ir atsiskaitomieji darbai numatomi iš anksto „Tamo“ diennėje. Grįžtamąjį ryšį kiekvienas mokytojas organizuoja po 2–3 pamokų, administracija – kiekvieną savaitę. Per tiesiogines pamokas mokinys turi būti prisijungęs, o kitą laiką planuoja pats.

Regina Rubinienė,

Plungės r. Platelių gimnazijos direktorė

Pakoregavome teminius planus, sumažinome turinio apimtį. Su mokiniais tariamės, kokioje platformoje jiems būtų patogiau dirbti kitą pamoką. Namų darbai užduodami diferencijuotai, nurodant, kiek minimaliai pratimų padaryti privaloma. Gebantiems ir norintiems padaryti daugiau, pateikiamos internetinės nuorodos, kad galėtų mokytis savarankiškai. Konsultacijų laikas neribotas, pagal tvarkaraštį jos vyksta iki 17 val. Su specialiųjų poreikių vaikais bendraujame individualiai telefonu ir per „Messenger“. Mokiniai visas užduotis žino iš anksto. Tvarkaraščio nekeitėme. Visi mokiniai turi kompiuterius ar planšetes, internetinę ryšį. Kas neturėjo, tiems mokykla, savivaldybė, ministerija parūpino. Per pirmą savaitę mokytojai stebėjo užduočių atlikimo tempą, IKT taikymo galimybes, gilinosi į integravimą, diferencijavimą. Jai baigiantis, atlikome mokinių apklausą. Klasių vadovai kalbėjo su tėvais individualiai, administracija išklaušė mokytojus. Nusprendėme sumažinti pamokų turinį, sumažinti namų darbų apimtį, per „Zoom“ dirbti tik 25 minutes. Šią savaitę mokinių parlamento iniciatyva dar kartą atlikome mokinių apklausą. Vyresnieji norėtų daugiau savarankiškų kūrybiškų užduočių, jiems pakaktų per „Zoom“ susitikti kartą per savaitę, 7–8 kl. mokiniai per „Zoom“ nori daugiau pamokų. Rūpinamės emocine būsena. Kiekvieną penktadienį mokiniams, jų tėvams rašome motyvuojančius laiškus. Problemos padeda suvienyti žmones. Svarbiausia, kad būtume sveiki.

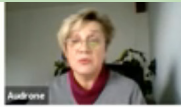
Audronė Šuminienė,

Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyriaus patarėja

Pavaduotojai pateikė pavyzdžių, kaip proporcingai paskirsto mokymosi krūvius. Tai rodo, kad krūvių stebėseną vykdoma, sprendimai priimami, neuždelsiama. Bendruosiuose ugdymo planuose nėra sąvokos „namų darbai“, yra „užduotys, skiriamos dirbti namuose“. Labai svarbu, kad jos atitiktų mokinio galias. Peržiūrėjau mokyklų interneto svetaines. Džiaugiuosi, kad vienoje svetainėje radau parašytą: „Pirmąją nuotolinio mokymo(si) savaitę, nuo kovo 30 iki balandžio 3 dienos mokiniams bus ribojamas užduočių skyrimas ir mokymosi krūvis, pagrindinis dėmesys bus skiriamas mokinių ir mokytojų komunikacijai ir mokomųjų platformų įsisavinimui“. Arba „orientuokite užduočių apimtį į galimybę mokiniui jas atlikti per pamoką, numatant, kad darbui prie kompiuterio būtų skiriama ne daugiau kaip 30 min., likęs laikas – savarankiškam darbui“. Aišku, įgyvendinti šias nuostatas yra sudėtinga. Tam reikia mobilizuoti organizavimą.



BUP nuostatų taikymas toks pat ar skirtingas?



- Mokiniai mokymosi krūvis per savaitę turi būti paskirstytas proporcingai
- Mokykla vykdo mokinių mokymosi krūvio stebėseną ir priima sprendimus dėl koregavimo

Mokykla užtikrina, kad užduotys, kurios skiriamos atlikti namuose:

- atitiktų mokinio galias;
- būtų tikslingos ir naudingos tolesniam mokinio mokymui ir mokymuisi, padėtų siekti numatytų mokymosi tikslų;
- nebūtų skiriamos atostogoms;
- nebūtų skiriamos dėl įvairių priežasčių neįvykusių pamokų uždaviniams įgyvendinti

Nuotolinio mokymo organizavimo rekomendacijos numato:

- kad mokykloje susitariama kaip reguliuojamas mokymosi krūvis

Kas svarbu, sprendžiant mokymosi nuotoliniu būdu krūvių problematiką?

Sprendžiant mokymosi krūvių problematiką

- Taikomos tos pačios **BUP nuostatos dėl mokinių krūvių reguliavimo + konkrečios mokyklos kontekstas**
- BUP nuostatos taikomos lanksčiai
- Peržiūrimas / pertvarkomas / pritaikomas tvarkaraštis konkrečios mokyklos kontekstui
- Video pamokų reguliavimas
- Pamokos trukmė – mokyklos susitarimas
- Dalyko ugdymo turinio atrinkimas / optimizavimas
- Užduotys į namus
- Sprendimai dėl mokinių mokymosi krūvių koregavimo priimami remiantis duomenimis / įrodymais



Taikant bendrųjų ugdymo planų nuostatas, svarbu atsižvelgti į mokyklos kontekstą. Nuostatos turi būti taikomos lanksčiai. Pamokos trukmė – mokyklos susitarimo reikalas. Tai rodo ir šiandien pateikti mokyklų pavyzdžiai. Higienos normose neregamentuojama pamokos trukmė, mokant nuotoliniu būdu. Neregamentuojama ir tai, kiek laiko mokinys turi praleisti prie kompiuterio ekrano. Drąsiai peržiūrėkite pamokų tvarkaraštį. Jis gali būti keičiamas kiekvieną savaitę. Gali būti srautinės pamokos – girdėjome tokių pavyzdžių iš mokyklų. Džiaugiuosi, kad mokytojai atrenka ugdymo turinį. Esama ir ne itin svarbių elektroninio ugdymo turinio užduočių, mokytojai neturėtų tokių naudoti. Jei tenka atlikti per daug užduočių, mokiniui kyla įtampa. Sprendimai dėl mokymosi krūvių turi būti priimami, remiantis duomenimis. Todėl būtina atlikti apklausas ir naudoti kitus duomenų rinkimo būdus.

Keletas patarimų, kaip pasirinkti sėkmingo darbo strategijas. Jas gali taikyti ir mūsų mokiniai, ir mes patys. 1. Nusistatyti reguliarią rutiną. 2. Pasirengti dienos veiklų sąrašą ar planą. 3. Vengti bet ko, kas gali atitraukti nuo dienos plano, pvz., mobiliojo telefono. 4. Numatyti pertraukas. 5. Sutarti dėl vaizdo susitikimų ne dalykiniais klausimais. 6. Užbaigti dieną ar savaitę suplanuotu laiku.

Eksperto įžvalgos

Dr. Pranas Gudynas,

Nacionalinės švietimo agentūros Tyrimų skyriaus vedėjas

Labiausiai mokymosi krūviai priklauso nuo mokytojo. Ne mažiau kaip 60–80 proc. mokymosi krūvio jis gali kontroliuoti, todėl gali sušvelninti situaciją. Staigus perėjimas prie nuotolinio mokymosi sukėlė ne tik technologinių sunkumų. Vienas didžiausių sunkumų buvo pedagoginis, edukologinis. Mokant nuotoliniu būdu, mokytojui sunkiau perteikti informaciją, sunkiau stebėti mokinius, atlikti formuojamąjį vertinimą, nes informacija lėtai perduodama. Taip pat mokiniui sunkiau priimti informaciją, gauti mokytojo pagalbą.

Nuo ko priklauso mokymosi krūviai? Prisiminkime pagrindines edukologijos tiesas, kurios veikia mokant ir tiesioginiu, ir nuotoliniu būdu. Pirma, artimiausia vystymosi zona. Jei mokytojas teikia mokiniui mažai pagalbos, ši zona susiaurėja. Dažnas mokytojas užduoda tokio sunkumo užduotį, kuria nepataiko į mokinio artimiausio vystymosi zoną. Antra, pastoliavimas, t. y. tinkamos mokymosi pagalbos teikimas mokiniui – ne per mažos ir ne per didelės. Mokytojas neišpratęs teikti tokią paramą nuotoliniu būdu, todėl mokiniai gali jausti per didelį krūvį. Trečia, grįžtamasis ryšys. Tai gali sukelti dar didesnio krūvio pojūtį. Atsakingam žmogui tai gali sukelti netgi tam tikrą frustraciją, nusiminimą, nes jis nežino, kaip sekasi. Senosios pedagoginės tiesos tebegalioja. Tie mokytojai, kurie mokėjo jas taikyti, dirbdami ne nuotoliniu būdu, aišku, išmoks taikyti ir mokydami nuotoliniu būdu.

Kaip padidinti mokymosi pagalbą mokiniui? Mokymas turi būti gerai struktūruotas. Tinka klasikinė pamoka su neilgu įvadu, dėstymu, pavyzdžiais. Pabaigoje – pratybos ir pasitikrinimas. Jos gali vykti jau ne sinchroniškai. Būtina skirti plataus spektro ir nuosekliai sudėtingėjančias užduotis. Tačiau net vadovėliuose sunku tokių rasti. Mokinys, mokydamasis nuotoliniu būdu, negali dažnai kreiptis pagalbos į mokytoją, todėl turi turėti galimybę pasirinkti užduotį, atsižvelgdamas į tai, ar gali ją įveikti. Kai mokinys nepatiria didelio streso, jis nesijaučia apkrautas. Mokiniui reikia leisti įveikti tiek užduočių, kiek jis pajėgia. Svarbiausia, kad pats mokinys jaustų daromą pažangą.

Elementai, įterpti į užduotis, padeda mokiniui pačiam susidoroti su užduotimi, pavyzdžiui, pasufleravimai (tarkime, atsakymai, kurie gali būti netgi klaidingi), iš anksto išsiųsta mokymosi medžiaga. Reikia reguliariai duoti mokiniams diagnostinius testus, kad gautume grįžtamąjį ryšį. Namų darbų krūvis nuo 0,5 val. iki 3–4 val. yra optimalus (žinoma, reikia atsižvelgti į mokinių amžių). Namų darbai turi padėti **įtvirtinti** išmoktą medžiagą, o ne raginti **išmokti tai, ko nespėjo** arba ko nebuvo mokomasi per pamoką. Krūviai dažniausiai atsiranda dėl to, kad užduodamos užduotys, kurių mokinys be specialios pagalbos nepajėgia atlikti. Klausimas, kaip įtikinti mokytojus, kad skirtų mažiau namų darbų, yra retorinis. Kiekvienas mokytojas, kuris nori, kad jo mokymo rezultatai būtų geri, stengsis, jog namų darbus mokinys įveiktų. Teisingai parinktos užduotys leidžia mokiniui daryti pažangą. Todėl reikia įtikinti mokytoją orientuotis į rezultatą. Žinoma, būtų nuostabu, jei namų darbai būtų įdomūs, prasmingi ir įtraukiantys. Bet jau vien tai, kad mokinys jaus, jog daro pažangą, nuteiks jį teigiamai ir sukels norą mokytis.

Kaip mažinti krūvius? Pirmiausia reikėtų atidžiai pasverti užduočių sunkumą. Taip pat labai svarbu neišeiti iš artimiausios mokymosi zonos ribų. Nedirbti be grįžtamojo ryšio, nuolat įsitikinti, kad mokiniai daro pažangą ir gerai jaučiasi. Patariu mokytojams naudotis tuo, kas parengta: vadovėliais, kitomis mokymo priemonėmis, kurioje yra metodinis aparatas, kontrolinių klausimų, įsivertinimo užduočių. Ir neignoruoti realybės, kelti sau realius tikslus. Mokymasis sulėtės, jis nebus labai lengvas.

<

Galina Chijen,

Vilniaus Vasilijaus Kačialovo gimnazijos direktorės pavaduotoja

Mokytojai parengia savaitinius pamokų planus. Prieš pirmą savaitės pamoką per „Tamo“ dieną siunčia temas, mokymosi medžiagą, užduotis visai savaitei, o vėliau konsultuoja mokinius „Microsoft Teams“ aplinkoje pagal įprastą pamokų tvarkaraštį. Nutarėme, kad pirmą savaitę nebūtina visiems mokytojams vesti tiesioginių vaizdo pamokų. Paskatinome tik tuos mokytojus, kurie turi panašaus darbo patirties. Virtualioms pamokoms skiriame mažiau kaip 50 proc. savaitinių pamokų laiko. Apie tai informavome mokinius ir jų tėvus.

Mokiniai daugiau užduočių atlieka raštu, kitais daug laiko ir jėgų reikalaujančiais būdais, todėl padidėjo jų darbo krūvis. Kad būtų gauta tikslesnių žinių, mokinių parlamentas atliko mokinių apklausą. Mokytojai analizavo apklausos rezultatus, koregavo užduočių mokiniams apimtis.

Aušra Garškienė

Šiaulių r. Aukštelkės mokyklos-daugiafunkcinio centro pavaduotoja

Apsibrėžėme, kokius vaidmenis atliks mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, mokinys, tėvai, administracija, ko tikimės vieni iš kitų. Bet svarbiausia yra tarpusavio santykiai: kaip gebame išgirsti vienas kitą, priimti pastabas ir kritiką. Galiu pasidžiaugti, kad paskutinėje tėvų apklausoje dalyvavo 87 proc. tėvų. Jie išreiškė savo pastabas ir pageidavimus. Kai bendruomenė geba bendradarbiauti, jos nariai vieni kitus palaiko, tai procesas tampa paprastesnis ir lengvesnis.

Vida Šarauskienė,

Šiaulių r. Aukštelkės mokyklos-daugiafunkcinio centro anglų kalbos mokytoja

Mokytojai, planuodami pamokas, numatė tikslą ir grįžtamąjį ryšį, pasitelkiant „Forms“ apklausas. Jose vertiname užduoties lygmenį – ar mokiniui užduotys buvo tinkamos, ar ne per sunkios, ar ne per lengvos. Taip pat vertiname proceso lygmenį – numatėme klausimus, kurie parodytų, kaip vaikui sekėsi planuoti laiką, kontroliuoti savo veiksmus, ar vaikas bendradarbiavo, ar mokantis buvo socialinė sąveika. Tai leidžia įžvelgti, kaip mokiniui sekasi, su kokiais sunkumais jis susiduria. Be to, numatome tolesnius tikslus – galbūt sugrįžti prie tam tikrų dalykų, teikti individualią pagalbą. Taip gauname 75 proc. ir daugiau nuoširdaus grįžtamojo ryšio iš kiekvieno vaiko. Taip parengtus pamokų planus nukopijuoti ir įgyvendinti kitam mokytojui būtų gana sunku.

Simona Miškinienė,

Šiaulių r. Bubių mokyklos specialioji pedagogė

Specialiųjų poreikių turinčius mokinius įtraukėme į bendravimą „Microsoft“ platformoje, taip pat bendraujame per „Facebook“, „Messenger“. Siekiame, kad reikiama medžiaga pasiektų mokinius. Vaikai man rašo, skambina, mes konsultuojamės. Stengiuosi vaikus suprasti, o tai padeda man planuoti ugdymą.

Vilija Prižgintienė,

Klaipėdos „Ąžuolyno“ gimnazijos direktorė

Lankomumą fiksuojame „Tamo“ dienyne pagal prisijungimus, jei tai yra vaizdo pamoka, ir pagal atliktas užduotis, jei tai yra kitokio pobūdžio pamoka.

Mokiniai apklausose teigė, kad tobulėja jų mokėjimo mokytis kompetencija, kad geriau sekasi planuoti laiką. Bet dalies mokinių savarankiško darbo įgūdžiai yra prastesni, jiems mokyklos psichologas padeda susidaryti darbotvarkę.

Jau pirmos savaitės pabaigoje mokytojai teigė, kad gauna gerokai daugiau grįžtamojo ryšio apie tai, kaip mokiniai išmoka medžiagą, atlieka užduotis, bet padidėjo darbo krūviai. Mokytojai, gavę atliktas užduotis, įsipareigojo jas visas peržiūrėti, parašyti komentarus, t. y. teikti mokiniams grįžtamąjį ryšį. 1–2 klasių kuratoriai ir 3–4 klasių vadovai, bendraudami ir pateikdami apklausas, išgirdo, kad mokiniai nespėja gerai atlikti užduočių. Po to kalbėjomės su mokytojais, kuriuo keliu eiti, kad krūvis nebūtų per didelis. Situacija keičiasi. Šiandien peržiūrėjau 2 klasių srauto anketą. Jose beveik ketvirtadalis mokinių sako, kad jiems sekasi geriau negu anksčiau. 30 proc. mokinių teigia, kad jiems nepasunkėjo.

Kiekvieną savaitę susitinkame su mokytojais grįžtamajam ryšiui, draugiškam pokalbiui. Mokytojai išsako, su kokiomis problemomis susiduria, pateikia vieni kitiems siūlymų. Mes, vadovai, pabūname šio ryšio tarpininkais. Prieš prasidedant nuotoliniam mokymui, parašiau laišką mokinių tėvams, prašiau reaguoti, jei matys, kad kyla sunkumų. Pirmą savaitę dar gaudavome vieną kitą tėvų pageidavimą, bet dabar jų mažiau.

Eksperto įžvalgos

Dr. Linas Slušnys,

vaikų psichiatras, Socialinio emocinio ugdymo programos vadovas

Atlikome tyrimą, tiesa, jis dar nebaigtas, siekdami sužinoti, kokia yra tėvų savijauta. Tėvai pyksta už penkis šešis skirtingus prisijungimus pradinukams, nes negali palikti vaiko vieno. Be to, turime išmokti nereikšti pastabų ir priekaištų. Būna, jog vaikas pavėlavo prisijungti 2–3 min. ir turi aiškintis, kodėl. Po to kitas vaikas aiškinasi. Ir tėvai mato – 10 min. truko pasiaiškinimai. Kažkam ateina noras parodyti galią, pasakyti priekaištą, išsakyti nepasitenkinimą. Ne ta vieta ir ne tas laikas. Pastabas turime priimti kaip galimybę pasitaisyti, o ne pastatyti gynybinę sieną. Radau atsiųstą užduotį su aiškia klaida. Pateikiau pastabą, gaunu atsakymą, kad „vaikams viską paaiškinsiu per pamoką ir viskas bus gerai“. O vaikas jau sprendžia užduotį. Rašau antrą kartą. Po trečio karto gaunu atsakymą: „Oi, aš labai atsiprašysiu ir vaikams pamokos metu paaiškinsiu, kad čia yra klaida.“ Pradžioje tave atmata. Turi būti pakankamai stiprus, kad galėtum „atstovėti“. Tokių tėvų nėra labai daug – 20 ar 30 procentų. Kiti numoja ranka. Turime išmokti reaguoti greitai, bet ne emocijomis, o „Taip, mes peržiūrėsime“, „Suklydau, pasitaisysiu.“ Tada nebėra problemos.

Vieni vaikai gerai jaučiasi, jiems netgi palengvėjo. Kiti aiškina, kad jiems sunku ir sudėtinga. Tai ne dalyko problemos. Tai metodų klausimas. Vienam reikia tiesioginio kontakto, kitam reikia bendravimo su draugu kaip oro. Trečiam – dar kažko kito. Žmonės skirtingai įsisavina informaciją. Kilo mintis, kad mokytojas tą pačią pamoką, tarkim, „Veiksmažodis“, gali vesti visiems penktokams. Yra mokytojų, tobulai kalbančių vaizdo konferencijose. O kitiems sudėtingiau. Vaikai išsijungia, nes jiems taip pat nejauku. Svarbiausia paaiškinti ir gauti grįžtamąjį ryšį, t. y. užduotį. Visi šie dalykai sudaro visumą, kas yra grįžtamasis ryšys.

Ekspertės įžvalgos

Habil. dr. Vilija Targamadžė,

Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto Ugdymo mokslų instituto profesorė

Kiekviena situacija yra unikali, todėl sprendimai niekada nebus tokie patys. Reikia pasverti, kokius sprendimus priimti. Tam reikalinga refleksija – „permąstymas“. Koks aukščiausias žmo-

gaus kūrybiškumo lygis? Kai priimi nestandartinius sprendimus nestereotipinėse situacijose. Užrašiau žodį TRICK. Tai JAV mokytojos, knygos „Kaip užauginti žmones, kuriems sekasi“ autorės Esther Wojciski trumpinys. T – (angl. *trust*) pasitikėjimas, R – (angl. *respect*) pagarba, I – (angl. *independence*) nepriklausomumas, C – (angl. *collaboration*) bendradarbiavimas, K – (angl. *kindness*) mandagumas, malonumas. Tikėti ir pasitikėti pedagogikoje yra svarbiausia.

Kitas trumpinys yra DUOK (autorystė mano). Jis reiškia dalykis, ugdykis, orientuokis, konsultuokis. Dalykis informacija, bet permąstyk, kokią informaciją nori pateikti. Ugdykis, nes kiekviena situacija yra ugdomoji. Orientuokis, ką reikalinga pateikti, o ko – ne, kaip perstruktūruoti medžiagą, perskirstyti funkcijas, pareigas, atsakomybes. Konsultuotis reikia visada, netgi tada, kai galvoji, jog tavo sprendimas yra tikrai geras. Kitas trumpinys ĮMK – įsiklausyk, nes dažnai teikiame informaciją neįsiklausydami. Mokykis – situaciją visada reikia permąstyti. Ir konsultuokis.

Įtampos sukelia konfliktus. Susiduria skirtingos nuomonės, skirtingos patirtys. Tai yra gerai. Bet venkime destruktiją. Kad nebūtų destruktijos, reikia įvertinti situaciją. Visi esame stresinėje situacijoje. Bet tai galima suvaldyti.

Ir netapkime laiko vogikais. Pasitarimų neturi būti per daug. Jei siunčiame žinutę, reikia įsitikinti, ar tai tikslinga. Ar informacija pateikiama trumpai ir aiškiai? Dažnai gauname informaciją, o apie poveikį jau nebeklausiama. Įpratimas eiti „iš vertikalės“ yra labai pavojingas. Mums reikėtų pereiti – ir dabar yra palanki galimybė – į horizontalų bendravimą ir bendradarbiavimą. Jei to išmoktume, mūsų mokykla ir mes patys persikeistume.

Albina Vilimienė,

Nacionalinės švietimo agentūros Mokyklų veiklos įsivertinimo ir tobulinimo skyriaus vedėja

Šios konferencijos registracijos anketoje buvo pateikti klausimai: 1) Su kokiomis problemomis ir (ar) trikdžiais susidūrėte, organizuodami ir vykdydami nuotolinį mokymą? 2) Ar pavyko išspręsti? Jei taip, pasidalykite sprendimais. Atsakymai parodė nuoširdų ir atvirą dalijimąsi. Kaip sakoma, „ta mano didelė bėda“, besikalbant ir bediskutuojant tampa ne tokia didelė.

Pirmoji problemų sritis – techninės problemos, kompiuterių stygius. Ministerijos dėka, pasitelkus savivaldybių, verslo ir kitų iniciatyvų pagalbą, šios problemos, drįstu teigti, ir nebėra. Kita problemų sritis – mokymosi platformų pasirinkimas, kibernetinis saugumas, duomenų apsauga. Iš dalies ši problema buvo išspręsta ketvirtą ar penktą nuotolinio mokymosi savaitę. Mokyklos yra pasirinkusios 1–3 platformas: „Educa“, „Classroom“, „Tamo“ dienyne. Trečia problemų sritis, apimanti visus ugdymo proceso dalyvius, – skaitmeninis raštingumas. Geriausias šios problemos sprendimo būdas – mokytis vieniems iš kitų. Taip pat mokytis savarankiškai, žiūrint vaizdo įrašus, pasitelkus informacinių technologijų specialistų pagalbą.

Ketvirta problemų sritis – mokinių ir mokytojų krūviai. Mokyklos perplanuoja ugdymo turinį, kuria susitarimus dėl virtualių pamokų, konsultacijų, savarankiško mokymosi valandų dermės per savaitę. Rūpinasi mokytojų palaikymu, motyvacija, emocija ir socialine savijauta. Penkta problemų sritis – tėvų vaidmuo. Atliekamos trumpos mokinių, jų tėvų, mokytojų apklausos, greitai teikiama pagalba. Bendradarbiaujama su klasių auklėtojais, pagalbos specialistais, Vaiko gerovės komisija, siunčiant individualias užduotis. Šešta problemų sritis – grįžtamasis ryšys. Išties gausu vertinimo ir įsivertinimo įrankių. Vienas iš jų – „IQES online“.

Paskutinė problemų sritis – mokiniai, kurie turi specialiųjų ugdymosi poreikių. Kai kurios mokyklos tikrai sėkmingai tai išsprendė. Mokiniais pristatomos užduotys į namus, nes vaikai negali naudotis kompiuteriu ar jiems reikalingos ilgesnės pertraukos. Kūrybiškumas ir noras padėti padeda spręsti problemas.

3 konferencija.

MOKYKLOS KURIAMAS IR ĮGYVENDINAMAS UGDYMO TURINYS

Audronė Šuminienė,

Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyriaus patarėja

Nuotolinis mokymas startavo labai skirtingomis sąlygomis. Vienoms mokykloms reikėjo kaip tam šalpusniui praskelti asfaltą, o kitai mokyklai beliko kaip hiacintui praskleisti prabangų žiedą, nes dirva nuotoliniam mokymui buvo paruošta. Jau mėnesį mokomės nuotoliniu būdu. Dabar sprendžiame kokybės klausimus: ieškome, kaip padaryti geriau, įdomiau, kaip pasiekti tikslus, kurie numatyti bendruosiuose ugdymo planuose ir ugdymo programose.

Dr. Jolanta Navickaitė,

Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Bendrojo ugdymo departamento direktorė

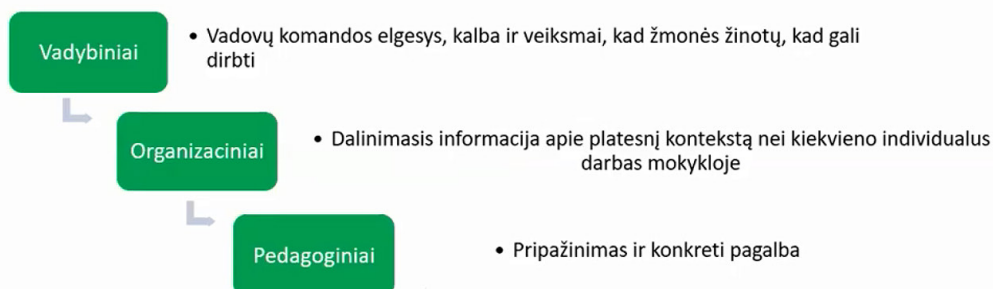
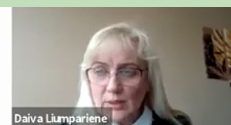
Šie reguliarūs susitikimai leidžia pasidalyti gerąja patirtimi. Akivaizdu, kad, išbandžius įvairius nuotolinio mokymo įrankius, kilo noras ir toliau juos naudoti. Tai mus praturtina. Dabar aktualu, kaip dirbsime birželio mėnesį. Nenorėtume, jog mūsų vaikai, kad ir švelnesnėmis karantino sąlygomis, „pasileistų“ be jokios ugdomosios veiklos į gatves. Norime jiems pasiūlyti neformalaus švietimo galimybių, stovyklų ir pan.

Daiva Liumparienė,

Ukmergės Dukstynos pagrindinės mokyklos direktorė

Perskaičiau gerą straipsnį ir supratau, kad tradicinis nuotolinis mokymas yra gerokai kitoks negu tas nuotolinis, kurį turėsime suorganizuoti per krizę. Vadovavimas per krizę yra didelis iššūkis, kuriame vadovai arba dalyvauja, arba leidžia mokytojams „kankintis“, dirbti patiems. Surėmus pečius visada yra lengviau. Straipsnyje, kurį skaičiau, buvo parašyta, kad trikdžiai ir sprendimai turėtų būti susiję tokiais lygmenimis (žiūrėkite skaidrę).

(Ne)trikdžiai... sprendimai... pasiūlymai...



Perskaičiau ir tai: jei institucijai nesiseka organizuoti nuotolinį ugdymą, tai jai nesiseka dėl kažko specifiško. O jei institucijai sekasi ir ji yra pakankamai sėkminga, tai ji yra panaši į kitas institucijas.

Svarbu matyti visumą. Suplanavome ugdymą ciklais: po savaitę pradinių klasių mokiniams – 9 ciklus ir po 2 savaites aukštesniųjų klasių mokiniams – iš viso 4 ciklus 8 savaitėms (dar 1 savaitė išlyginimui) nuo kovo 30 d. iki gegužės 29 d. Susitarėme, kad pamokas pradėdame 9 val. Tiesioginių vaizdo pamokų (ar konferencijų) laikas:

1–4 kl. – iki 30 min.,

5–10 kl. – iki 40 min.

Mokiniam rekomenduojamas mokymosi laikas prie kompiuterio per dieną:

1–4 kl. – iki 2 val.,

5–7 kl. – iki 3 val.,

8–10 kl. – iki 4 val.

Sudarėme dalykų grupes, joms delegavome skirtingas misijas. Lietuvių kalbos ir literatūros, matematikos dalykai su informacinių technologijų dalyku (pamokant, kaip išsiųsti užduotis ir pan.) gavo daugiausia pamokų laiko, jiems patikėta raštingumo misija. Socialinių, gamtos, tikslųjų mokslų bei užsienio kalbų dalykų grupei skiriama misija – socialiniai gebėjimai, emocinės socialinės patirtys, pilietiškumas. Paskutinė dalykų grupė – dorinis ugdymas, dailė, muzika, šokis, technologijos, fizinis ugdymas – labiausiai susieta su vertybėmis, per jas daug kalbėta apie sveikatą, kultūrą, pramogas, poilsį. Labai vertiname emocinio socialinio ugdymo turinį: savaitė buvo pradėdama klasės auklėtojo valanda.

Pakeitėme pamokų tvarkaraštį. Jame žalia spalva rodo vaizdo pamokas, geltona – grupines ir individualias konsultacijas, tamsiai žalia – srautines pamokas (15 ir daugiau mokinių pagal mokytojo sumanymą). Balti laukai rodo laiką rengti užduotis arba mokymąsi, padedant švietimo pagalbos specialistams. Dar nepavyko įtikinti mokytojų, kad jie gali dalyti klases į pogrupius ir skirti atskirą laiką.

Tvarkaraštis

lietu.			3a c	
lietu. k.	5a k l a	5a	7a 7c	
lietu. k.	8c k l a	5c		
lietu. k.		5b	7b	
lietu. k.		9a		
anglų k.	6a k l a	6a	8a 8c	
anglų k.		6b		
anglų k.	6b k l a	6b		
anglų k.	9a k l a	6a		
anglų k.		6c	8b	
anglų k.		6c	8b 8c	
anglų k.	7c k l a		8a	
matemat.			10a	
matemat.			10a	
matemat.			10a	
matemat.	8b k l a	8b		
matemat.	8c k l a	8c	8c	
matemat.	8a k l a	8a	8b	
inform.				10a
inform.				
muzika	10a k l a		9a	
šokis	5c k l a			

	6a			9a
	6a c		10a	
		5a		
8b 8c		5c		
		5b		
8a				
	2a			
4a		7a		
	2b	7c		
4b	9a	7b		
4b c	2b 2c	7a		
10a		7b		
10a	2c			
4a 4c	2a	7c		
7b				
7c	8b		5a 5b	
7a	8c	10a		
	8a		5c	
		8a 8b 8c		
			8a 8b 8c	
9a			7a 7b	
			7c	
			8a 8b 8c	
	7a 7c			



Daiva Lūmpariene

Klasių auklėtojai, sudėję dalykų ciklą pamokų planus į vieną dokumentą, iš anksto juos išsiunčia mokinių tėvams ir mokiniams. Mokytojai el. dienyne šiek tiek konkrečiau aprašo klasės darbą, namų užduotis. Kiekvieno dalyko pamokų ciklas baigiamas įvertinimu (pažymiu). Jei įvertinimo nėra, rašome n ir tai reiškia, kad vaikas nedalyvavo. O jei n daugiau, tai jau „skola“. Tėvai vaizdo susirinkime džiaugėsi, kad vaikai dar niekada negavo tiek daug pažymių. Tačiau pamatėme, kad leidome mokiniams pakankamai laisvai siųsti atliktas užduotis, todėl tai turime tobulinti.

Kaip mums sekasi?

resta pamokų: 22

is / data	Kov 30	Kov 31	Bal 03	Bal 06	Bal 07	Bal 10	Bal 13	Bal 14	Bal 17
Deimantė (Ba kl. -)						2		n	n
Verjus (Ba kl. -)						2		4	
ė Daiva (Ba kl. -)						8		8	9
ė Milda (Ba kl. -)						6		8	7
is Šarūnas Ažuolas (Ba kl. -)					n	2		2	n
ičiute Augustė (Ba kl. -)						7		8	9
vičius Ruonis (Ba kl. -)						6		7	9
is Nojus (Ba kl. -)						6		7	8
Gabrielė (Ba kl. -)						8		6	7
ičiute Lute (Ba kl. -)						8		8	10
is Vakarė (Ba kl. -)						6		9	8
is Vakarė (Ba kl. -)						5		6	7
abrikas (Ba kl. -)						2		3	5
Titas (Ba kl. -)						4		3	5
Justas (Ba kl. -)						6		5	8
Deimantė (Ba kl. -)						4		4	6
skaitė Ugnė (Ba kl. -)						9		7	9
ytė Dija (Ba kl. -)						8		6	8
ne Ugnė (Ba kl. -)						7		4	6
ičiute Karina (Ba kl. -)						5		4	n
inis Benas (Ba kl. -)						9		9	9
Manė (Ba kl. -)						8		7	8
ilius (Ba kl. -)						6		4	8
ikis Vėjus (Ba kl. -)						6		6	5
7minas (7a kl. -)									
nas (7a kl. -)									
as (7a kl. -)									
Alva (7a kl. -)									
is (7a kl. -)									
mona (7a kl. -)									

resta pamokų: 22

is / data	Bal 01	Bal 02	Bal 03	Bal 06	Bal 09	Bal 10	Bal 15	Bal 16	Bal 17
ikas (6c kl. -)			6			8			
vičius Anydys (6c kl. -)			7			6			
is Anydys (6c kl. -)			6			7			
Mantas (6c kl. -)			5						
Taironas (6c kl. -)			4			7			
justautė (6c kl. -)			6			5			
abrielius (6c kl. -)			5			6			
is Vilė (6c kl. -)			8			8			
te Viktorija (6c kl. -)			6			6			
te Kamile (6c kl. -)			4			4			
akaris (6c kl. -)			4			4			
Lukas (6c kl. -)			10			10			
ė Deivilė (6c kl. -)			5			8			
Edvardas (6c kl. -)			6			9			
skas Armantas (6c kl. -)			6			n			
ė Augustė (6c kl. -)			8						
etras Aleksandras (6c kl. -)			5						
is Karolis (6c kl. -)			4						
aite Saulė (6c kl. -)			5						
aite Oresta (6c kl. -)			6						
ilina (6c kl. -)			6						
austas (6c kl. -)			5						
imantas (6c kl. -)			7						
s Arnas (6c kl. -)			7						

Turinys yra viskas: kaip mes kalbam, ką kalbam, kaip laikomės, kaip reaguojame į konfliktus. Turinys yra viskas, ką mokytojai rodo ir net ko nerodo, bet tai vis tiek yra matoma.

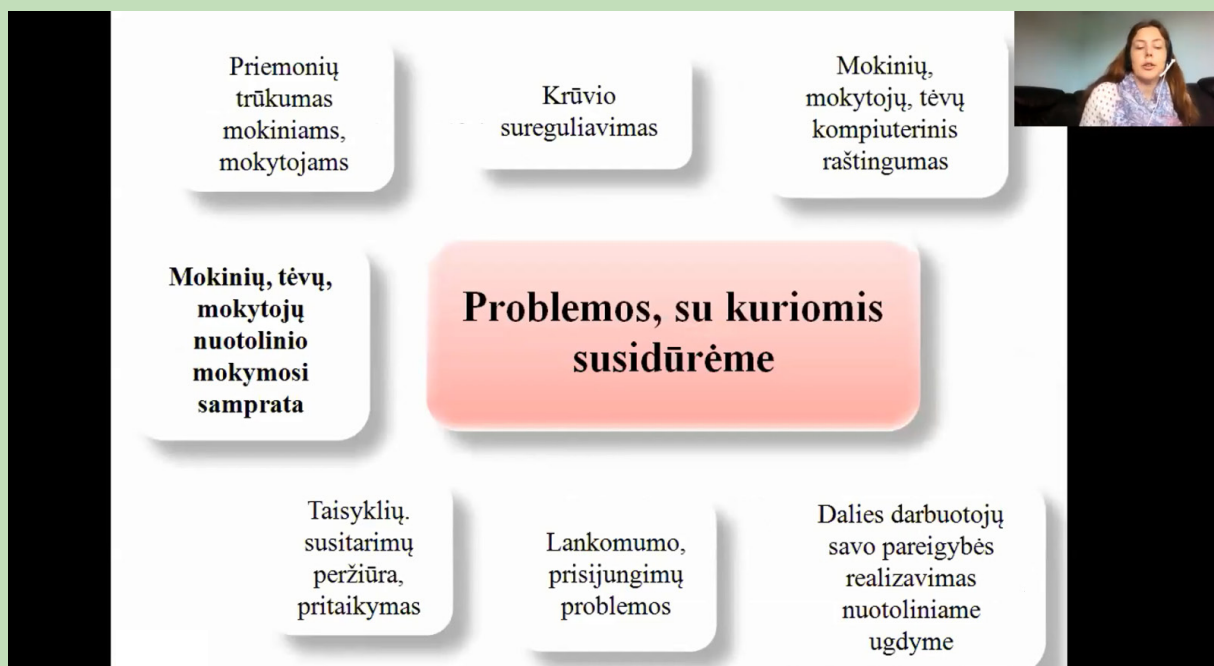
Mums reikia vaizdo pamokų bibliotekos, kurioje būtų galima skelbti 5–7 ar 10 minučių trukmės medžiagą išdėstymą. Tai padėtų mokiniams pasikartoti, jei to prireiktų. Labai svarbu reguliuoti užduodamų darbų krūvį. Kai kurių mokytojų prašėme apskritai neskirti namų darbų, o ugdyti vaikus „čia ir dabar“.

Vadovų komandai svarbu susikurti baigtinį vaizdą, semtis teorinės patirties. Pastebėjau, kad interneto platybėse pilna angliškų, vokiškų straipsnių apie tai, ką jau žmonės yra gerai padarę. Ir mano pageidavimas būtų, kad ekspertai pristatytų, ar tai mums tinkama – ne epizodus, ne atskiras sėkmingas patirtis, bet sistemas. Kaip veikia tie, kurie veikia gerai? Bendruosiuose ugdymo planuose ne tiek svarbu keisti mokslo metų pabaigą ar kitus dalykus, kiek plačiau aprašyti rekomendacijas dėl nuotolinio ugdymo organizavimo toms bendrojo ugdymo mokykloms, kurios iki šiol tokios teisės neturėjo.

Oksana Karoblienė,

Panevėžio „Vyturio“ progimnazijos Pagrindinio ugdymo skyriaus vedėja

Nei tėvai, nei mokiniai, nei mokytojai iki šiol nepatyrė tokio mokymosi. Todėl didžiausias perversmas turėjo įvykti mūsų galvose. Kiekvienas trikdys pareikalavo sprendimų „žaibo greitumu“, kad problema neišveštų iki tokios, kuri trikdėtų mokymo procesą. Ugdymo vadovai pastebėjo ir išskyrė tokias problemas:



Matote problemą paryškintu šriftu – tai mokinių, mokytojų, tėvų nuotolinio mokymosi sampratos trūkumas. Mokiniai galvojo: „Gyvensime laisviau, dirbsime mažiau.“ Mokytojų galvose sukosi mintis: „Viskas, ko mokau, yra labai svarbu, negaliu nieko atsisakyti.“ O tėvai galvojo, kad visas mokymasis, kuris vyko mokykloje, bus perkeltas į virtualią erdvę. Didelė dalis tėvų nori kiek įmanoma daugiau „Zoom“ pamokų, ypač tikslųjų mokslų, kuriose būtų dėstomas dalyko turinys. Jų manymu, mokinys negali išmokyti pats, o su mokytoju tik aptarti, ką išmoko. Todėl su tėvais kalbėsime apie gilesnę mokymosi sampratą.

Nacionaliniu, savivaldybės lygmeniu buvo didelis rūpestis dėl mokinių IKT priemonių. O mokytojų? Mokykla padėjo tiek, kiek galėjo, bet mokytojų namuose įranga yra pasenusi. Mokykloje buvo sukurta IKT grupė. Išsiaiškinusi poreikius, ji organizavo mokymus mokytojų grupėms, mokė individualiai. Mokytojas galėjo pasirinkti IKT grupės narį, su kuriuo norėtų dirbti individualiai. Nuolatinė pagalba buvo teikiama ir mokinių tėvams. Tėvai žinojo, kur gali kreiptis dėl IKT. Pasiteisinęs vadovų sprendimas – neskubinti mokytojų, leisti kiekvienam „įsivažiuoti“ ir dirbti savo tempu. Dabar turime bendrą platformą, pradedame mokytis, kaip su ja dirbti. Kai vadovai pasiūlė mokytojams kvietis juos į savo pamokas, mokytojai „pasišiaušė“ – jie manė, kad ateinama kontroliuoti. Tačiau kuo toliau, tuo labiau matome, kiek daug naudos tai atneša.

Pasilikome dirbti pagal įprastą tvarkaraštį, nuspręsdami, kurios pamokos bus vedamos, naudojant „Zoom“. Turime spalvinius žymėjimus, kada „Zoom“ susitikimas yra skirtas mokymuisi (vyksta 40 min.), o kada – konsultavimui, kada – informacijos perdavimui, kada tai yra konsultacinis centras, o kada vyksta mokinio konsultavimas sutartu būdu (per „Messenger“ ar

kt.). Džiaugiamės savo mokytojais, pateikiančiais diferencijuotas, individualizuotas užduotis. Mokinys gali rinktis savo lygio užduotis kiekvienoje pamokoje. Pateikiu istorijos pavyzdį.

Klausimai	Patenkinamas lygis (4-5)	Pagrindinis lygis (6-8)	Aukštesnysis lygis (9-10)
1. Kokie trys svarbiausi įstatymai buvo priimti 1922 metais?	Atsakyti į pateiktus 4 klausimus. Galite klausimus atsakyti raštu į sąsiuvinį ar atlikti Word lape.	Išsiaiškinę atsakymus į pateiktus 4 klausimus, parašykite pasakojimą apie nepriklausomos Lietuvos laikus panaudodami atsakymus.	Išsiaiškinę atsakymus į pateiktus 4 klausimus, sukurkite komiksą su programa Pixton.
2. Kodėl Antano Smetonos valdymas vadinamas diktatūra?	Atsakytus klausimus atsiųsti mokytojui el. paštu.	Pasakojimą galite rašyti į sąsiuvinį ranka ar kompiuteriu. Parašytą pasakojimą atsiųsti mokytojui el. paštu.	Komiksą turi būti išanalizuoti visi keturi klausimai. Komiksą pateikti mokytojui Pixton programoje.
3. Kaip pasikeitė valstiečių gyvenimas po Žemės reformos?			
4. Kaip pasikeitė Kaune gyvenusių žmonių kultūrinis gyvenimas?			

Istorijos mokyt. D. Vadluginė

Nuo pirmųjų savaitių iki dabar lankomumas pagerėjo 44 proc. Kiekvieną dieną gauname iš socialinių pedagogų dienos duomenis: kiek praleista pamokų, kiek išsiaiškinta. Turime nemažai specialiųjų poreikių mokinių, kurie yra motyvuoti. Jie tik dėl sutrikimų negeba prisijungti, išsaugoti, persiųsti, susidėlioti darbų – tai padaryti padeda mokytojo padėjėjas. Susidūrėme su „svečiais“ pamokoje, su užrašais, piešiniais ant ekranų. Tai sprendėme, atskubėdami vieni kitiems į pagalbą. Klasių tėvų susirinkimuose neteko kalbėti apie virtualias patyčias, nes iš karto reaguojame.

Pradžioje mokytojų paprašėme pasirinkti tam tikrą „stuburą“, išskirti svarbiausius bendruosius ir dalykinius gebėjimus. Dabar jau pradedame mąstyti apie integruoto mokymo dienų organizavimą. Kitą savaitę 5–8 klasėse vyks integruoto mokymosi diena, susijusi su Spaudos atgavimo dienos minėjimu. Prie jos labai prisidėjo bibliotekos darbuotojos, parengusios visas užduotis. Viešai pristatomi projektinės veiklos darbai. Pakoregavome viešos kalbos kriterijus virtualiam pristatymui, kad visi galėtų sėkmingai pristatyti. Nuotoliniu būdu vyksta ir ilgalaikė kvalifikacijos tobulinimo programa MID – „Mokomės, išbandome, dalijamės“. Lankomės vieni kitų pamokose, reflektuojame.

Mokyklos ugdymo plane tikrai atsirastų 1–2 kartus per mėnesį organizuojamos nuotolinio ugdymo dienos, namų mokymas nuotoliniu būdu. Siūlome, kad nacionaliniu lygmeniu atsirastų prieiga, kur būtų galima registruoti klausimus, problemas, rasti atsakymus, kad reguliariai vyktų tokie susitikimai, kokie vyksta dabar.

Dr. Eglė Jasutė,

Vilniaus Jėzuitų gimnazijos matematikos mokytoja, Vilniaus universiteto docentė

Turinys turi keistis. Tikrai nespėsime visko išieiti. Sakyčiau, filosofinis klausimas, ko siekiame? Ar kad mokinys įsisavintų turinį, ar kad pasidėtų „pliusiuką“ – išėjome turinį, nesvarbu, kaip.

Mokytojai socialiniuose tinkluose paskatina, padrąsina vieni kitus, išdrįsta klausti, ką čia daryti? O kaip čia? Ir kiek gelbstinčių žmonių atsiranda! Mokymosi atsakomybė užgulė ir mokinio pečius. Mokinio nemokėme dirbti savarankiškai. Jei mokinys neturi motyvacijos, joks turinys nepadės. Mokinys turi savarankiškai išsiaiškinti teoriją, pateiktus pavyzdžius, spręsti uždavinius. Ar tai yra realu? Ką realiai turi padaryti mokinys? Perskaityti teoriją 2–3 kartus. Užsirašyti, pasižymėti esminius dalykus, 5–6 kartus pritaikyti teorinę medžiagą, 2–3 kartus pritaikyti kitame kontekste ir įsitikinti, kad suprato temą. Ir tam 45 minučių nepakanka. Todėl mokymo turinys turi sutrumpėti, jis turi būti pateikiamas kitaip.

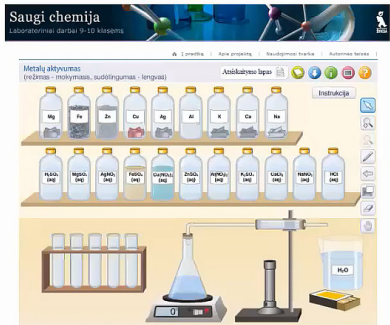
Tėvai perėmė mokytojų vaidmenį galbūt dėl nepasitikėjimo mokytoju, o gal savo vaiku. Bet ar to reikia? Nemanau. Tėvai turi padėti vaikui suvokti, kad jis privalo, kad jo pareiga ir atsakomybė yra atsisėsti prie kompiuterio, prisijungti prie tiesioginės pamokos, atlikti skirtas užduotis. Patirtis rodo – jei net neimlus, nemotyvuotas vaikas atliks tuos darbus, kuriuos mokytojas skyrė, jo rezultatai po mėnesio dviejų pagerės. Nereikia numesti popierinių vadovėlių. Viskas ten „sukramtyta“. Tegu skaito, žymisi, atlieka užduotis. Nebelieka klasės ir namų darbų. Juokinga stebėti dieną, kuriame parašyta: klasės darbuose darote šitai, o namų darbuose šitai. Juk vaikas sėdi namuose! Tai tiesiog savarankiškas darbas.

Irma Daukšienė,

Klaipėdos Baltijos gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

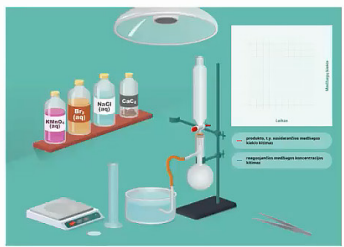
Supratome, kad tai tęsis ilgai, todėl sutarėme, jog mokytojai sudėtingesnes temas perkels į kitus mokslo metus, nesudėtingas temas susiaurins, paliks tik esminius dalykus. Mokytojai sudarė mėnesio teminius planus, išsiuntė mokiniams ir jų tėvams. Taigi tėvai visada gali pasižiūrėti, ką ir kaip jų vaikai turi išmokti.

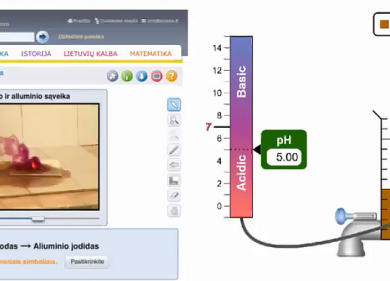
Metodinėse grupėse susitarėme, kad ne mažiau kaip 50 proc. turi vykti vaizdo pamokų, tačiau kiekvienas mokytojas turi teisę vesti 100 proc. Pasirinkome „Zoom“, „Classroom“, „Tamo“ dieną. Visos kitos priemonės liko kaip pagalbinės. Gimnazijoje turime inžinerinio ugdymo klases. Mokiniams liko baigiamieji darbai, pavyzdžiui, „Robotikos“ projektas su Klaipėdos universitetu, „Išmanojo namo konstravimas“ su UAB „Mars“. Kad nenutrūktų praktinės veiklos, mokiniai iš universiteto ir įmonės gavo detalių rinkinį ir, konsultuodamiesi su dėstytojais bei inžinieriais per „Zoom“, tęsia pradėtus darbus. Chemijos praktinius gebėjimus padeda ugdyti keletas skaitmeninių priemonių.



<https://smp2014ch.ugdome.lt/Mokymo-objektai.aspx>

Virtuali laboratorija „Etino gavimas“

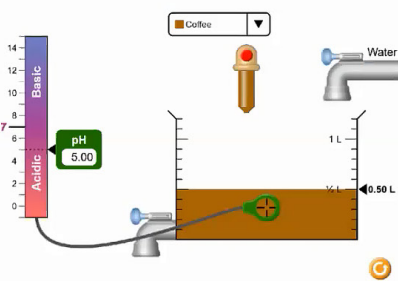




<http://mkp.emokykla.lt/imo/lt/>

MOKYMO OBJEKTAI GIMNAZIJOSE

<https://phet.colorado.edu/en/simulations>



<https://sodas.ugdome.lt/>

Reakcijos druskų tirpaluose



Pasitelkę mokymosi priemonę „Saugi chemija“, mokiniai gali virtualiai atlikti praktinius laboratorinius darbus. Gali susipažinti su užduočių atlikimo instrukcijomis, nusistatyti sudėtingumo lygmenį, pildyti atsiskaitymo ir įsivertinimo lapus.

Atlikome mokinių ir tėvų apklausas dėl mokymosi krūvio. Jas išanalizavę turime grįžti prie planavimo. Turime pakoreguoti namų darbų, savarankiškų darbų kiekį ir jų skyrimą. Taip pat paskatinti ir pamokyti mokinius planuoti savo darbo laiką, paraginti dalyvauti konsultacijose, kad sumažėtų jų mokymosi krūvis.

Taip pat manome, kad sudėtingus dalykus galime įveikti paprastais, sutartais žingsniais. Svarbu nepalikti nei mokytojo, nei mokinio vieno paties su savo „interpretacijomis“. Svarbu būti komandoje ir dirbti išvien.

Ekspertės įžvalgos

Habil. dr. Vilija Targamadžė,

Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto Ugdymo mokslų instituto profesorė

Svarbu bendri mokyklos susitarimai. Kad vieni mokytojai neturėtų vienokių normų ir taisyklių, o kiti – kitokių. Ir nepamirškime, kad išorinė kultūra taip pat yra matoma.

Mokome ne dalyką, o mokinį. Mokome, kad jis išmokytų mokyti. Nuotolinis mokymas tampa mokymusi, todėl gyvos pamokos „nesukiši“. Ir kita nuostata – mes dirbame su asmenybėmis. Reikėtų įvertinti jų nuostatas, nuovargį, pasirengimą. Kalbėjau su psichiatru prof. Eugenijumi Laurinaičiu. Jis pasakė: paroje yra trys aštuoniukės. Viena aštuoniukė skiriama miegui, kita – darbui, o dar kita – gyvenimui. Negalime atsakyti gyvenimo, džiaugsmų.

Turime aiškiai formuluoti didaktinius tikslus. Tie tikslai turi būti nuoseklūs, susisteminti. Nes dažnai mes norime tiesiog užimti vaiką. O iš tiesų reikia didaktiką apgalvoti. Kaip suskirstyti, kaip pateikti, susisteminti turinį ir pan.

Teko dėstyti biologiją ir chemiją. Aiškumas yra svarbus didaktinis principas.

Vaikai yra smalsiukai. Jiems tinka tyrimai, problemos iškėlimas, kad patys ieškotų sprendimų. Reikėtų apie tai pagalvoti, nes daug yra reprodukcinių, atkartojimo lygmens užduočių. Reikėtų užduotis atsiųsti iš vakaro. Ir nurodyti, ką daryti, jei vaikas netenka ryšio ar pamiršta.

Formuojasi nauji santykiai. Gali atsirasti simpatijos, kurios padės ir grįžus prie realaus mokymosi. Labai svarbi yra mokymosi vertė. Mokiniai turi tą pamatyti. Ir patys turime pajusti to svorį. Nuotolinis mokymas leidžia pritaikyti ugdymo turinį. Nepamirškime, jei neindividualizuosime, nebus iššūkų metančių tikslų.

Kodėl mokytojai ne taip drąsiai atrenka turinį? Priežastis – baimė, jog neišeisime turinio, bus egzaminai, ateis patikrinti... Bet jei individualizuojame, tada turinys tampa prasmingas. Kiekvienas žinome, kur yra svarbiausi dalykai. Todėl juos ir reikia pasirinkti. Jei mokytojas tikrai įsisąmonina didaktinius tikslus ir mato vaiką, tai nėra sudėtinga.

Eksperto įžvalgos

Dr. Vaino Brazdeikis,

Nacionalinės švietimo agentūros Ugdymo turinio departamento direktorius

Perėjimas iš tradicinio mokymo į nuotolinį buvo iššūkis. Buvo noras pereiti „vienas prie vieno“. Jeigu sakytume, kad nuotolinis ugdymas yra pats idealiausias, – tai iš tikrųjų taip nėra. Perėjimas į nuotolinį mokymą yra didaktikos klausimas. Didaktika greičiausiai nėra ta pati. Kyla iššūkių, kaip suskaidyti turinį, kaip suformuluoti užduotis, kaip susiplanuoti laiką, kaip gauti atliktas užduotis, kaip pateikti grįžtamąjį ryšį. Jūs atradote ją per tam tikrą praktiką. Edukologai turės ką veikti, nes tą praktiką reikės perkelti į teoriją.

Pagrindinė problema buvo ne skaitmeninių priemonių trūkumas, o jų pasirinkimas. Akivaizdu, kad pavaduotojai turėtų priimti sprendimą, dėti tašką ir pasakyti: mes naudosime „Google Classroom“ ar ką kita. Mokytojų atsakomybė – turinio pasirinkimas. Ar tokius paveikslukus naudoti, ar tokią vaizdo medžiagą, ar tokį testą ir pan. Turinio sukūrems daug, įrašų daug. Problema – ne kaip surasti skaitmeninį turinį, bet kaip pasirinkti ir pasakyti, jog tai yra teisinga. Jis turėtų būti kolegų įvertintas, panašiai, kaip „Wikipedia“: bet ko negali įdėti. Turime galvoti, kaip šių dviejų mėnesių turinį – nacionaliniu ir mokyklos lygmeniu – sudėlioti į lentynas, kad galėtume naudoti. Mes keliaujame dirbtinio intelekto link. Kiekvienas vaikas turės savo profilį, kiekvienam vaikui turės būti parengta tam tikra medžiaga. Taigi, iššūkių turėsime.

4 konferencija.

PAGALBA MOKINIUI, MOKANTIS NUOTOLINIU BŪDU

Audronė Šuminienė,

Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyriaus patarėja

EBPO dokumentuose teigiama, kad nė vieno vaiko neturime palikti už „nežinojimo durų“. Bendruosiuose ugdymo planuose yra numatyta: „Mokymosi pagalba mokykloje turi būti teikiama kiekvienam mokiniui, kuriam ji reikalinga.“ Kai kas neprisima mokymosi pagalbos, galbūt ji nereikalinga ar teikiama ne tokiu būdu. Bet ar mokymosi pagalba veikia, kai mokome nuotoliniu būdu? Nuotolinio mokymo organizavimo rekomendacijose yra nuostata, jog mokykloje sutariama, kada ir kaip mokinys gali paprašyti mokytojo pagalbos, paaiškinimų. Šiandien norisi pasakyti: mokinys tikriausiai gali paprašyti bet kada, tada, kai jos reikia. Mokymosi pagalba neturėtų būti atidedama.

Svarbu užtikrinti vaiko saugumą ir gerovę. Vaikas neturi bijoti paprašyti mokymo pagalbos. Šiandien paskambino viena mama ir papasakojo, kaip sudėtinga mokytis nuotoliniu būdu, kaip vaikas nesupranta, kaip daryti, kad ji turi išeiti į darbą ir pan. Galvoju, jog tokia mokymosi pagalba, kaip įkelti darbelius į mokymosi aplinką, yra labai reikalinga.

Ekspertės įžvalgos

Dr. Ramutė Bruzgelevičienė,

Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademijos docentė

Džiaugiuosi dalijimosi kultūra ir visais besidalijančiais. Mokytojai triūsia daug ir kuo nuosirdžiausiai. Taigi, vienoje ekrano pusėje judame, o kas vyksta kitoje – kebliau atsakyti. Štai perskaičiau septintokės mintis: „Toks didelis krūvis mums, mokiniams, nėra pakeliamas. Nors esu stropi mokinė, bet sąžiningai sakau, kad toks mokymasis daro dvigubai daugiau žalos negu naudos.“ Suprantu, kad yra ir šilto, ir šalto. Rimta, sisteminė mokymosi pagalba galėtų mus – mokytojus ir mokinius – vėl suartinti. Tarsi nebūtų stiklinio ekrano tarp mūsų.

Apie mokymosi pagalbą kalbėta ir ankstesnėse vaizdo konferencijose. Dr. Pranas Gudynas išskyrė artimiausios raidos sritį, pastoliavimą (pastoliavimą vadinu paremiančiuoju, palaikančiuoju mokymu) ir grįžtamąjį ryšį. Dr. Pranui Gudynui atrodo, kad problemos daugiau yra ne technologinės, o edukologinės. Matyčiau ir technologinių, organizacinių problemų, kai kalbame apie mokymosi pagalbą.

Loreta Kaltauskienė,

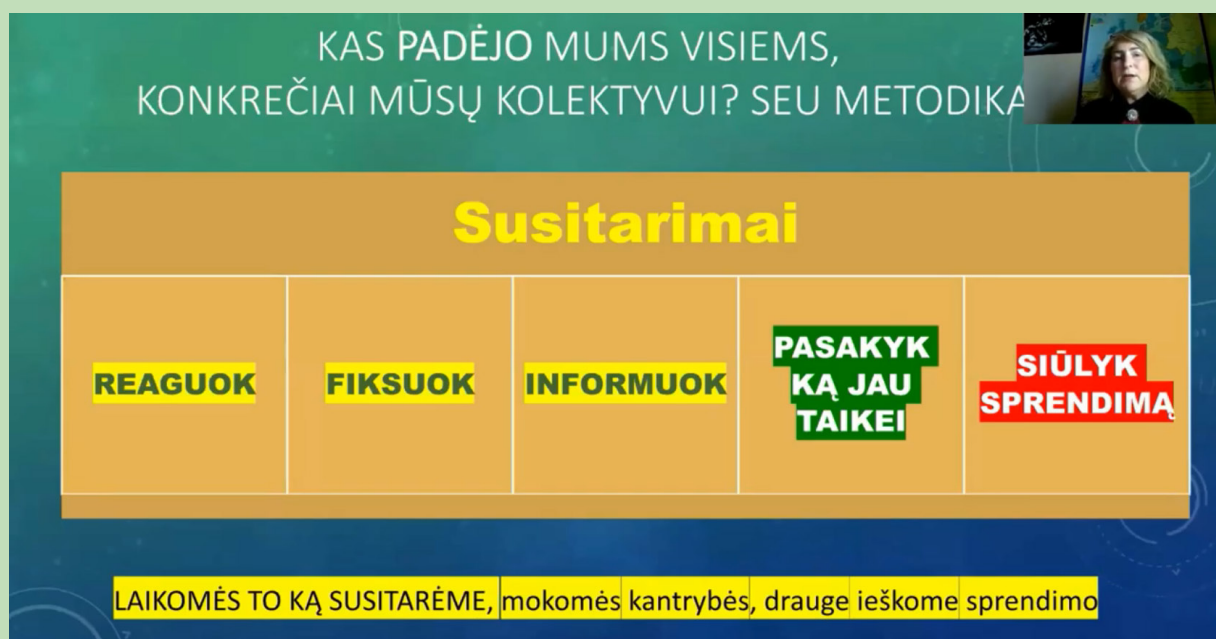
Klaipėdos r. Priekulės Ievos Simonaitytės gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Mokymosi pagalba mūsų gimnazijoje:

- vaikai turi galimybę jungtis teorinės pamokos metu ir konsultuotis;
- yra atskiras konsultacijų tvarkaraštis pagal dalyką;
- ypač svarbios konsultacijos prieš įskaitas ir egzaminus; konsultavome prieš lietuvių kalbos įskaitą ir informacinių technologijų egzaminą – to dvyliktokams labai reikėjo;

- po signalinio trimestro – pusmečio aptarimo – nuo balandžio mėnesio papildomai į pamoką jungiasi bibliotekos darbuotojai.

Jau 13 metų įgyvendiname socialinio ir emocinio ugdymo metodiką.



Esame sutarę, kad būtina reaguoti, kai reikia pagalbos, tą fiksuoti ir informuoti. Po to klausiamo: „Pasakyk, o ką jau taikei?“ Jei atsitinka bėda, jos nenumetame, o pasiūlome sprendimą. Norėtume turėti daugiau pagalbos specialistų mokykloje, taip pat – socialinio ir emocinio ugdymo konsultantų mokyklose, regionuose.

Per pamoką neturime tikėtis, kad vaikas pats viską padarytų. Todėl teikiame pagalbą. Svarbu stebėti, ar vaikas:

- analizuoja, domisi, klausia, konsultuojasi, atlieka dalį ar visas suprantamas užduotis;
- siunčia užduotis, gauna mokytojo konsultacijas, įvertinimą, turi progą ištaisyti tai, kas nepasisekė.

Specialiųjų poreikių mokiniai gauna individualias užduotis, jiems teikiama pagalba atskirai. O jeigu daugiau kaip 5–8 mokiniai daro tas pačias klaidas, vadinasi, man kaip mokytojui reikia analizuoti, ką ne taip dariau. Nebėgti, sustoti, atlikti savo minčių „auditą“, įsiklausyti į savo, taip pat – į mokinių ir jų tėvų lūkesčius.

Svarbiausias iššūkis, kurį turėjome įveikti, buvo susitarimai ir supratimas, kad pagalba reikalinga kiekvienam. Vaikas, kuris drąsus klasėje, gali toks nebūti nuotolinio mokymo metu. Ir ne visi mokytojai pradžioje buvo drąsūs. Ir mokytojui svarbu pagalba, geras žodis.

Rasa Alaburdienė,

Prienų „Revuonos“ pagrindinės mokyklos direktoriaus pavaduotoja

Mokykloje yra 350 mokinių, iš jų beveik 100 turi specialiųjų poreikių.

Nuotoliniam ugdymui sudarėme naują pamokų tvarkaraštį.

Tiesioginės pamokos 9.00–13.00 val.

Pietų pertrauka 13.00–14.00 val.

Konsultacijos 14.00–16.00 val.

Klasės valandėlės vyksta skirtingu laiku kartą per savaitę, atsižvelgiant į tai, jog šeimoje gali būti daug vaikų ir kompiuterių gali neužtekti.

Mokiniais ir jų tėvams pateikėme atmintinę apie nuotolinį mokymąsi, nuotolinio mokymosi grafikus, mokyklos darbuotojų kontaktų sąrašą. Buvo teikiama individuali pagalba, kaip prisijungti ir įdiegti turimą ar iš mokyklos gautą techniką, kaip prisijungti, saugiai pasiimti mokykloje likusias mokymo priemones.

Teikėme pagalbą mokytojams. Buvo sukurtos „Google“ grupės klasių vadovams, mokytojams, SUS (specialiojo ugdymo skyriaus) mokytojams, pagalbos mokiniui specialistams, kad jie galėtų dalytis patirtimi. Per pasirengimo nuotoliniam mokymui savaites kiekvienas mokytojas turėjo galimybę metodinėje grupėje pabūti „Zoom“ kanalo kūrėju, organizatoriumi, administratoriumi.

Su mokytojais sutarėme kiekvienai pamokai rengti užduotis pagal vienodą formą: tema, ką reikia išmokyti, veikla, atsiskaitymo pabaigos data ir laikas (ne visi mokiniai iš pradžių galėjo prisijungti), mokytojo kontaktai. Mokytojai parengė mokymo užduotis dviem savaitėms, pavaduotojai jas peržiūrėjo ir konsultavo mokytojus. Mokytojai turėjo suprasti, kad pamoką veda ne vien mokiniui, bet ir visai jo aplinkai, šeimai.

Pradėję nuotolinio ugdymo procesą, siekėme, kad ši veikla kuo greičiau taptų rutinine, būtų visiems aiškūs susitarimai. Supratome, kad techninė pagalba yra svarbiausia. Informacinių technologijų mokytojas padėjo mokiniams susikurti paskyras prie „Zoom“ programos, vedė pamokas apie elektroninio laiško siuntimą, internetinių programų (rašyklės, naršyklės, skaidrių rengyklės) naudojimą. Rengėme temines klases valandėles apie saugų internetą, kaip suvaldyti informacijos srautus, „patiems save“ prižadinti ir pan.

Susitarėme:

- tėvai informuoja, jei vaikas negali dalyvauti ugdymo procese dėl įvairių priežasčių;
- lankomumą žymime savaitės pabaigoje, nes iš pradžių tiesioginėse pamokose dalis vaikų negalėjo dalyvauti;
- mokytojai atsako į mokinių pateiktus klausimus, reaguoja į atsiųstus darbus ne vėliau kaip per vieną darbo dieną (kad mokinys žinotų, jog mokytojas darbą gavo ir pateiks įvertinimą).

Specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių mokymas pirmąsias dvi savaites vyko, pateikiant popierines užduotis ir bendraujant su mokinių tėvais telefonu ar „Facebook“. Tačiau dabar daugiau kaip 50 proc. didelių ir labai didelių mokymosi ir sveikatos sunkumų turinčių vaikų jau dirba per „Zoom“ programą. Pastebėjome, kad jiems tai įdomu. Dažniausiai vyksta individualios su mokinių tėvais suderintos vaizdo pamokos. 1–8 klasių mokiniai per jas dirba tik su tėveliais, o 9–10 klasių bei socialinių įgūdžių ugdymo klasių mokiniams yra būtina tėvelių pagalba prisijungiant ir bendraujant. Po pirmos savaitės išdalijome tėveliams švietimo pagalbos specialistų darbo grafikus. Logopedai, specialieji pedagogai kartą per savaitę siunčia užduotis, bendrauja su tėvais ir mokiniais. Kineziterapeutė veda nuotolinius užsiėmimus du kartus per savaitę. Ji nufilmuoja pratybas ir siunčia jas tėveliams su paaiškinimu, kad jie per savaitę galėtų padėti vaikams atlikti pratimus bei užduotis. Psichologė nuotoliniu būdu dalyvauja tėvų susirinkimuose, klases valandėlėse. Socialinės pedagogės organizuoja maisto produktų rinkinių, planšetinių kompiuterių, popierinių užduočių dalijimą ir išvežiojimą, nes mūsų mokykloje mokosi vaikai ir iš aplinkinių rajonų.

Praėjus mėnesiui nuo nuotolinio mokymo pradžios, atlikome tyrimą. Galiu pasakyti, jog mokymosi pagalba nuotoliniu būdu yra labiau veiksminga. Specialiųjų poreikių vaikas, kuris klasėje negalėdavo susikaupti, šiuo metu noriai įsitraukia į mokymąsi. Tik akivaizdu, kad pagalba nuotoliniu būdu yra daug imlesnė laikui, reikia daugiau padedančiųjų. Ir kiti vaikai sako, jog dabar jiems mokytis geriau, nes: „galiu dirbti savo tempu“, „manęs niekas neblaško“, „man nebaisu paklausti, kadangi kiti vaikai negirdi“ ir kt.

Erikas Griškevičius,

Kauno Aleksandro Puškino gimnazijos direktorius

Dabar tėvų susirinkimai vyksta jiems patogiu laiku, tarkime, 19 val. Suvokėme, kad ir ateityje jie galės vykti nuotoliniu būdu. Klasės valandėlė būdavo 7 ar 8 pamoka, kai kuriems vaikams reikėdavo išbėgti į muzikos mokyklą ar treniruotę. Ir klasės valandėlė galės vykti nuotoliniu būdu – vėliau, kai vaikai jau bus grįžę namo, pavalgę, pailsėję.

Rasa Šlivinskienė,

Vilkaviškio „Aušros“ gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Iš beveik 600 mokyklos mokinių ir anksčiau atsirasdavo apie 20 mokinių, kuriems nesiseka mokytis. Turėjome tvarką, kaip padėti šiems mokiniams, bet supratome, kad turime ieškoti kitų priemonių. Daliai mokinių, kuriems buvo reikalinga atskira pagalba, labai tiko nuotolinis mokymas. Tai jų galimybė atsiskleisti. Jie aktyviai ir laiku prisijungia, stengiasi viską padaryti. Džiaugiamės jų pažanga.

Nuotolinio mokymosi taisyklėse numatėme, kad dalykų mokytojai kiekvieną savaitę pateikia klasių vadovams informaciją apie užduočių neatliekančius mokinius ir taikytas priemones. Klasių vadovai įrašo duomenis į informacines lenteles, jas apdoroja socialinė pedagogė.

Eil. Nr.	Mokinio pavardė, vardas	Dalykas / mokytojas	Neatliko užduočių 2 kartus iš eilės, nebuvo grįžtamojo ryšio su mokytoju 2 kartus	Užduočių neatlikimo priežastys	Taikytos prevencinės priemonės	Vaiko gerovės komisijos nutarimas ir informacija
1.		Lietuvių kalba (Kainauskienė) Geografija (Rekašienė) Pilietinis (Žukauskaitė) Chemija (Martišienė) Biologija (Paškauskienė) Rusų k. (Kanonienė) Anglų k. (Bielevičienė), kt. Fizika (Bartelienė) Kūno kultūra (Girdauskas) Tikyba (Čiaučionaitė)	Nesijungia prie virtualių pamokų, neatlieka jokių užduočių, į jokių pranešimus nereaguoja.	Išsiaiškinti nepavyko, priemonės turi	Informacija „Messenger“ asmenine žinute, kalbėta su mama, kuri gyvena Danijoje, tėvas neatsiliepia, informuoja mokytojai „Tamo“.	Nutarta: 1. Informuoti mokinio tėvus ir mokinį apie jo nereguliaraus mokymosi problemos svarstymą VKG. 2. Dėl blogo interneto ryšio pasiūlyti naudotis ir skirti iš ŠMSM gautą nemokamą interneto kortelę EŽYS arba PIL-DYK. 3. Skirti mokymosi pagalbą mokinei: V GK pirmininkė išsiaiškina, kaip ir kokia forma pagalbą bus galima teikti.

						Švietimo pagalbą teikia socialinis pedagogas, jei reikės, ir psichologas. Mokymosi pagalbą teikia dalyko mokytojas (konsultuoja individualiai susitartu su mokine laiku) ir kt. Analizuoti mokinio signalinio pusmečio rezultatus. VKG gegužės mėn. aptarti mokinio mokymosi pažangą.
--	--	--	--	--	--	---

Informaciją aptariame VKG ir rašome rekomendacijas mokiniams, tėvams ir mokytojams. Užpildytą lentelę siunčiame tėvams ir mokiniams. Siųsdama tėvams, prašiau jų atsakyti, kokios pagalbos laukia. Ir tėvai, ir mokiniai atsiliepė. Iš 22 mokinių net 17 ėmė konsultuotis, rašyti, kaip jiems sekėsi. Tėvai dėkojo. Būna, jog lentelėje yra informacija, pavyzdžiui, kad mokinys neturi kameros, ir tai greitai išsprendžiame. Nuotolinį mokymą puikiai galima panaudoti, padedant įveikti mokymosi spragas tiems mokiniams, kurie nedrįsta ateiti pas mokytoją pagalbos, intravertams. Tačiau turime keletą vaikų, kuriems reikia dar kitokių priemonių. Štai viena mama pareiškė norą per „Zoom“ programą ateiti į susitikimą ir pabandyti padėti vaikui, kuriam taikytos priemonės buvo neveiksmingos.

Atlikome dvyliktokų apklausą, jie pateikė daug gerų pasiūlymų. Nutarėme bendrojo kurso pamokų laiką skirti vaizdo konsultacijoms, o „Messenger“ naudoti individualioms konsultacijoms.

Ekspertės įžvalgos

Dr. Ramutė Bruzgelevičienė,

Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademijos docentė

Viskas atrodo gražu. O iš kur tada kai kurių vaikų nusivylimas? Atkreipčiau dėmesį į lankstumą. Mano manymu, jog laukti mėnesį ar savaitę yra per ilgai. Reikėtų, kad mokytojas reaguotų po kiekvienos pamokos. Dubysos Aukštupio pagrindinės mokyklos mokytoja pasakojo, jog po kiekvienos pamokos aiškinasi, ar vaikai pasiekė mokymosi uždavinį ir kaip vyko procesas. Ir pamato, kokios pagalbos vaikui reikia: ką įtraukti naujo, ką pastiprinti. Kartais vadybiniu požiūriu reaguojama labai gerai. Bet, atrodo, Hargreavesas yra pasergėjęs nuo tikslios, gana mechaninės vadybos. Į santykį, į situaciją, kuri klostosi su žmogumi, reikia rasti būdų žvelgti „čia ir dabar“. Ryšys su vaiku turi būti kuriamas kiekvieną dieną. Jei vaikas neprisijungė per pamoką, vadinasi, kažkas ne taip. O jei nesijungia mėnesį ar savaitę, vadinasi, jis smarkiai atsiliko.

Daugelio pastebėta, kad yra vaikų, kurie negeba patys struktūruoti informacijos, susiplanuoti laiko, sutelkti dėmesio. Tokiems vaikams nuolatinė pagalba, tiesioginis mokytojo vadovavimas atneša daugiau naudos. Todėl labai svarbu savęs paklausti, ar matome, ką vaikas geba ir ko negeba. Tai leistų atrasti individualų santykį su vaiku – jam tinkamus mokymo metodus. Kai

kuriems vaikams pagalba nuotoliniu būdu yra veiksmingesnė. Tai rodo, jog realiose pamokose tiems vaikams nelabai padedame, ypač tuomet, jeigu jie girdi kitų vaikus pašaipas. Todėl įgyvendinant ir įtraukijį ugdymą, vaikams tam tikros pamokos galėtų būti atskiros.

Gerai, kai vaikas turi individualų konsultantą, padedantį prisijungti, planuoti laiką, sekti planus, atlikti užduotis. Rimtas palaikymas, padrąšinimas yra tai, ką vadiname socialiniu emociniu ugdymu. Todėl šią programą ypač svarbu įgyvendinti.

Ugdymo turinio siaurinimas taip pat yra pagalba vaikui. Turėtume rūpintis, kad ugdymo turinys būtų adekvatus kiekvienam vaikui, kiekvienai vaikų grupei. Užduotys turėtų būti orientuotos į tai, ką vaikai gali, pajėgia šiuo metu suvokti, kad neįstumtume į tą nepasiekiamos raidos zoną, kurioje jie nuobodžiauja, nesupranta. Žinoma, turinys turi kelti iššūkių, todėl ir reikalinga pagalba iššūkiui įveikti – ir stipresniam, ir silpnesniam vaikui.

Ekspertės įžvalgos

Habil. dr. Vilija Targamadžė,

Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto Ugdymo mokslų instituto profesorė

Kelias būna vingiuotas. Kartais manome, jog einam tiesiai, o iš tikrųjų vingiais pasukame. Tiesus kelias – tai numatyti tikslai. O su kokybe – dažnai pokštaujaime – kaip su meile: ji arba yra, arba nėra. Kiekvienas iš mūsų tą jaučiame. Gerai būtų, kad ekrane atsirastų veidrodinis atspindys, galintis parodyti, koku kampu aš žiūriu, ar aš teisingai žiūriu, ar nesu kreivųjų veidrodžių karalystėje. Taigi, turime reflektuoti save. Ar gerai modeliuojame ugdymo procesą ir apskritai mokyklos veiklą? Tas linkmes jaučiame – nuo formalizavimo ir biurokratizmo judame bendravimo ir bendradarbiavimo link. Judame mokymosi paradigmos link. Daugelyje mokyklų yra mokymo konsultantai, mokyklos sugalvoja daugelį pagalbos formų. Kaip išlaikyti šią slinktį, kai pasibaigs karantinas, kad ir toliau judėtume šia kryptimi?

Albina Vilimienė,

Nacionalinės švietimo agentūros Mokyklų veiklos įsivertinimo ir tobulinimo skyriaus vedėja

Pagalba vaikui veiksmingiausia tada, kai ji artimiausia vaiko raidos sričiai. Aišku, keistai skamba tas „artimiausia“ – galėtume sakyti „artimiausia virtualiai“. Tik mokytojo profesionalumas, empatija, lankstumas sudaro galimybes padėti vaikui ir dirbti, kaip juokauju, „greitosios pagalbos punkte“, į kurį mokinys skambina pagalbos telefonu „112“.

Noriu apibendrinti jūsų atsakymus į registracijos metu pateiktą atvirą klausimą: „Kokią, jūsų nuomone, išskirtinę pagalbą jums teko ar tenka teikti, mokiniui mokantis nuotoliniu būdu? Pasidalykite.“ Daugiausia dirbama su vaikais, kurie turi specialiųjų ugdymosi poreikių ir mokosi pagal individualizuotas programas. Tą rodo apie 47 proc. atsakymų. Taip pat tais vaikais, kurie mokosi namuose, arba tais, kurie yra ypač gabūs. Pasikeitusi situacija sukėlė jiems stresą ir prireikė laiko susiorientuoti. Antroji grupė – mokiniai, kurie stokoja skaitmeninio raštingumo įgūdžių. Jiems sunku prisijungti ir naudotis elektroniniu dienynu, platforma, medžiaga, jie sutrinka, dingus internetui. Trečioji grupė – tai tie mokiniai, kuriems reikia individualių konsultacijų. Išsiugdyti mokėjimo mokytis kompetenciją vaikams yra sunku ir sudėtinga. Gal per mažai dėmesio skyrėme šiai kompetencijai ugdyti iki nuotolinio mokymosi. Būtina su vaiku pasižvelgti, motyvuoti jį, skatinti, įtikinti, kad reikia prisitaikyti prie įvairių situacijų. Kitos konsultacijos – tėvams, mokytojams. Nepamirškime ir dešimtokų, kurie ruošiasi mokytis pagal vidurinio ugdymo programas. Ir jiems nuotoliniu būdu reikia išaiškinti, kaip susidaryti individualius ugdymo planus.

5 konferencija.

PATYRIMINIS UGDYMAS, MOKANTIS NUOTOLINIU BŪDU

Reda Bardauskienė,

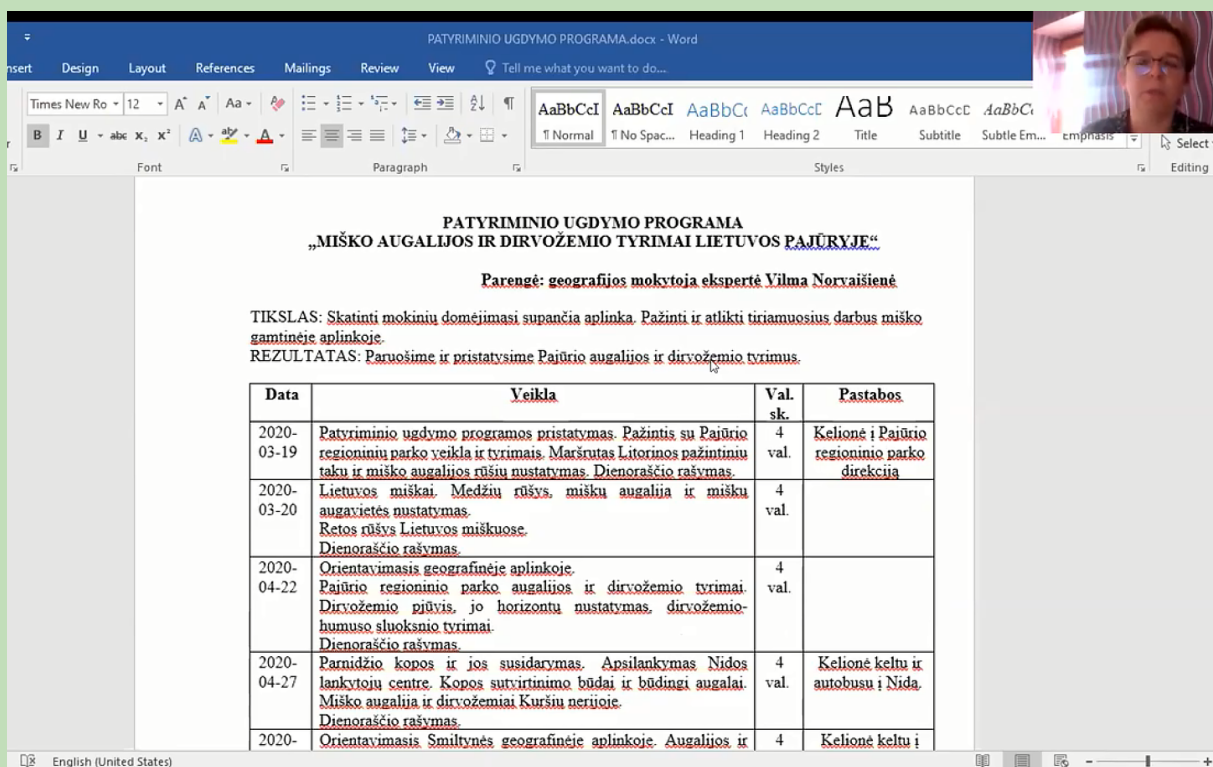
Klaipėdos Simono Dachso progimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Mūsų patyriminio ugdymo šūkis yra „Žinios + patyrimas + refleksija“. Šiomet buvome parengę 35 patyriminio ugdymo programas. Parengę programas, duodame mokiniams rinktis. Mokiniai rašo motyvacinius laiškus, kokiose trijose programose norėtų dalyvauti, trumpai argumentuoja. Jie yra suskirstomi į mišrias grupes (grupėje gali būti 5, 6 ir 7 klasės mokiniai, iš viso 15–16 mokinių). Buvo suplanuotos 8 dienos patyriminio ugdymo veikloms. Kovo, balandžio, gegužės mėnesiais turėjo vykti po dvi programas, birželio mėnesį – paskutiniosios ir pristatymų diena, kai visai bendruomenei pranešama, ką mokiniai sužinojo, ką pamatė, kokią rezultatą sukūrė. Kiekvieną patyriminio ugdymo programos dieną vyksta refleksijos: mokytojai reflektuoja su savo mokinių grupe ir renka į mokytojų grupes. Pabaigoje mokytojai su mokiniiais įvertina visos programos pasisekimą. Dėl nuotolinio mokymosi numatytas patyriminio ugdymo veiklas perorganizavome.

Vilma Norvaišienė,

Klaipėdos Simono Dachso progimnazijos geografijos mokytoja

Patyriminį ugdymą įgyvendiname jau penkti metai. Mano patyriminio ugdymo planą matote skaidrėje.



The screenshot shows a Microsoft Word document with the following content:

PATYRIMINIO UGDYMO PROGRAMA
„MIŠKO AUGALIJOS IR DIRVOŽEMIO TYRIMAI LIETUVOS PAJŪRYJE“

Parengė: geografijos mokytoja ekspertė Vilma Norvaišienė

TIKSLAS: Skatinti mokinių domėjimąsi supančia aplinka. Pažinti ir atlikti tiriamuosius darbus miško gamtinėje aplinkoje.

REZULTATAS: Paruošime ir pristatysime Pajūrio augalijos ir dirvožemio tyrimus.

Data	Veikla	Val. sk.	Pastabos
2020-03-19	Patyriminio ugdymo programos pristatymas. Pažintis su Pajūrio regioninio parko veikla ir tyrimais. Maršrutas Litorinos pažintiniu taku ir miško augalijos rūšių nustatymas. Dienoraščio rašymas.	4 val.	Kelionė į Pajūrio regioninio parko direkciją
2020-03-20	Lietuvos miškai. Medžių rūšys, miškų augalija ir miškų augavietės nustatymas. Retos rūšys Lietuvos miškuose. Dienoraščio rašymas.	4 val.	
2020-04-22	Orientavimasis geografinėje aplinkoje. Pajūrio regioninio parko augalijos ir dirvožemio tyrimai. Dirvožemio pjūvis, jo horizontų nustatymas, dirvožemio humuso šluoksnio tyrimai. Dienoraščio rašymas.	4 val.	
2020-04-27	Parmidžio kopos ir jos susidarymas. Apsilankymas Nidos lankytojų centre. Kopos sutvirtinimo būdai ir būdingi augalai. Miško augalija ir dirvožemiai Kuršių nerijoje. Dienoraščio rašymas.	4 val.	Kelionė keltu ir autobusu į Nidą.
2020-	Orientavimasis Smiltynės geografinėje aplinkoje. Augalijos ir	4	Kelionė keltu į

Mąstau, ką galėčiau pritaikyti nuotoliniam ugdymui, o ko ne. Išteklių turime, vaikai gali atsiųsti į telefoną dirvožemio tyrimus ir pan. Bet vaikas turi prisiliesti prie gamtos, patirti kvapą, kitus pojūčius. Buvau numaciusi mikroskopu tirti smėlį, priemolį, molį. Su Vėžaičių mokslinio tyrimo instituto mokslininkais buvo sutarta, kad jie papasakos vaikams apie dirvožemio susidarymą, bet dėl to dar tarsimės. Jei vaikai tik parengtų pristatymus, nepatirtų patyriminio mokymosi džiaugsmo, nebūtų tiesioginio kontakto su mokytoju. Taigi ir įsivaizduoju, ir neįsivaizduoju, kaip gali vykti patyriminis ugdymas nuotoliniu būdu.

Jūratė Lazdauskienė,

Tauragės „Šaltinio“ progimnazijos direktorė

Visiškai perkelti patyriminio ugdymo į nuotolinio mokymo erdvę neįmanoma, bet tam tikrus elementus perkelti galime. Ir tą reikia daryti, kad „nenumuštume“ vaikų noro mokytis taip, kaip yra įpratę. Geros mokyklos koncepcijoje įvardijama ugdymo turinio įdomumas, iššūkiai, gilumas, platumas, mokymasis tyrinėjant, eksperimentuojant, bendradarbiaujant. Siekiame tai įgyvendinti. Stengiamės išlaikyti tokį gyvenimą, koks buvo iki karantino, siekiame būti bendruomene, kuri pati auga ir augina bendradarbiaujančius kūrėjus. Įprastinio mokymo(si) metu patyriminiai elementai buvo gana dažni. Todėl nusprendėme visiškai neatsisakyti patyriminio mokymo. Nusprendėme dirbti ne sunkiau, o sumaniau.

Geros mokyklos koncepcija

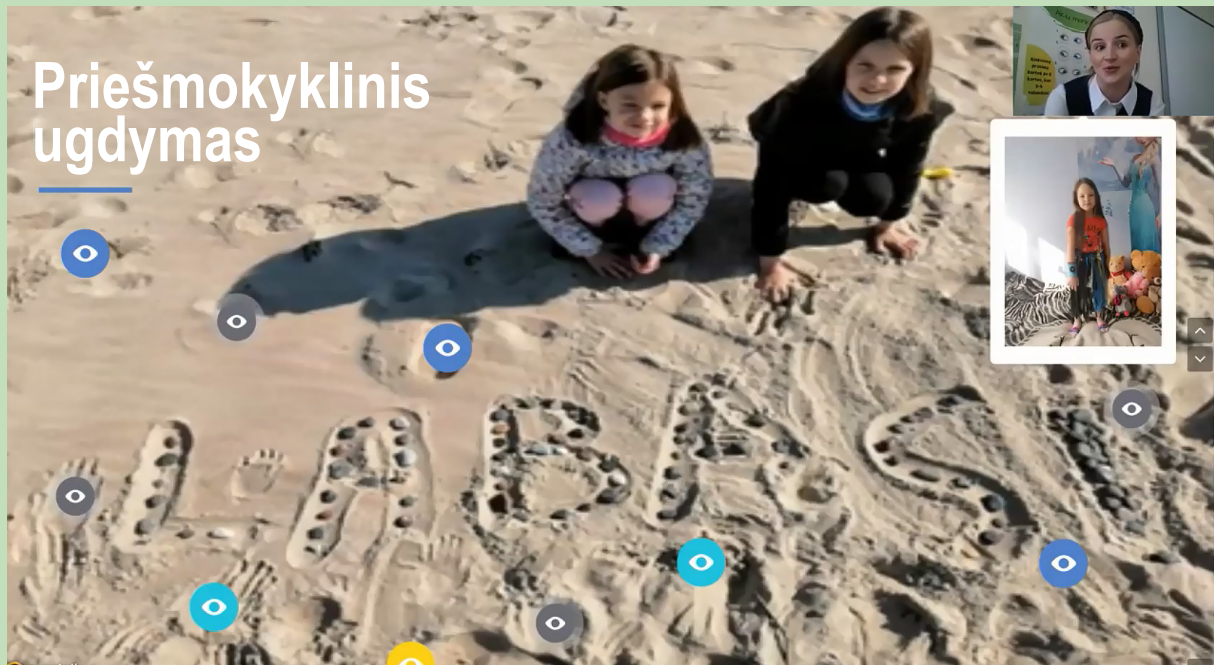
Ugdymo turinys
įdomus,
provokuojantis,
pakankamai
platus ir gilus,
kuriantis iššūkius

Mokomasi
tyrinėjant,
eksperimentuojant,
atrandant ir
išrandant, kuriant ir
bendradarbiaujant

Persikelia už
mokyklos
virsdamas
gyvenimo būdu –
tęsiasi namuose...

Šarūnė Urbikaitė,**Tauragės „Šaltinio“ progimnazijos priešmokyklinio ugdymo mokytoja**

Pradėjus dirbti nuotoliniu būdu, patyriminis ugdymas derinamas su informacinėmis technologijomis. Visą savaitę skyrėme aplinkos tvarkymui, augalų sodinimui, šiukšlių rūšiavimui, o paskutinę dieną vaikai pasirodė per „Zoom“, pasigaminę kostiumus iš antrinių žaliavų.

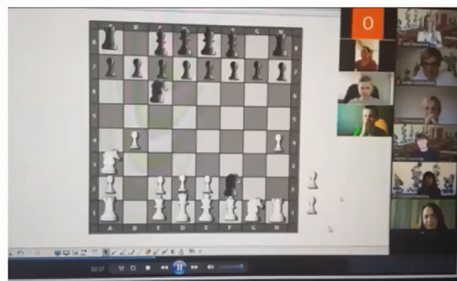
**Ingrida Lukošienė,****Tauragės „Šaltinio“ progimnazijos direktoriaus pavaduotoja**

Šiaulių universitetas organizuoja STEAMuko vizualizuotus bandymus, padedančius įsitikinti, jog gamtos mokslai visai nesudėtingi. Juos atliko visi mūsų progimnazijos 1–4 klasių mokiniai. Tai vyko ir synchroninių, ir asinchroninių pamokų metu, ir konsultuojant mokinius. Kita sritis – šachmatai. Jau penkerius metus mūsų pradinukai mokosi šachmatų mokykloje. Tikslas – ne siekti sportinio meistriskumo, o ugdyti vaikų aukštesnius mąstymo gebėjimus. Šiuo metu visi 446 pradinių klasių mokiniai žaidžia šachmatais. Tai nenutrūko ir karantino metu. Mokiniai žaidžia šachmatais tarpusavyje, su mokytojomis, virtualiai, atlieka logines užduotis: modeliuoja šachmatų figūras, programuoja šachmatų žaidimą programėlėse. Prieš dvi savaites progimnazijoje paminėtas šachmatų penkmetis – vyko virtuali konferencija, o pamoką 91 pradinukui vedė žymūs šachmatininkai Jovita ir Tautvydas Vedrickai. Vaikai išbandė gražiausius ėjimus, atsakinėjo į klausimus, netgi spėjo pasiginčyti su didmeistrais.

Formalusis ugdymas (pradinis)



Eksperimentai su STEAMuku



Šachmatai mokykloje

<http://www.svietimonaujienos.lt/sachmatams-aurages-saltinyje-penkeri/?fbclid=IwAR1BM4DacullsgzS1br8qBSp2pKYwKcQfWWzmHANYlbEpdIA6dfg4cISV8g>

+ info

Pagrindiniame ugdyme taip pat turime patyriminės veiklos pavyzdžių: tęsiama projektinė veikla, IKT integruojamos su įvairiais dalykais, vyksta integruotos pamokos.

Asta Biknerienė,

Tauragės „Šaltinio“ progimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Būrelių mokytojai taip pat dirba sinchroniniu ir asinchroniniu būdu. Robotikos būrelio mokiniai namuose programuoja, konstruoja darbus įvairia tematika. Pučiamųjų instrumentų orkestrui pavyksta net bendros repeticijos per „Zoom“ programą. Technologijų būrelių mokiniai gamina daiktus iš namuose turimų medžiagų. Progimnazijos jaunieji dizaineriai rengia modelių kolekciją „Kūrybiniai ieškojimai aplinkoje su fotoaparatu“. Keramikos studijos mokytojas iš pradžių juokavo: „Ar galima lipdyti molį nuotoliniu būdu?“ Pasirodo – galima. Sutartu laiku mokiniai gali pasiimti supakuotą molį, o po kurio laiko pristatyti lipdinį, laikydamiesi saugos reikalavimų. Pirmokės tėvelis net sukonstravo žiedimo stalėlį namuose.

Keramikos studija „Sukasi“

(mokyt. G. Cernallanskis)



Jolanta Daugalienė,

Tauragės „Šaltinio“ progimnazijos psichologė ir socialinė pedagogė

Karantino laikotarpis – pats patyrimišiausias. Mokykloje įdiegta kūrybiška idėja „Bato platforma“.

Švietimo pagalba

<https://www.facebook.com/tauragesg/videos/911851695919647/UzpfSTUyOTg5MDAyMzg0DAzNzoxNTcwNTc3Nzg5MTAyNTg0/>

BATO PLATFORMA

NORIME SU TAVIMI SUSITIKTI, KAI TEKA AR LEIDŽIASI SAULĖ... PASIVAIKŠČIOTI PO PASAKAS AR KITAS ISTORIJAS... KELIAUTI IR SUSIPAŽINTI SU MAŽAIS IR PAPRASTAIS DALYKAIS... NORIME TIESIOG PABŪTI KARTU IR DŽIAUGTIS DALYKAIS, KURIE NIEKO NEKAINUOJA...

BATO PLATFORMOS DALYS:

Padas	Kulnas	Liežuvėlis	Batraiščiai
„Trumpam pasiskoliname“ Pokalbiai, susitikimai	„Kelionės adresas“ relaksacijos, meditacijos vizualizacijos	„Skaito paaugliai“ Pasakos/poezija, skaito paaugliai	„Nesu tobulas...“ Galime padėti išmokti...

Bato platforma suskirstyta į keturias dalis: pado, kulno, liežuvėlio ir batraiščių. Pado skytyje – susitikimai ir pokalbiai. Į juos gali ateiti bet kas ir tapti įdomiu žmogumi, pasidalyti patirtimi, kuri taps vaikams reikšminga. Kulno skytyje pasitelkiame psichologų darbe naudojamas technikas, ypač vizualizacijas, vaizduotės galias. Pavyzdžiui, pasivaikščiojimas vakarėjančiu pajūriu, kur siela nurimsta, susiranda mintį dienai ar tik akimirkai. Liežuvėlio skytyje kiekvieną savaitę mūsų paaugliai ieško terapinės pasakos, kuri prigretintų pojūčius ar mintis. Gali ją įgarsinti ar nufilmuoti, įkelti į mokyklos tinklaraštį ar „Facebook“ paskyrą. Saulei tekant, per „Zoom“ skaitėme eiles, įspūdį paliko bendrystės jausmas. Batraiščių skiltis – išmokti užsirišti batraiščius. Tai savanorių pagalba tiems, kuriems reikia pagalbos pabūnant, pažaidžiant kartu. Vaikai susitinka virtualioje aplinkoje, kartu kepa pyragą, žaidžia šachmatais, pasimoko, kaip suderinti gitarą. Tai labai padeda, telkiant bendruomenę.

Šarūnė Urbikaitė,

Tauragės „Šaltinio“ progimnazijos priešmokyklinio ugdymo mokytoja

Įgyvendiname pokyčių projektą „20 × 20“. Tai 20 pertraukų „kitaip“ po 20 minučių. Nuotoliniu būdu pavyko suorganizuoti linksmąsias mankštas. Mokiniai mankštinosi, siuntė vaizdo įrašus, kuriuos „pavertėme“ kilometrais ekskursijai laimėti. Kita pertrauka buvo suorganizuota su įdomiais, įkvepiančiais žmonėmis: keliautoju, dokumentinių filmų režisierė, dizainerė, menininke, matematikos ambasadoriumi ir kitais. Tęsimė tradiciją ir susitiksime su menininke Sigute Ach. Dar laukia bendruomenės renginys „Kaštonų žydėjimo šventė“, kuris šiemet vyks tikrai kitaip.

Jūratė Lazdauskienė,

Tauragės „Šaltinio“ progimnazijos direktorė

Nuolat įvairiose grupėse reflektuojame ir pasitikriname, ar einame teisingu keliu. Mūsų siekiamybė, kad ugdymo kokybė, kokią sugebame sukurti kasdien, nesuprastėtų, kad veiklos, vykdomos įprastiniu laiku, tęstųsi ir karantino metu. LL3 tyrimas dėl mokyklos mikroklimato vyko šiuo nepaprastu laiku ir rezultatais galime pasidžiaugti.

Eksperto įžvalgos

Dr. Romas Prakapas,

Mykolo Romerio universiteto Pavaduotojų akademijos koordinatorius, Edukologijos ir socialinio darbo instituto docentas

Įprastai vadovaujamesi klasikine Luknerio nuostata, kad patyriminis ugdymas – tai mokymasis iš patirties. Tai tiesa. Siekiame mesti iššūkį. Mokytojai meta iššūkį, kad mokiniai būtų motyvuojami patekti į vieną ar kitą grupę, kad parašytų motyvacinį laišką. Apie tai kalbėjo mokytoja Vilma. Mokiniai sužadinami priimti socialinį iššūkį, dalyvavimą grupės veikloje, o grupė padeda susikaupti, suvaldyti mintis, planuoti, būti atsakingam. Patyriminis ugdymas gilina mokinių supratimą. Tai daroma, uždavus reflektuoti skatinančius klausimus: kas čia atsitiko? kaip tai supratau? kaip galiu su šiuo patyrimu išeiti į kokią nors kitą veiklą? Mokiniai įtraukiami į aktyvų žinių konstravimo procesą. O tai – vienas iš pačių vertingiausių dalykų. Patyriminis ugdymas kelia iššūkius, kurių negalime pamiršti. Tačiau ne visada galime prognozuoti, kokią patirtį vaikas išsineš iš praktikos, iš savo patirties, todėl svarbu grįžtamasis ryšys. Patyriminis ugdymas turi ir galimybes, ir grėsmes (pavojus). Tai įdomu, patrauklu, vaikas yra motyvuotas, labiau įsitraukia į veiklas. Bet pavojus tas, kad patyriminis ugdymas ateina iš apačios, iš besimokančiojo. Todėl tai, kas sėkmingai įgyvendinama Klaipėdoje, negali būti sėkmingai perkelta į Kupiškį ar Pasvalį. Turime leisti mokytojams atrasti, sudaryti galimybes patiems atsiskleisti. Pasižiūrėję į vieną ar kitą gražią patirtį, jų neturime užmesti kaip modelių. Paskatinčiau visus pedagogus, kurie išbandė mokymosi per patirtį strategiją, nepamiršti laiko refleksijai – vaikui ir būtinai pačiam sau. Su refleksija patyriminis ugdymas galėtų pakilti į aukštesnį lygį. Kaip klaipėdiečiai sakė, „Žinios + patyrimas + refleksija“ – idealu, gal tik apkeisčiau vietomis: „Patyrimas + žinios + refleksija“.

Habil. dr. Vilija Targamadzė,

Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto Ugdymo mokslų instituto profesorė

Mokytojas yra kūrėjas – šis aspektas atsiskleidžia kalbėjusiųjų žodžiuose. Reikėtų nepamiršti, kad patyriminis ugdymas yra labai įvairus. Todėl reikia atsakingai ir kūrybiškai modeliuoti užsiėmimus. Norėčiau atkreipti dėmesį į turinį. Vaikai yra smalsūs, nori aktualaus turinio. Mūsų didaktikos problemų ir galimybių tyrimas parodė, kad iš tiesų turinys yra labai akademiškas, nesusijęs su gyvenimu. Dabar mokomės turinį pritaikyti prie gyvenimo, jo aktualijų, perteikti per patyriminį ugdymą. Galima patyriminį mokymąsi susieti su probleminiu mokymusi, projektiniu mokymusi, sudaryti vaikui kliūtį, kad kiltų problema. Tada pamatysime, kaip didėja mokinių motyvacija, smalsumas, noras sužinoti, kaip išspręsti vieną ar kitą problemą.

6 konferencija.

REFLEKSIJA, MOKANTIS NUOTOLINIU BŪDU

Agnė Motiejūnė,

VŠĮ „Mokyklų tobulinimo centro“ programos „Renkuosi mokytis!“ vadovė

Prieš išklausanč kitų patirtis, norėčiau pakviesti dalyvius parefleksuoti. Mintyse užduokite sau klausimus: ką jūsų mokykloje reiškia refleksija ir kokius refleksijos požymius pastebite dabartiniu laikotarpiu? Jei žvelgiame išties giliai, tai nėra lengvi klausimai. Tikiuosi, kad šios dienos patirtys papildys jūsų atsakymus.

Intuityvią refleksiją keičia planuojama, sąmoninga. Mokant nuotoliniu būdu, nebematome mokinių kūno kalbos, jų akių, iš kurių galime nuskaityti, daug informacijos, todėl refleksija tampa ypač svarbi.

Lina Viršilienė,

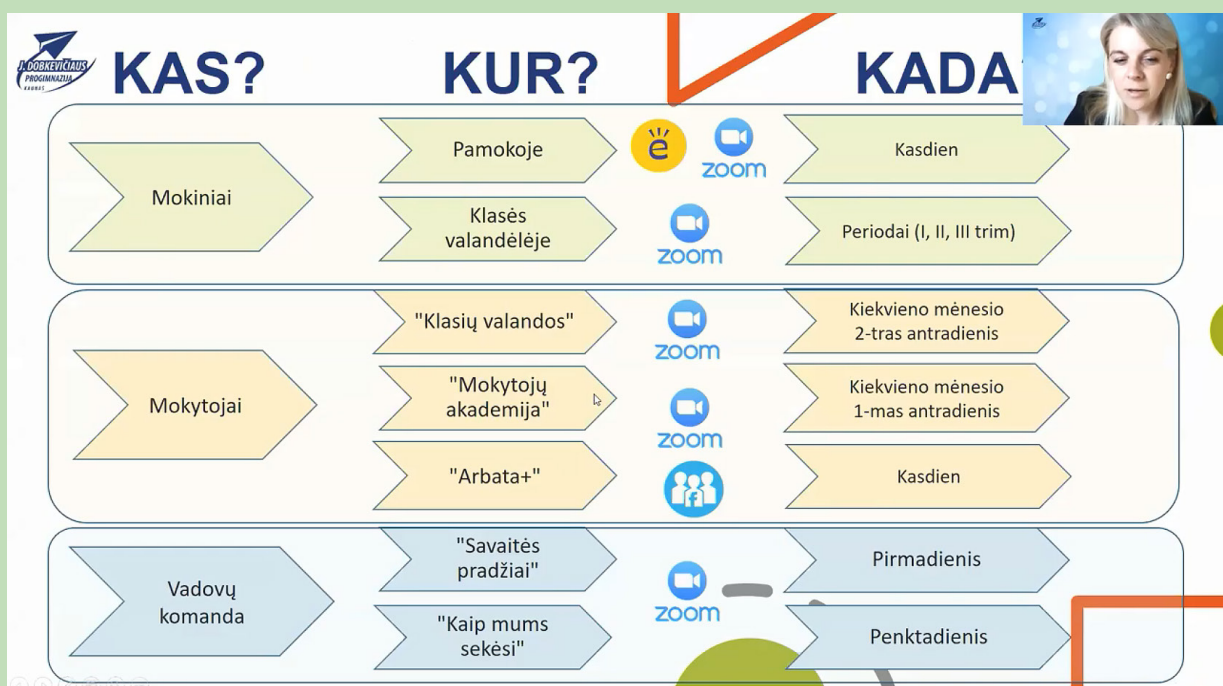
Kauno Jurgio Dobkevičiaus progimnazijos direktorė

Neaugsime, jeigu nebus refleksijos. Refleksija – tai stabtelėjimas, atsigręžimas, įsivertinimas, pagalvojimas ir būtinai – pasikalbėjimas. Reflektyvaus mokymosi kultūra perduodama: vadovų komandos – mokytojams, mokytojų – mokiniams. Tada mokymasis tampa ne tik įtraukiantis, bet ir formuojantis vertybines nuostatas, ugdantis kompetencijas. Refleksija yra momentas, kai kalbėdamiesi su mokiniu, žvelgdami į jį, suprantame, ko jam labiausiai reikia: pamatymo ar paskatinimo, o galbūt parodyti šviesą ar pašalinti kliūtį, jei užstrigo.

Aušra Glebauskienė,

Kauno Jurgio Dobkevičiaus progimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Progimnazijoje refleksija vyko ir anksčiau. Mokantis nuotoliniu būdu, ji vyksta virtualiose aplinkose.



Kiekvieno mėnesio pirmas antradienis skiriamas „Mokytojų akademijai“. Joje mokytojai dalijasi refleksijos metodais, sukaupia patirtimi. Kiekvieno mėnesio antrą antradienį organizuojamos „Klasių valandos“, skirtos aptarti kiekvieno vaiko individualią pažangą. Kasdienei mokytojų refleksijai yra socialinė platforma „Arbata“, veikia „Karštoji linija“ socialinėmis paskyromis ir telefonu. Vadovų komanda susitinka refleksijoms „Savaitės pradžia“ (pirmadieniais) ir „Kaip mums sekėsi?“ (penktadieniais).

Turime įrankį vaiko individualiai pažangai stebėti, jį pasirengėme pagal Šiaulių Salduvės progimnazijos pavyzdį.

Pagalba reflektavimui

2019-2020 m. m.

Klasė: **4B**

Auklėtoja: **4B**

Kauno Jurgio Dobrevičiaus progimnazija
Mokinių LARBAŠ BK MOTYVACIJA pastatose

Reikia įrašyti skaičių, langelis nudažomas automatiškai

Reikia įrašyti skaičių, langelis nudažomas

Reikia įrašyti skaičių, langelis nudažomas automatiškai

Nr.	Mokinys	Rugpjūtis										Spalis										Lapkritis									
		En	ka	ka	ka	ka	ka	ka	ka	ka	ka	En	ka	ka	ka	ka	ka	ka	ka	ka	ka	En	ka	ka	ka	ka	ka	ka	ka	ka	ka
1																															
2																															
3																															
4																															
5																															
6																															
7																															
8																															
9																															
10																															
11																															
12																															
13																															
14																															
15																															
16																															
17																															
18																															
19																															
20																															

Mokytojai negalintys dalyvauti ir iš asmeninio informacijos, patalpa komentarus po įvertinimo "NEDIRBA"

bei paaiškinti pagalbos priemones iš pateiktų

Galimos pagalbos priemonės

1. Pildymas dalyko konsultacijos (dalyko mokytojas pildė lentelę lapo, klasės auklėtojas informuoja tėvus apie pasiektą prielaidą konsultacijai pasirašyti)

2. Pakvietimas tiksliai pakeičiant pas klasės auklėtoją susitarimus fiksuojant raštu su tėvų ir vaiko parašais

3. Pakvietimas tiksliai pakeičiant pas dalyko mokytoją per konsultacinę dieną (kvietis dalyko mokytoją telefonu, el. paštu, ar per dieną ir sutaria susitikimo laiką, susitarimus fiksuojant raštu ir pasirašyti)

4. Rekomendacija, pasiūlymas VGR svarstyti

Vaiko individualiai pažangai stebėti

Bendrinamame dokumente mokytojai prie kiekvieno mokinio pažymi skaičių ir jis nusidažo tam tikra spalva. Įvertinimas rodo, kaip mokinys dirba pamokoje, kaip stengiasi, padeda kitiems. Susirinkimų rezultatus analizuojame, siūlome pagalbos priemones. Šį įrankį pritaikėme įsitraukimui į nuotolinį mokymą stebėti. Atsakome į klausimus, ar vaikas prisijungia, ar atlieka užduotis, nes ne visos pamokos būna sinchroninės. Per „Klasės valandas“ pastebėję, kad vaikas nesijungia, iškart reaguojame. Geras būdas emociniam ryšiui klasėje stiprinti ir vaikų įtrauktį į pamoką didinti yra „Svečias pamokoje“ – auklėtojos ar socialinio pedagogo, pavaduotojos prisijungimas. Padeda ir mokinių apklausos – jos būna progimnazijos „termometras“, klasės „termometras“. Taip pat apklausa „Kaip sekasi mokytis namuose?“ Po apklausų ir refleksijų peržiūrimo mokymosi krūvį, jei reikia, jį sumažiname ir pan. Pastebėjome, kad, mokant nuotoliniu būdu, išaugo mokytojų dalyvavimas refleksijose. Mokytojai noriai veda bendras pamokas, jas reflektuoja ir tobulina.

Rimantė Grumadaitė,

Kauno Jurgio Dobkevičiaus progimnazijos informacinių technologijų mokytoja

Refleksijai dažniausiai taikome šiuos įrankius: „Google Forms“, „Mentimeter“, „Zoom jaustukai“, „Padlet“, „Quizizz“, „Typeforms“, „Kahoot“.



Auklėjamojoje klasėje atliekame mokinio asmeninės sėkmės stebėjimą mokinio segtute – tekstiniame dokumente. Jame mokinys išsikelia trimestro tikslus, užsirašo, ką turėtų daryti, kad tikslus pasiektų, stebi tarpinius rezultatus, individualią mokymosi pažangą („Exel“ diagramose). Taip pat stebi, kaip keičiasi jo motyvacija, mokantis nuotoliniu būdu: kas palengvėjo, kas pasunkėjo. Artėjant trimestro pabaigai, rezultatus aptariame per „Zoom“ arba telefonu. Mokinio segtuvą mato tik mokinys ir auklėtoja.



El. mokinio segtuvas

Sigita Lembutienė,

Kauno Jurgio Dobkevičiaus progimnazijos lietuvių kalbos ir literatūros mokytoja

Auklėjamosios klasės mokinių emocinei ir socialinei refleksijai naudojame „Klasės termometrą“. Šį įrankį sudaro dvi lentelės. Pirmojoje lentelėje mokinys atsako į klausimus ir vertina savo savijautą. Antroji lentelėje parodo visos klasės rezultatus. Mokiniai lenteles užpildo kiekvieno mėnesio pradžioje. Anksčiau jos buvo popierinės, dabar – skaičiuoklės „Exel“ programoje, prie jos ir liksime.

Klasės termometras

Mokinio lentelė

Klausimai	Kovas	Balandis	Gegužė	vidurkis
Aš jaučiuosi vienišas	1	2	1	4
Man patinka mokytis nuotoliniu būdu	2	3	1	6
Man pakanka bendravimo su klasės draugais	2	1	3	6
Pamokų krūvis mane tenkina	2	3	2	7
Man patinka popamokinė veikla	3	2	2	7
Mokytojai suprantamai išaiškina medžiagą	3	3	2	8
Žinau, už ką esu vertinamas	3	3	2	8
Man pakanka bendravimo su klasės auklėtoja	3	2	3	8
Sulaukiu pagalbos ir palaikymo iš klasės draugų	3	3	3	9
Aš padedu klasės draugams	3	3	3	9
Aš gerai dirbu per pamokas	3	3	3	9
Namuose man sudarytos sąlygos mokytis	3	3	3	9
Namuose mane supranta ir išklauso	3	3	3	9
Turiu draugų klasėje	3	3	3	9
Nevėluoju į pamokas	3	3	3	9
Aktyviai dalyvauju nuotolinėse pamokose	3	3	3	9
Jaučiuosi saugiai ir gerai	3	3	3	9
Netrukdu pamokos darbui	3	3	3	9

Klasės termometras



Šiuo įrankiu mokiniai perduoda žinutę man kaip klasės auklėtojai, kokias klasės klimato silpnąsias puses reikia stiprinti. Mokiniai aktyviai siūlo gerinimo priemones ir būdus. Žinoma, visi pasidžiaugiamo ir stipriosiomis pusėmis. Įrankiu gautus duomenis panaudoju ir klasės susirinkimuose. Reflektuoti nėra paprasta, to reikia mokytis. O refleksijos duomenys nėra atsakymas. Priešingai, jie atveria klausimus, kuriuos reikia spręsti.

Violeta Bakutienė,

Raseinių Šaltinio progimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Prasidėjus nuotoliniam mokymui, susitinkame kartą per savaitę pokalbiams su visu pedagogų kolektyvu ir atskirose dalykų mokytojų, švietimo pagalbos specialistų grupėse. Pokalbių metu dalijamės patirtimi, išgryniname problemas ir jas sprendžiame „čia ir dabar“. Nuotolinio mokymo pradžioje atlikome mokinių ir jų tėvų apklausą, gavome informacijos. Po to sprendėme aktualiausias problemas – dėl krūvio ir per didelio platformų skaičiaus. Svarbu ne tik tai, ką vaikas pamokoje išmoka, ką galbūt ir ne taip padaro, bet ir ką jaučia, kokia yra jo emocinė būsena. Žinoma, svarbios yra ir mokytojo, ir tėvėlių būsenos, nes jiems teko nemenkas iššūkis. Šiandien ir rytoj vyksta mokyklos bendruomenės šventė „Mokyklos garbė“. Dalyvavome Raseinių švietimo pagalbos tarnybos nuotoliniu būdu organizuotoje mokytojų sąsąjuoje „Tūkstantis priežasčių didžiutis mokytoju“, joje kalbėjo mūsų progimnazijos mokytojai, mokiniai, tėveliai. Tai taip pat refleksijos formos. Pastebėjome, kad išryškėjo mokytojų partnerystė, savanorystė. Iš mokinių refleksijų matyti, kad mokiniai tapo savarankiškesni, draugiškesni, jaučiantys didesnę atsakomybę.

Beata Vaičekauskienė,

Raseinių Šaltinio progimnazijos socialinė pedagogė

Nuotolinio ugdymo metu dažnai tenka mokinius ar jų tėvus nuraminti, padrąsinti. Padėjau mokiniams išmokyti naudotis įvairiomis platformomis, siųsti dokumentus, prisitaikyti prie šio naujo mokymosi būdo. Mokiniai, kurie gauna nuoširdų grįžtamąjį ryšį, aktyviau įsitraukia į veiklas. Todėl kūriau užduotis, gaudama iš mokinių individualų grįžtamąjį ryšį, išsiaiškinusi,

kokiomis nuotais jė gyvena. Taip atsirado žvalaus ryto svarbos aptarimas. Pastebėjusi, kad mokiniams sunku apibūdinti savo jausmus, kviečiau prisiminti emocijų, jausmų pavadinimus, stebėti save ir savo šeimos narius. Po to kalbėjome laimės, liūdesio, pykčio temomis. Mokiniai reflektuodami pastebėjo, kad gerėja jų ryšys su tėvais. Dalis mokinių, kurie anksčiau vengė bendrauti, dabar rodo iniciatyvą, skambina, domisi.

Albina Abromavičienė,

Raseinių Šaltinio progimnazijos anglų kalbos mokytoja

Dirbant nuotoliniu būdu, refleksijos kryptys nepasikeitė, pasikeitė tik formos. Ir toliau reflektuojame šiomis kryptimis: asmenine, kai apmąstome savo veiklą, priimtus sprendimus dienos pabaigoje; kolegialia – diskutuojame su kolegomis per „Zoom“ konferencinę aplinką, telefonu; pedagogine – diskutuojame su mokiniais per virtualias pamokas, susirašinėjame per „Tamo“ su mokinių šeimų nariais. Refleksijos padėjo išsigryninti nuotolinio mokymosi įrankius, kuriuos dabar naudojame: „Tamo“, „Puzzle“, „Messenger“, „Google Classroom“ aplinką. Šie įrankiai tin-ka reflektuoti dalyko turinį ir išsakyti emocijas, nuomones, idėjas.

Jolita Marcinkienė,

Raseinių Šaltinio progimnazijos pradinė klasių mokytoja

Vienas didžiausių iššūkių, su kuriuo man teko susidurti, buvo aiškus, suprantamas užduočių ir mokymosi medžiagos pateikimas, nes nuotolinio mokymo metu didesnę laiko dalį mokiniai dirba savarankiškai. Įsiklausiusi į vaikų ir jų tėvų nuogastavimus, radau įrankį, kurį naudojant užduotys mokiniams tapo pasiekiamos „vieno mygtuko“ paspaudimu. „Padlet“ lentoje vaikams pateikiu išsamų savaitės planą, jame telpa mokymosi medžiaga, virtualių pamokų ir skaitmeni- nių platformų nuorodos. Skatinu, kad tiesioginių susijungimų metu kiekvienas vaikas apmąsty- tų, prisimintų net mažiausią savo sėkmingai atliktą darbą. Mokinių kūrybinius darbus sudedu į virtualias knygas. Jas mokiniai gali pavartyti ir pasidžiaugti kartu su tėvais. Sėkmės aptarimas padeda vaikams suprasti, kas jiems pavyko ar nepavyko ir kodėl, suvokti savo jausmus, jų at- siradimo priežastis, numatyti, ką darys toliau, kad pagerėtų jų mokymosi rezultatai. Vaikai, iš pradžių bijoję elektroninio mokymosi, bet galėję savo nerimu pasidalyti su mokytoja, išgirsti padrąsinimus, kuria savo sėkmės istoriją elektronines knygas.

<https://padlet.com/jolitamarcinkiene/pdr2w0vrfbd92js8>

Ekspertės įžvalgos

Natalija Kaunickienė,

Šiaulių Salduvės progimnazijos direktorė

Geriausias grįžtamasis ryšys reflektuojant gaunamas tada, kai vaikai yra realioje klasėje, o kai to nėra, reikalingi skaitmeniniai įrankiai. Gera, kai sukurti skaitmeniniai įrankiai pritaikomi taip, kad jais būtų dar patogiau naudotis. Taip pat matome, kad refleksija taikoma nustatytais laiko tarpais, reguliariai. Tai leidžia per ilgesnį laikotarpį stebėti, kas gerėja ar blogėja. Taip pat svarbu komandinis darbas, kolegialus ryšys – kai padedama kolegai išsiaiškinti, kaip naudoti įrankį, ar rasti ryšį su vaiku, taikant metodą „Svečias pamokoje“. Svarbu perimti patirtį: dviračiai yra sukurti. Tik reikia susirasti takelį, kuriuo važiuoti. Džiugu matyti, kad įgyvendinamas švietimo strategijos tikslas – pedagoginių bendruomenių daugumą sudarys nuolat savo veiklą reflektuojantys ir į tai atsižvelgdami savo veiklą tobulinantys pedagogai.

Eksperto įžvalgos

Dr. Remigijus Bubnys,

Šiaulių universiteto profesorius

Viskas priklauso nuo to, kokios reflektavimo patirties jau turėjome ir kaip ją pavyko perkelti į virtualią erdvę. Reflektavimas yra ciklas. Bet ne visada visus ciklo etapus sugebame ir turime laiko įgyvendinti. Pirmiausia reikia aiškiai ir konkrečiai įvardyti situacijos patirtį, nebėgant „per špūdžius“. Antras etapas – jausmų aptarimas. Tai rodo, ar gebu susitvarkyti su savo jausmais, ar galiu su kitais apie juos kalbėtis. Nes esama nuomonių, jog reikia tik racionaliai analizuoti susidariusią situaciją. Tie būdai ir formos, kuriuos pavaduotojai ir mokytojai minėjo, tikrai leidžia vaikams įvardyti, pamatyti, ką šiuo metu jaučia. Pabaigoje būtina palikti laiko, kad mokiniai įsivertintų refleksijos rezultatus – kokį naują supratimą ar požiūrį įgijo, ir ateityje turėtų, galėtų plėtoti. Iškyla privatumo problema. Vaikas išsako apie savo problemą viešai, o mes turime apsispręsti, ar apie tai kalbėti viešai, ar individualiai, tik su juo. Tai susiję su ir su etika. Reflektavimas raštu yra vertingas, bet ne visiems vaikams patinka rašyti, todėl reikėtų individualizuoti, atsižvelgiant į tai, kaip sekasi geriausiai.

Reflektavimas yra sudėtingas procesas. Reikia bent trijų mėnesių adaptacijos ir tik po to reflektavimas gali sėkmingai vykti. Reikia tikėtis, kad neatsitiks taip, kaip „kreivų veidrodžių“ karalystėje, kai nepažindami savęs ar aplinkos, kurioje veikiame, turime daug „aklųjų dėmių“, trukdančių pažvelgti ir pastebėti tuos esminius momentus, kurie turi būti pastebimi ir reflektuojami. Nuotolinio mokymo metu yra galimybė taikyti vieną iš veiksmingiausių reflektavimo metodų – vaizdo medžiagos analizę. Pabandykite pažiūrėti savo pamokos įrašą ir paanalizuoti save, – tai tikrai padeda. Ekrane matome „patį protingiausią“, „patį gražiausią“ žmogų pasaulyje... Refleksija, stebint save iš šalies, padeda patobulėti.

Ekspertės įžvalgos

Dr. Eglė Pranckūnienė,

VŠĮ „Mokyklų tobulinimo centras“ steigėja

Neseniai išleista Andy Hargreaves ir Michael Fullan knyga „Profesinis kapitalas“ (ją išleido projektas „Lyderių laikas“) yra apie reflektuojančius mokytojus profesionalus. Jie reflektuoja tam, kad vis geriau suprastų savo mokinius, kaip jie mokosi, ir suprastų save, dirbtų vis geriau, eitų pirmyn. Reflektuojant svarbu atviras, drąsus žvilgsnis į save. Ir tai yra pats sunkiausias dalykas. Šioje knygoje daug dėmesio skiriama tam, ką reiškia būti reflektuojančiu mokytoju. Mes turime gebėti daryti du dalykus. Vienas dalykas yra reflektuoti veikloje, iš karto reaguoti į savo priimamus sprendimus ir kažką keisti savo veikloje. Ir antras dalykas – reflektuoti atliktos veiklos ar ciklo pabaigoje. Labai smagu, kad abi patirtimi besidalijančios mokyklos parodė reflektavimą ir veikloje, ir po veiklos. Noriu pakviesti pradėti nuo savęs. Išdrįskime matyti save veidrodyje. Išdrįskime atsakyti, koks aš esu kaip mokytojas? Kaip man sekasi? Kas man nesiseka? Ką galėčiau daryti kitaip? Ko galiu pasimokyti iš kolegų?

Kaip reflektuojantys mokytojai kuria mokyklos pridėtinę vertę? Manau, mokytojai ją kuria, kai nuolat apmąsto savo veiklą, diskutuoja, dalijasi atsakomybe už kiekvieną mokyklos mokinį ir eina pirmyn. Dėkoju visiems diskusijos partneriams už prasmingus susitikimus, kokių neturėjome, kol nebuvo šios mus ištikusios krizės.

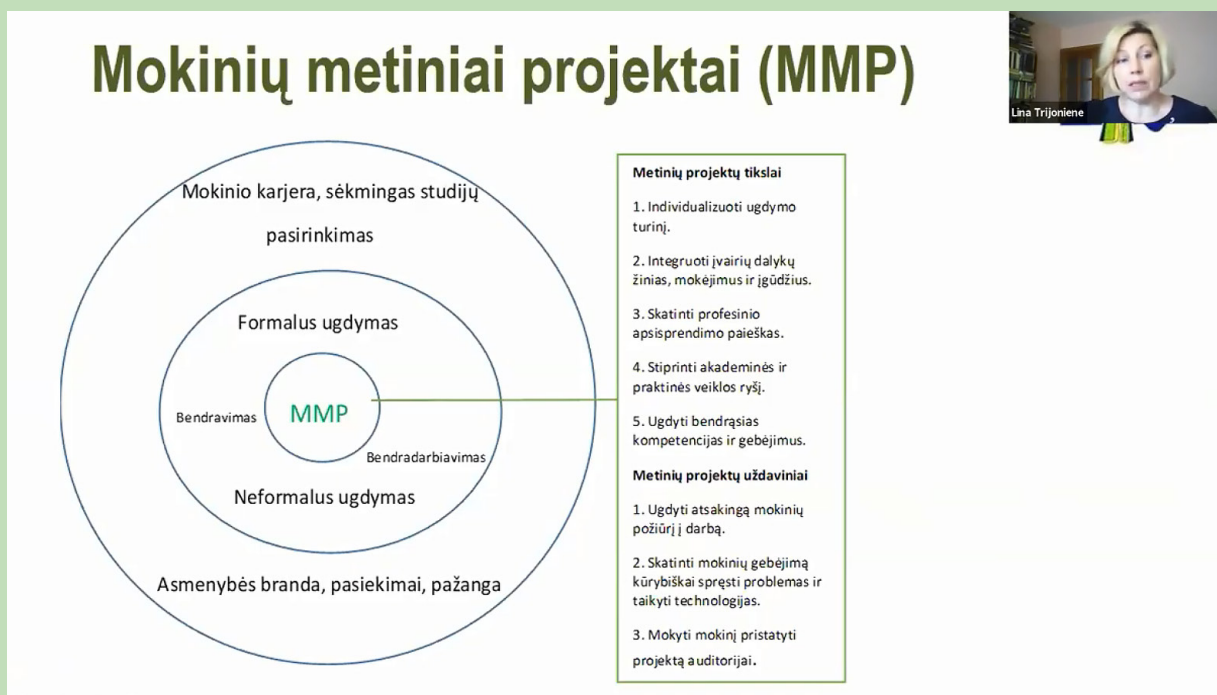
7 konferencija.

PROJEKTINĖS VEIKLOS ORGANIZAVIMAS, MOKANTIS NUOTOLINIU BŪDU

Lina Trijonienė,

Tauragės Žalgirių gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Projektų metodą aktyviai taikome jau ketverius metus. Mokinių metiniai projektai leidžia akademiškumą sieti su praktika, bendrųjų kompetencijų ugdymu, o tai – raktas į sėkmingas studijas, karjerą. Metiniai projektai mūsų gimnazijoje yra integrali ugdymo plano dalis.

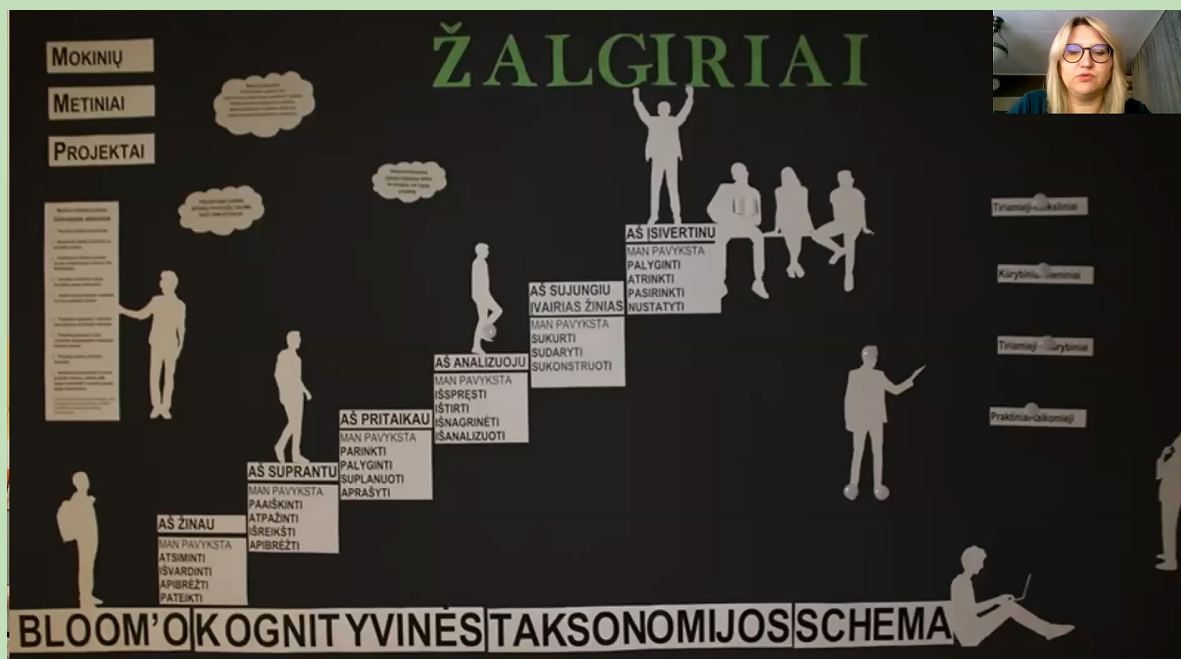


Projektą atlieka visi I–III klasių mokiniai. Ketvirtokai metinį projektą taip pat gali atlikti, jei pageidauja pagilinti dalyko žinias. Šiemet, prasidėjus nuotoliniam mokymuisi, projektų vykdymas persikėlė į virtualią erdvę. Galime pasidžiaugti, kad projektai vykdomi taip, kaip ir planuota, tik pasikeitė konsultavimas ir baigiamųjų darbų pristatymo forma. Vykstant nuotoliniam mokymui, buvome susitelkę į pamokas. Projektinei veiklai birželio mėnesį skirsime daugiausia dėmesio.

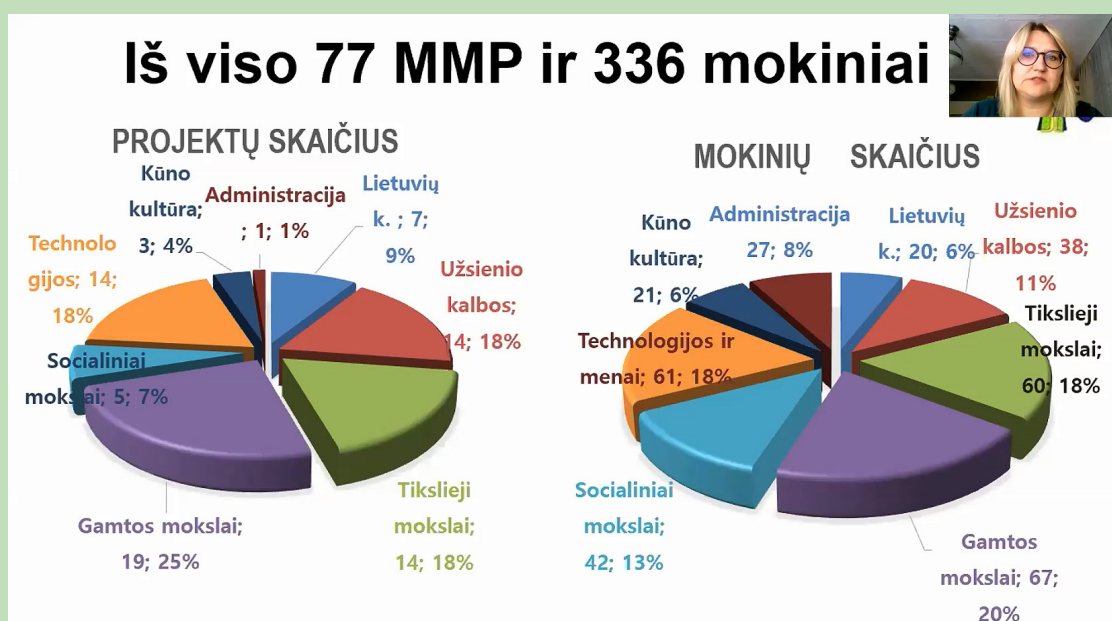
Janina Pukelienė,

Tauragės Žalgirių gimnazijos anglų kalbos mokytoja

Mokinių metiniai projektai skirstomi į keturias kategorijas: tiriamieji-moksliniai, tiriamieji-kūrybiniai, kūrybiniai-meniniai ir praktiniai-taikomieji. Kategorijas išgrynino mokytojai pagal dalykus. Padėdami mokiniams įsivertinti, taikome Bloomo taksonomiją. Ją pateikėme gimnazijos stende.



Mokiniai susipažino su Bloomo taksonomija, pamatė, kad akademinė veikla gali būti pateikta kūrybiškai, vizualiai, patraukliai. Šiais metais gimnazijoje vykdomi 77 metiniai projektai. Gamtos mokslai tarp projektų yra lyderiai.



Projektas tęsiasi per visus mokslo metus ir turi šešis rengimo etapus. Atsižvelgus į dabartinę situaciją, etapų galima ir sumažinti. Pirmasis etapas prasideda rugsėjo mėnesį, kuomet mokiniai renka projektus pagal mėgstamą dalyką, patariamą mokytojo. O tie, kurie nelabai žino, ko nori, renka tai, kas širdžiai įdomu, vėliau pasirinkimą gali keisti. Antrajame etape (spalio mėnesį) „Google Docs“ platformoje pildome lenteles, stebime, kokius projektus kurie mokiniai atlieka. Kai kurie mokiniai pildo ir laikaraščius. Trečiajame etape (lapkričio–kovo mėnesiais) mokiniai atlieka projektą. Gruodžio–sausio mėnesiais vyksta tarpiniai vertinimai. Tai padeda

užtikrinti laiku teikiamą grįžtamąjį ryšį apie projektą. Mokiniai supranta, ką padarė, susilaukia paskatinimų. Prasidėjus ketvirtajam etapui (balandžio–gegužės mėnesiais), mokiniai atlieka projekto aprašymus, ruošiasi pristatymui. Penktajame etape projektai pristatomi gimnazijos bendruomenei. Šiuo metu tai vykdoma kiek kitaip: birželio pirmąją savaitę mokiniai, ruošdamiesi pristatymams, konsultuojasi su projekto vadovu per „Zoom“, o projektus pristatys nuotolinėje konferencijoje. Konferencija vyks darbo grupėmis pagal mokomuosius dalykus. Mokytojai suplanuos pristatymų eigą, moderuos metodinių grupių vadovai. Vertintojų komisija įrašys vertinimus į lentelę, kuri bus prieinama per „Google Docs“ platformą. Konferencijos dalyviai taip pat balsuos už įdomiausius projektus, užpildydami anketas per „Google Forms“. Projektų vadovai pateiks darbus elektroninei Mokinių metinių projektų bibliotekai. Šeštasis etapas yra refleksija ir projektinės veiklos tobulinimas.

Edita Butkienė,

Tauragės Žalgirių gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Projektų vertinimo kriterijai pateikiami skaidrėje.

Projektų vertinimo kriterijai

1. Nuoseklus planavimas ir darbas.
2. Temos aktualumas.
3. Tikslų ir rezultato atitikimas. Akademinių žinių taikymas praktikoje.
4. Rezultatas tam tikros apimtys tyrimas, produktas.
5. Aprašo parengimas pagal rekomendacijas.
6. Pristatymo parengimas pagal rekomendacijas.
7. Pristatymo komunikacija, atsakymai į klausimus
8. Įsivertinimas.

Kiekvienas projektas vertinamas, remiantis informatyvumo, objektyvumo, konstruktyvumo ir pozityvumo kriterijais. Prieš pradėdant projektą, darbo vadovas su mokiniais aptaria vertinimo kriterijus. Rengimo metu projektinis darbas vertinamas pažymiu du kartus. Tarpinis vertinimas vyksta baigiantis pirmam pusmečiui, įvertinimas už atliktą projekto dalį įrašomas atitinkamo dalyko elektroniniame dienynė, įvardijant „projektinis darbas“. Integruoto projekto pažymys rašomas į pagrindinį dalyką. Baigiamasis vertinimas vyksta darbo pristatymo metu, sumuojant projekto vadovo ir komisijos vertinimus. Atsižvelgiama ir į projekto autoriaus vykdytos veiklos įsivertinimą. Nuotolinio mokymosi metu darbų vertinimas ir vertinimo kriterijai iš esmės nesikeičia, keičiasi tik bendravimo ir darbų pristatymo formos.

Rita Krasauskienė,

Tauragės Žalgirių gimnazijos rusų kalbos mokytoja

Vykdydami projektus nuotoliniu būdu, susikūrėme „Facebook“ grupę. Į ją įtraukėme visus projekto narius. Tai leidžia greitai išspręsti visus kylančius klausimus. Rekomenduojame mokiniams susidaryti individualų mini darbo planą. Pavyzdį matote skaidrėje.

Projekto planavimas ir eiga

2. Individualus mini - plano susidarymas:

Pvz. 05 - 1 sav. Susirasti medžiagą pasirinkto projekto tematika.

05 - 2 sav. Atlikti apklausą ir susumuoti rezultatus.

05 - 3 sav. Analizuoti apklausų rezultatus ir parengti diagramas projekto pristatymui.

05 - 4 sav. Suformuluoti išvadas.

06 - 1 sav. Ruošia pristatymus.

06 - 2 sav. Pristato projektą nuotolinėje MMP konferencijoje (Zoom), pateikia projektą elektroninei Mokinių metinių projektų bibliotekai.

Kokie privalumai?

- padeda susikonsoliduoti, taupo laiką, suteikia aiškumo ir konkretumo.

Šis planas padeda mokiniui susitelkti, nesiblaškyti, taupyti laiką – mokinys konkrečiai žino, ką kokių laiku jam atlikti. Taikau tarpinį darbo vertinimą ir rašau komentarus. Tai pati sunkiausia mokytojo darbo dalis, bet kitaip neišsivaizduoju savo darbo. Jeigu mokinys gabesnis, tai tik paraudoninu, klaidos mokinys ieško pats. Patariu dėl diagramų spalvų, kas tikslinga, o kas netikslinga, dėti į diagramas. Komentariai suteikia galimybę mokiniui pamatyti savo klaidas, pasitaisyti, siekti geresnio rezultato, įpareigoja. Taip pat naudoju nuolatinius susitikimus per „Zoom“. Dalydamiesi ekranu, mokiniai pristato savo ir peržiūri draugų darbus, juos kartu aptaria, išsako nuomonę, įvertina grupės narių darbą, pastangas, pasiūlytas idėjas.

Lijana Jurgelienė,

Šiaulių Ragainės progimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Visa projektinė veikla yra susijusi su inžinerija. Mūsų šūkis: tikslieji mokslai + inžinerija = kūryba. Jau penkerius metus progimnazijoje įgyvendinama integruojamoji tikslųjų mokslų ir inžinerinio ugdymo programa. Inžinerija – tai mokslo patikrinimas praktikoje. Tai kitų mokomųjų dalykų (matematikos, gamtos mokslų) žinių pagrindimas tyrimais, bandymais, eksperimentais. Programos tikslas – sukurti tinkamas sąlygas, kad formuotųsi mokinių teigiamas požiūris į tiksliuosius mokslus. Ji skirta visiems mokiniams – nuo pradinukų iki aštuntokų. Inžinerija yra mokomasis dalykas, privaloma viena inžinerijos pamoka per savaitę. Matematikos mokome kitaip, vaikus skirstome į mobilias grupes, atsižvelgdami į jų gebėjimus. 2–8 klasėse veikia jaunųjų matematikų mokyklėlė, skirta mokiniams, turintiems specialiųjų ugdymosi poreikių, t. y. ga-

biems matematikai. Šioje mokyklėlėje vaikai ruošiami olimpiadoms, konkursams. Įgyvendinamos mokytojų pasiūlytos neformaliojo švietimo programos: „Kūrybinės verslumo dirbtuvės“, programavimo būrelis „Kodas“, „Legobitas“ ir kt. Jas mokiniai gali rinktis, siekdami praplėsti tikslųjų mokslų ir inžinerinę kompetenciją. Organizuojant mokinių kūrybinę, pažintinę, socialinę veiklą, penkias dienas iš dešimties skiriame būtent inžinerinei integracijai; organizuojamos tokios dienos, kaip Fi diena, Tyrėjo diena, Kūrėjo diena ir panašios. Tikslųjų mokslų ir inžinerinio ugdymo turinys yra integruojamas į visų dalykų pamokas 1–8 klasėse, ir tai sudaro apie 20 proc. kitų dalykų ugdymo turinio. Iš pradžių tai buvo didelis iššūkis mokytojams, bet dabar išmokome, ir tai mums sekasi. Inžineriniai projektai – atskira dalis. Mokiniai, padedami mokytojo, analizuoja pasirinktą inžinerinę problemą, demonstruoja mokslo, technologijų žinias, gebėjimus.

Ingrida Donielienė,

Šiaulių Ragainės progimnazijos inžinerijos mokytoja

Inžinerinę projektinę veiklą sudaro keturi etapai: pasiruošimas, vykdymas, pristatymas ir vertinimas. Organizavimas pradinėse klasėse ir 5–8 klasėse šiek tiek skiriasi. Pradinių klasių mokytojai, inžinerijos mokytoja ir administracija priima sprendimą, kokia bus kiekvienos klasės inžinerinio projekto tema. Pirmokai gilinaisi į inžinerinę problemą, kuri labiausiai susijusi su jų per pasaulio pažinimo, matematikos, kitų dalykų pamokas sprendžiamomis problemomis, įgytomis žiniomis. O 5–8 klasių dalykų mokytojai siūlo projektų temas mokiniams. Jie, pasitarę su mokytoju, renkasi temą. Projektas gali būti individualus arba mokinių grupės. Mokinys gali siūlyti ir savo inžinerinio projekto temą.

Pradinukų projektų temų pavyzdžiai:

Priešmokyklinio ugdymo klasės – „Ritinėlio kelionė“ (apie tualetinio popieriaus, popierinių rankšluosčių ritinėlius), „Žaislo namai“;

- 1 kl. – „Daiktai aplink mus“;
- 2 kl. – „Pakuotės kelio pradžia ir pabaiga“;
- 3 kl. – „Popierius – nuo... iki“, „Piešimo robotai“;
- 4 kl. – „Vilnos kelias“, „Jie skrenda“.

Vykdant projektą, keliamas gyvenimiškas klausimas ir ieškoma sprendimo. Su mokytojais diskutuojame, ar vaikams tema bus svarbi, aktuali. Jeigu pastebime, kad ji vaikams nebėra aktuali, nusprendžiame temą keisti.

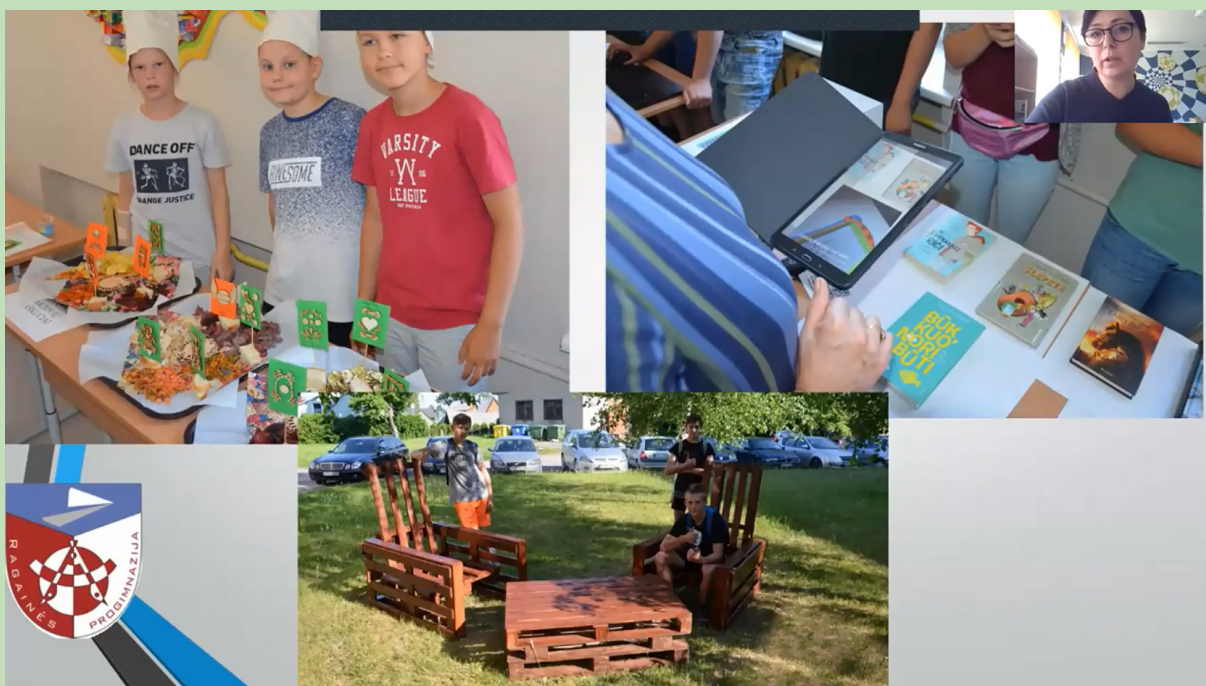
5–8 klasių projektų temų pavyzdžiai:

- „Žaisdami mokomės“ (įvairių dalykų žaidimų kūrimas; sudoku; elektroniniai kryžiažodžiai, dėlionės);
- „Rekomenduojamų skaityti knygų pristatymas“ (naudojant skaitmenines įgarsintas knygas, interaktyvius žemėlapius);
- „Terariumo gamyba bei įrengimas šiltųjų kraštų nariuotakojams bei moliuskams“;
- „Inžineriniai muzikinių instrumentų sprendimai“;
- „Poilsio erdvės Šiaulių universiteto Botanikos sode projektavimas“;
- „Šviestuvų dizaino pavyzdžių kūrimas įmonei „Artilux“;
- „Amžinasis kalendorius“;
- „Virtualios realybės akiniai“.

Šiaulių universiteto Botanikos sodas ir įmonė „Artilux“ tapo mūsų partneriais, mokiniai turėjo galimybę pamatyti savo projektų galimą pritaikymą. Kasmet mokiniai individualiai ir grupėmis pristato nuo 70 iki 80 projektinių darbų (mokykloje mokosi apie 400 mokinių, maždaug pusė jų yra 5–8 klasių mokiniai).

Pirmuosius dvejus metus turėjome projektų dieną. Ji vyko gegužės–birželio mėn. Konsultuodamiesi su mokytoju, vaikai dirbo savarankiškai, kartais prireikdavo ir tėvelių pagalbos. Trečiais ketvirtais metais nutarėme mokslo metų pabaigoje organizuoti projektų savaitę. Per ją mokiniai mokykloje dirbo kartu su savo projekto vadovais. Jeigu mokiniui pritrūkdavo žinių ar reikėdavo pagalbos, jis susirasdavo kito dalyko mokytoją konsultacijai. Buvo keletas puikių vizitų į įvairias įmones, erdves darbui suteikė miesto bibliotekos. Siekiame, kad kiekvienas mokinys kuo labiau pamatytų savo pasirinktos temos prasmę gyvenime.

Mažieji visa klase ruošia vieną projektą, padaro viešą jo pristatymą kaip konferenciją ar pristatymų popietę. Papasakoja apie tai, kaip vykdė projektą, pademonstruoja rezultatą. Kadangi 5–8 klasių mokinių projektai yra įvairūs, jų daug, tai pristatymas skeliamas į dalis. Projektai, orientuoti į gaminių, pristatomi vykstant darbų mugei. Joje viena grupė klausinėja, o kita atsakinėja. Ir yra viešieji, konferencijos pobūdžio pristatymai.



Vertinant projektą, pirmiausia vertinamas inžinerijos dalykas. Darbo vadovas teikia rekomendacijas įvairių dalykų mokytojams įvertinti mokinio projekte pritaikytas dalykų žinias. Sutartoje vertinimo formoje dalykų mokytojai gali įrašyti komentarus ir pastebėjimus. Toje formoje taip pat surašomas ir projekto vykdymo planas, savaitės dienų planas. Tai padeda vaikui būti atsakingam už savo veiklos planavimą ir įgyvendinimą.

Nuotolinė projektinė veikla yra jau prasidėjusi, nors ją vaikai patirs tik birželio mėnesį. Šiek tiek pasikeitė pradinių klasių projektinė veikla. Šiais metais savaitę vyks įvairios pažintinės veiklos. Jas organizuos ne tik klasės mokytoja, bet ir socialiniai partneriai. Jie pristatys virtualius mokymus, teiks kūrybines užduotis, mokiniai kartu dirbs virtualioje aplinkoje. Robotikos akademija mokys vaikus „Scratch“ programavimo, savivaldybės biblioteka pakvies į kinetinio smėlio gamybą – kaip namuose tai padaryti, tyrinėti jo savybes. Trečiokus ir ketvirtokus biblioteka pakvies į komiksų dirbtuves (komiksai yra inžinerinė tema). Vyresni mokiniai ruošia eksperimentus, praktines dirbtuves mūsų ikimokyklinukams. Šiais metais vieną dieną 7–8 klasių komandos, kurios jau dabar yra susibūrusios, atrinkusios eksperimentus, padės atsakyti į kasdienes klausimus, pademonstruos eksperimentu, paaiškins mokslines sąlygas, kas ir kodėl

vyksta. Taip pat organizuos vaikams linksmas viktorinas, įtvirtindami tai, ko gi vaikai išmoko. Vieną dieną mūsų mažieji eksperimentuos su klasės mokytoja taip pat nuotoliniu būdu. Nuotolinis mokymas parodė, kad mokiniai puikiai fotografuoja, filmuoja ir dalijasi tuo, ko išmoko. Naudojame „Zoom“ programą, netgi su pačiais mažiausiais susirašinėjame uždaroje „Messenger“ grupėse. Vaikai išmoko komentuoti vienas kito darbą, pagirti, teikti patarimus. Manau, kad šie eksperimentai, nors ir ne būryje, bus diskutuojami ir gražiai pristatomi.

5–8 klasių mokiniai dabar gilinasi į savo projekto temą. Yra „galvočių“, kurie pasiūlo savo temą. Pavyzdžiui, viena šeštokė norėjo kurti priedą prie dviračio, kad mindama dviratį galėtų pakrauti savo „Powerbanką“. Gaila, bet šį projektą palikome septintai klasei, nes ji pagalvojo, kad nuotoliniu būdu jį bus sunku atlikti. Bet apskritai mokantis nuotoliniu būdu, daug temų išliko tos pačios:

- „Matematinų viktorinų kūrimas su „flippity.net“ programa“;
- „Maisto inžinerija. Spalvotų makaronų gamyba“;
- „Metodinės priemonės matematikos temų mokymuisi kūrimas su „Google.lt“ programa“;
- „Interaktyvių žemėlapių kūrimas su „Animaps“ programa“;
- „Muilo burbulų mašinos gamyba“;
- „Animaciniai žaidimai“;
- „Garso (skaitmeninių) knygelių kūrimas (įvairios temos)“;
- „Manometro konstravimas“.

Matyti tendencija, kad daugiau atsirado projektų temų, sietinų su virtualiu produktu, bet išlieka temos, kurių rezultatas susietas su realiu fiziniu pavidalu (maisto inžinerija, modelių konstravimas). 5–8 klasių mokinių inžinerinių projektų temos, aktualios mokantis nuotoliniu būdu:

- „Android“ programėlių kūrimas“;
- „3D modelių kūrimas (pasirinkto gaminio)“;
- „Filmo su mobiliuoju įrenginiu kūrimas“;
- „Molekulių modelių kūrimas“;
- „Elektroniniai kryžiažodžiai“;
- „Interaktyvus žemėlapis“;
- „Sodybos maketo konstravimas remiantis literatūriniu kūriniu (K. Borutos „Baltaragio malūnas“)“.

Dalis projektų bus įvykdyti nuotoliniu būdu. Toliau bendrausime „Zoom“ susitikimuose. Aš kaip inžinerijos mokytoja esu pasirengusi jungtis ne prie vienos grupės ir padėti. Atsiras naujos mažos projektų grupės, jose diskutuos mokytojas ir mokiniai. Švelnėjant karantino sąlygoms, neatmetame galimybės, kad laikantis karantino rekomendacijų ir sutikus tėveliams, vaikas gali ateiti į mokyklą, vyks susitikimai mažomis grupėmis ir mokykloje. Žinau, kad keli mokiniai kurs nestandartinius šviestuvus, lankydami pas lėlininkę, kuri teiks rekomendacijas ir jiems šiek tiek padės. Nuotolinis mokymas buvo puiki galimybė, bet vis dėlto didžiausias projektinės veiklos privalumas yra ateiti ir kartu realiai veikti. Projektų pristatymai vyks birželio 17–18 d. virtualioje erdvėje.

- Mokyklos „Facebook“ paskyroje bus skelbiamas nuotraukų albumas.
- Kiekvienam projektui pristatyti bus skirta viena nuotrauka.
- Nuotraukos apraše bus nurodoma projekto pavadinimas, autoriai ir vadovas.
- Nuotraukos komentaruose gali būti skelbiama daugiau projekto nuotraukų, internetinės nuorodos, rašomi klausimai, o projekto autorius į juos atsakys. Kiekvienas autorius turės pareigą stebėti, ar prie jo projekto neatsirado neatsakytų klausimų.

Vertinimas išliks toks pat.

Ekspertės įžvalgos

Prof. dr. Valdonė Indrašienė,

Mykolo Romerio universiteto Edukologijos ir socialinio darbo instituto direktorė

Projektinė veikla yra mokymasis atrandant ir žinant, ko ieškoma. Tai išryškėjo abiejų mokyklų pristatymuose. Tauragės Žalgirių gimnazija jau turi projektinių darbų bazę. Ja mokiniai galėtų naudotis, rengdami projektinius darbus. Kitas dalykas – tai vertinimas kiekviename projekto etape ir įsivertinimas. Kaip pagalba mokiniams yra pateikiama įsivertinimo lentelė. Ji galėtų praversti ir kitoms mokykloms. Šiaulių Ragainės mokyklos komanda minėjo integracijos aspektą. Projektai – vienas iš būdų integruoti mokomuosius dalykus. Taip pat svarbu, kad, naudodamiesi nuotolinėmis technologijomis, ėmėme bendrauti lygiaverčiai. Prieš kelerius metus „Messenger“ grupė man būtų kažkas nelabai suprantamo, o dabar priimtina. Mokiniai lengviau kalbėti, komentuoti išmaniuoju telefonu, per kompiuterį negu akis į akį. O be grįžtamojo ryšio nepagerinsime pasiekimų. Jis yra būtinas ir reikėtų juo remtis.

Ekspertės įžvalgos

Jolanta Pauliukienė,

Nacionalinės švietimo agentūros Pasiekimų patikrinimo užduočių rengimo skyriaus metodininkė

Išklausę mokyklų patirtis, galime teigti, jog mokyklose vyksta kompetencijų ugdymas ir vertinimas. Dažnai kyla klausimas, kaip stebėti ir vertinti kompetencijas. Projektinė veikla, ilgalaikiai metiniai darbai – vienas geriausių pavyzdžių, leidžiančių stebėti, kaip skleidžiasi mokinių kompetencijos. Pavyzdžiui, mokinių savarankiškumas, kai jie patys renkas ar pasiūlo temas. Ir šie savarankiško pasirinkimo gebėjimai yra auginami. Atkreipiau dėmesį, kad vertinamas net temos aktualumas. Tai vienas iš diskusijos nacionaliniu lygmeniu objektų, kai kalbame apie brandos darbus, kuo viena ar kita tema yra prasminga, svarbi. Šiuo metu Lietuvoje atlikta 119 brandos darbų, jie įvairaus „svorio“. Šios konferencijos mokyklų patirtys bent iš dalies padės tobulinti brandos darbų vertinimo kriterijus.

Ekspertės įžvalgos

Dr. Gitana Notrimaitė-Muzikevičienė,

Nacionalinės švietimo agentūros Pasiekimų patikrinimo užduočių rengimo skyriaus vedėja

Noriu padėkoti, kad mokyklos vykdo projektinius darbus tokiomis sunkiomis – karantino – sąlygomis. Esame išbandę projektinį darbą I–II gimnazijos klasėse su penkiomis mokyklomis. Akivaizdu, kad projektinis darbas turi būti plėtojamas ir toliau. Mums svarbu kaupti kuo daugiau gerųjų pavyzdžių iš mokyklų, kurios tai jau vykdo netgi žemesnėse klasėse. Tuomet ir vertinimo kriterijai galėtų būti modeliuojami, atsižvelgiant ne tik į ekspertų įžvalgas, bet ir į empirinius duomenis. Svarbu, kad mokiniai būtų vertinami įvairiais aspektais.

Ekspertės įžvalgos

Gražina Kaklauskienė,

Švietimo mainų paramos fondo direktoriaus pavaduotoja

Klausantis visų šios konferencijos dalyvių, neapleidžia jausmas, kad artėjame prie tokio mokyklos modelio, kuris atitiktų šiandienos iššūkius. Pandemija privertė mus išeiti iš komforto zonos, greitai mokytis. Manau, kad ateities mokykla yra nuotolinio mokymo ir tradicinio mokymo derinys. Projekto savybės labai vertingos mokymosi procese. Projektai yra unikalūs, turi savo tikslą, sudaro sąlygas pokyčiams. Pristatytų projektų pavyzdžiai skatina kūrybiškumą, grindžiami individualiomis pastangomis, individualiu mokymusi. O tai yra labai arti gyvenimo, turi didelę reikšmę ateities karjeros sėkmei. Tauragės Žalgirių gimnazijoje vertinga tai, kad mokinys atsakingas už savo mokymosi procesą. Jis pats sau kelia tikslus ir tampa atsakingas už rezultatus. Mokytojas eina šalia mokinio, yra mokinio draugas. Siūlyčiau įtraukti mokinius į vertinimo procesą, kad kartu su mokytoju ieškotų bendro įvertinimo. Šiaulių Ragainės patirtis vertinga praktiniu-patyriminiu mokymu – jis žadina smalsumą, ugdo atsparumą. Per inžinerinius projektus mokiniai ugdomi karjerai: jie gali susipažinti su profesijomis, apsilankyti įvairiose organizacijose, projektuoti savo karjerą. Pradedant projektą, svarbūs kartiniai dalykai: koks yra tikslas, kokie siekiami rezultatai. Tam turi būti skiriama daugiausia dėmesio. Ir dar – tvarumas, rezultatų įveiklinimas. Apie tvarumą paprastai galvojama, gavus rezultatus, bet apie tai būtina mąstyti jau keliant projekto tikslą.

Habil. dr. Vilija Targamadzė,

Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto Ugdymo mokslų instituto profesorė

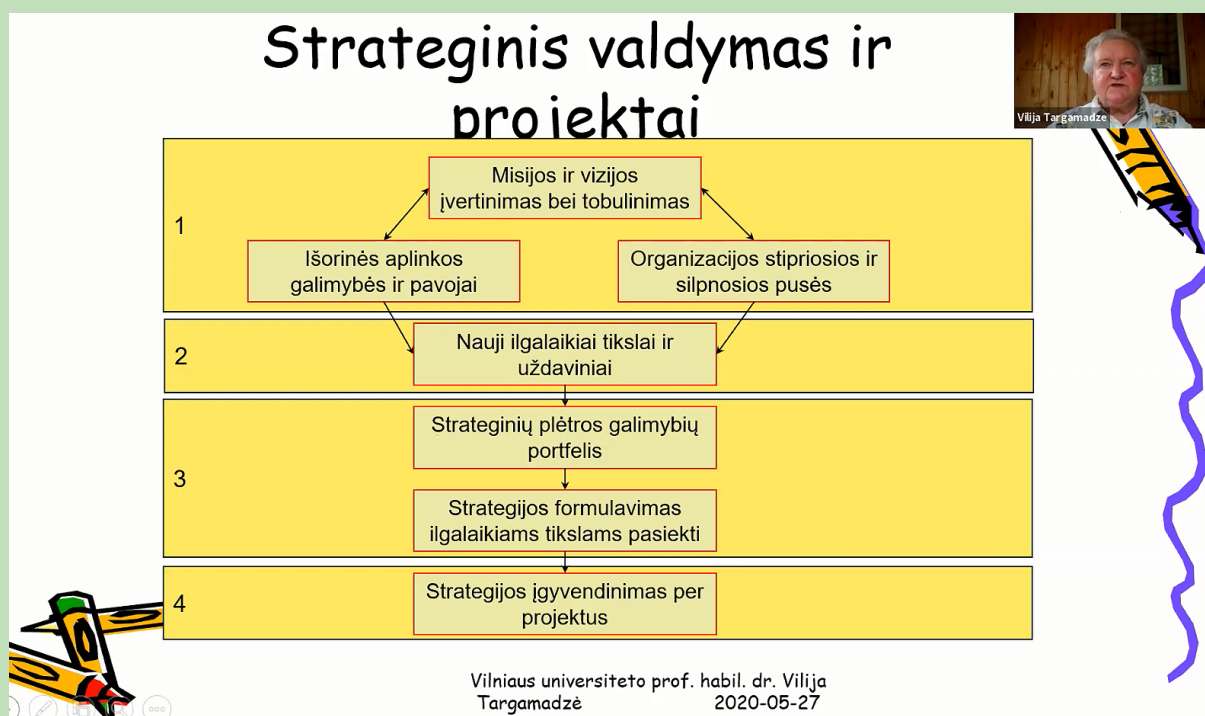
Kiekvieną kartą girdžiu vis prasmingesnes įžvalgas ir esu įsitikinusi, kad tikrai negrįšime į tokią pačią mokyklą. Žodis „projektas“ lotynų kalba reiškia „mestas į priekį“. Projektinė veikla susijusi su mokymosi paradigma. Be abejo, sąsąukų esama ir su patyriminiu mokymusi, ir su duomenimis grįstu mokymusi. Norėčiau pasergėti, kad nereikėtų sudėti stiprių varžtų. Reikėtų atverti erdvę, kad vaikai galėtų laisvai kūrybiškai mąstyti, bet, aišku, ribojantys turi būti. Kokį vaidmenį turėtų atlikti mokytojas kaip padėjėjas? Jis turėtų susirašyti, kokios yra idėjos ir hipotezės, kokie faktai, kokia svarstoma problema, ir tik paskui galvoti apie veiksmų planą.

Barrows PM tutoriaus modelis (Barrett 18)



Idėjos/ Hipotezės	Faktai	Svarstoma mokymosi problema	Veiksmų planas

Problema turėtų būti inicijuoti mokytis, svarstyti. Tada turėtų sukelti interesą. Be abejo, reikia pasirinkti tinkamą formatą, ypač tuomet, kai dirbama nuotoliniu būdu. Taip pat svarbu skatinti kritinį argumentavimą. Ne „patinka ar nepatinka“, ne emociją išreikšti, bet argumentuoti. Net mums, suaugusiesiems, sunku argumentuotai kalbėti, bet to turime mokytis. Problema turi būti aiški – ją reikia įvardyti, aprašyti. Problema turėtų būti susijusi su ankstesnėmis žiniomis ir kartu orientuota į jų plėtrą. Norėčiau atkreipti dėmesį į strateginį valdymą. Projektai, vykdomi mokyklose, yra susiję ir su mokyklos kaita.



Jau dabar turime galimybę peržiūrėti mokyklos misiją, viziją, išsikelti naujus tikslus, nes mokyklose tvirtės mišrusis mokymasis. Mąstykite, kaip praplėsti strateginių galimybių aplanką: ne tik kokios įrangos reikia, bet ir kokių mokymų, kaip keisti administravimo sistemą, kad ji būtų neapkrauta. Ir visa tai yra susiję su projektiniu mokymu(si). Linkiu, kad nesustotume. Postūmių yra, tik reikia daugiau apgalvoti ir judėti pirmyn.

8 konferencija.

UGDYMO PROCESO ORGANIZAVIMAS BIRŽELIO MĖNESĮ

Rasa Agintienė,

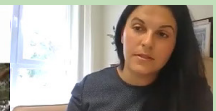
Vilniaus r. Juodšilių „Šilo“ gimnazijos direktorė

Mokykloje yra gana daug mokinių iš socialiai jautrios aplinkos. Tai – romų tautybės atstovai. Klasėje dažniausiai pastebėdavome geruosius, tuos, kurie drąsiai reiškia savo nuomonę. Nuotolinio mokymo metu buvo pastebėti tie, kurie klasėje buvo „nematomi“. Su romų tautybės vaikais dirbti buvo sudėtinga, nes jų tėvai sugalvodavo priežasčių, kodėl jiems nereikalingas nuotolinis mokymas ir kompiuteris. Su šiais vaikais bendravome „Messenger“ programa, telefonu. Džiaugiamės, kad su romų tautybės vaikais sutarėme, jog birželio mėnesį jie lankys mūsų konsultacijas, suderinome atvykimo, parvykimo galimybes. Kadangi dalyvavome modernizavimo projekte, jau nuo rudens mokytojai naudojo įvairias virtualias aplinkas, tokias kaip „Eduka“ ir kt., todėl perėjimas prie nuotolinio mokymo nebuvo didelis iššūkis. Visi darniai dirbo ir net pakviesdavo stebėti pamoką, kai ji vykdavo per „Zoom“. Norime, kad birželio mėnesį visi vaikai dalyvautų ugdymo procese. Mūsų mokyklos aplinka leidžia vykdyti įvairias veiklas. Turime 6 ha ploto apie mokyklą, esame įsikūrę šile.

Jurgita Mackevičiūtė,

Vilniaus r. Juodšilių „Šilo“ gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Ugdymo procesas birželio mėnesį vyks įvairiomis kryptimis, kad atsižvelgtume į įvairius vaikų poreikius. Patinka mintis, kad teigiamas požiūris atveria duris galimybei.



Daug dėmesio skirsime sveikatos ir emocinės gerovės stiprinimui. Priešmokyklinukams ir pradinukams vyks dviejų savaitių nemokama stovykla. Tyrėme vaikų poreikius ir į ją pakvietėme tuos, kurie yra iš socialiai jautrios aplinkos. Beveik visos veiklos suplanuotos lauke, laikantis saugumo reikalavimų. Esame STEAM mokykla, orientuojamės į gamtamokslinį patyriminį mokymą, šios veiklos taip pat bus vykdomos gamtoje. Daug dėmesio skirsime sportui, sveikos gyvensenos veikloms. Su 5–11 klasių mokiniais taip pat dirbsime įvairiomis kryptimis. Mokiniai, kuriems reikalingos konsultacijos, jas lankys mokykloje pagal sudarytą konsultacijų grafiką. 11 klasės mokiniai išreiškė norą mokytis per tiesiogines matematikos pamokas, jie taip pat mokysis mokykloje. Gyvo kontakto konsultacijos derinamos su nuotolinėmis. Kiti vykdys projektines veiklas. Jos daugiausia integruotos, jungiant įvairius dalykus (apie kūno dalis, audimo techniką ir pan.). Su mokiniais diskutuojame, kokių veiklų jie norėtų, kad visi dalyvautų prasmingame ugdymo procese įvairiomis formomis.

Audra Galvanauskienė,

Kauno r. Garliavos Jonučių progimnazijos direktorė

Pernai susidūrimą su neįprastu karščiu pavadino ne problema, o iššūkiu ir bandėme jį įveikti. Pamokos vyko bažnyčiose, nacionaliniuose ir regioniniuose parkuose, muziejuose, organizavome patyrimines veiklas, naudodami vandenį, pripučiamus baseinus ir kt. Šiais metais taip pat stengėmės gyventi normalų mokyklinį gyvenimą. Šiek tiek intensyvinome ugdymo turinio įgyvendinimą. Pradinukai birželio mėnesį mokosi mišriuojamu būdu. Dalis jiems skirtų integruotų veiklų vyksta nuotoliniu būdu, o dalis – realiai susitinkant su mokytojais, socialiniais partneriais, tėvais. Nuo birželio mėnesio pradžios visos neformaliojo švietimo veiklos vyksta mokykloje. Laikomės sveikatos reikalavimų. Štai ir dabar matau pro langą pilną aikštyną futbolininkų ir krepšininkų. Technologijų kabinete vyksta lego konstravimo ir robotikos užsiėmimai. Nuo birželio 1 dienos mokytojai ir pagalbos specialistai vykdo tiesioginius užsiėmimus specialiųjų poreikių mokiniams, gabiems mokiniams ir mokiniams, kuriems reikalingos individualios konsultacijos.

Eglė Gailiūnienė,

Kauno r. Garliavos Jonučių progimnazijos pradinė klasių mokytoja

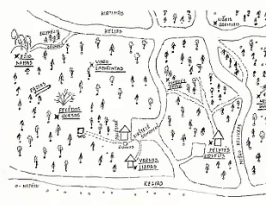
Pirmokams keturias dienas vyks integruotos veiklos. Pirmąją dieną susitikome su mokinių šeimomis Kauno r. Dubravos girininkijos miško aikštelėje. Dėl dalyvių saugumo užduotys buvo skirtos ir atliekamos šeimomis.

1 diena. Birželio 1 – oji – Tarptautinė vaikų gynimo diena.

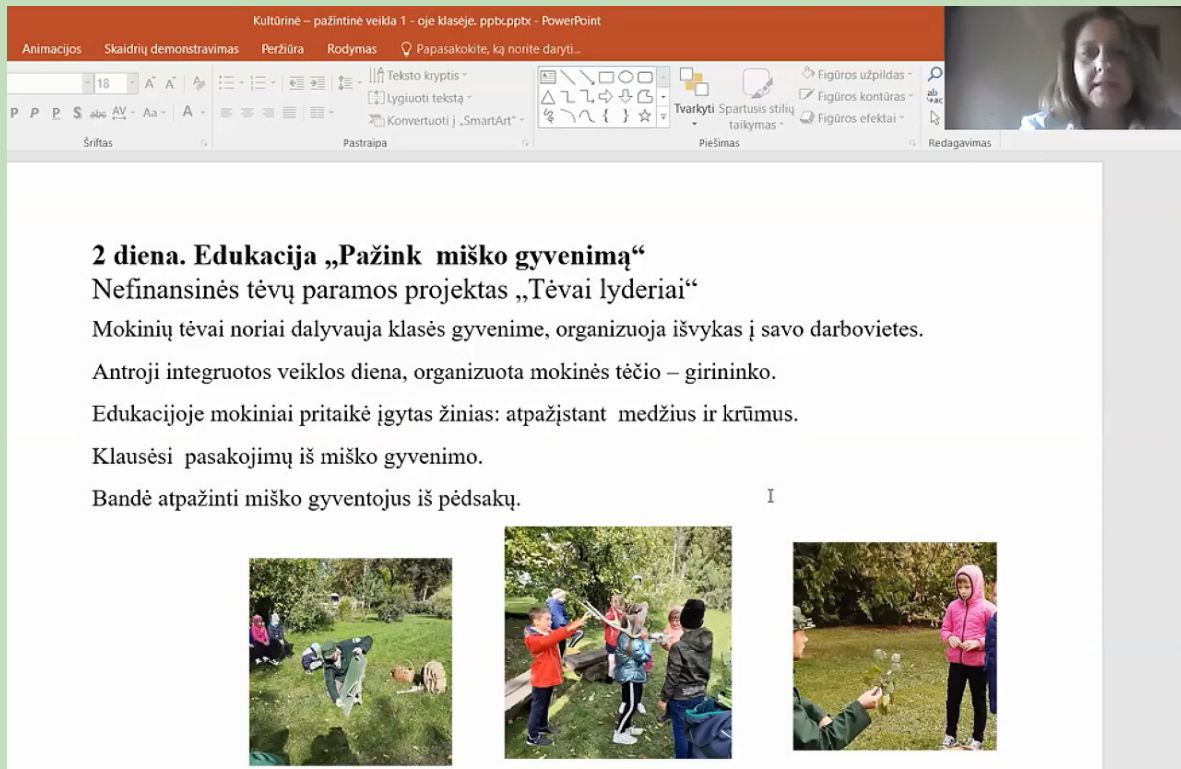
I Pirmas susitikimas vyko su mokinių šeimomis Kauno rajono Dubravos girininkijos miško aikštelėje.

Dėl dalyvių saugumo užduotys buvo skirtos ir atliekamos šeimomis.

1. Šeimos ženklų kūrimas iš gamtinės medžiagos.
2. Šeimos pagal planą turėjo surasti pažymėtus objektus ir atlikti užduotis.
3. Dienos refleksija.



Reflektavome didelėje aikštelėje prie puoduko arbatos. Antroji diena buvo skirta kultūrinei-pažintinei veiklai, ją organizavo vienos mokinės tėtis girininkas.



Kultūrinė – pažintinė veikla 1 - oje klasėje. pptx.pptx - PowerPoint

Animacijos Skaidrių demonstravimas Peržiūra Rodymas Papasakokite, ką norite daryti...

18 A A Teksto kryptis Lygiuoti tekstą Konvertuoti į „SmartArt“

Įterpti Tvirtinti Spausdinti Taisyti Figūros užpildas Figūros kontūras Figūros efektai

Sritys Pastraipa Piešimas Redagavimas

2 diena. Edukacija „Pažink miško gyvenimą“
Nefinansinės tėvų paramos projektas „Tėvai lyderiai“
 Mokinių tėvai noriai dalyvauja klasės gyvenime, organizuoja išvykas į savo darbovietes.
 Antroji integruotos veiklos diena, organizuota mokinės tėčio – girininko.
 Edukacijoje mokiniai pritaikė įgytas žinias: atpažįstant medžius ir krūmus.
 Klausėsi pasakojimų iš miško gyvenimo.
 Bandė atpažinti miško gyventojus iš pėdsakų.

I



Progimnazijoje jau šeštus metus yra vykdomas tęstinis nefinansinis tėvų paramos mokyklai projektas „Tėvai lyderiai“. Tėvai veda pamokas ir kviečiasi į savo darbovietes. Trečiąją dieną vyko virtuali kelionė po Gintaro muziejų. Ketvirtąją dieną praleisime „Kaimynystės“ parke. Ieškosime „lobio“ – taip susipažinsime ne tik su parko, bet ir su Garliavos istorija. Šią išvyką parengė vienos mokinės mama bibliotekininkė. Tikimės gero oro ir kiekvienos dienos laukiame kaip iššūkio.

Eglė Strašinskaitė,

Kauno r. Garliavos Jonučių progimnazijos vokiečių kalbos mokytoja

5–8 klasių mokinių kultūrinės pažintinės veiklas klasių auklėtojai planavo, tardamiesi su dalykų mokytojais. Daugiausia dėmesio norėtume skirti emociniam ryšiui, kartu išgyventiems teigiamiems jausmams, klasės sutelktumo formavimui – tam, ką buvome įtvirtinę iki karantino, bet puoselėti nuotoliniu būdu buvo daug sunkiau. Pamokose pagrindinis akcentas yra teikiama žinia, išmokimas, o šiose veiklose svarbiausias tikslas yra emocinio intelekto ugdymas. Priemonė – virtualus susipažinimas su Lietuvos vietovėmis, pasaulio muziejais. Veiklas planavome remdamiesi tuo, ką esame išbandę, kas „veikia“ gerai. Ne vienus metus gyvuoja patyriminio mokymo projektas „Promodis“, arba Probleminio mokymosi diena, socialinio emocinio ugdymo stovykla. Tai galimybė pažinti mokinius kitoje aplinkoje, įtraukti visos mokyklos bendruomenę. Šios veiklos buvo ir nuotolinės, ir tiesioginio bendravimo. „Promodis“ skiriamas 8 klasių mokiniams. Mišrioje grupėje, kurias sudaro dviejų klasių mokiniai, sprendžiama konkreti gyvenimiška problema. Mokiniai patys numato, kaip tą darys, susiplanuoja laiką, priemones, veiklas, gali konsultuotis su mokytojų mentorių grupe. Dienos pabaigoje pristato projektą. Rezultatą vertina mokinių ir mokytojų komisija.

PROMODI principais grindžiama veikla - KELIONĖ Į GRAŽIAUSIAS PASAULIO VIETAS



Jūsų komandai skirta užduotis **virtualiai nukeliauti** į viename pasaulio žemyne esančias gražiausias pasaulio vietas. Peržiūrėję nuorodą <https://www.housebeautiful.com/lifestyle/g4500/most-beautiful-places-world/?slide=1> išsirinkite vieną žemyną, jame esančias 1 – 3 vietas (galite rinktis ir bet kurią kitą vietą, kurios nėra šioje nuorodoje).

Paruoškite trumpą pranešimą, kuriame tikimės

1) Pamatyti:

Gražiausių ir įdomiausių vietų nuotraukas;

Artimiausio istorinio objekto apibūdinimą;

2) Išgirsti:

Kelias frazes ta kalba, kuria kalba ten gyvenantys žmonės;

Vietinių žmonių tautinę muziką arba vietos nuotaiką atspindinčią muziką ar gamtos garsus;

3) Užuosti:

Vietinių žmonių mėgstamo patiekalo kvapus;

Nustebinkite savo išradingumu.

Susitikime zoom 😊

Mokinių grupė keliauja į pasaulio vietą ir „Zoom“ konferencijos metu pristato visos dienos tyrinėjimo rezultatus. Svarbu pateikti ne vien informaciją, bet ir pamatyti, išgirsti, užuosti, atrandant „perliukus“. Kita veikla – „Kūrybinė foto medžioklė“. Garliavoje yra gražus parkas, jame užfiksuota miestelio istorija. Mokiniai komandomis turės kūrybiškai nuotraukose pavaizduoti įvairias temas (pvz., tokias kaip „Tremtis“ ir pan.). Rezultatus pristatys per „Zoom“. „Meno diena“ – konsultuodamiesi su dailės mokytojais, siūlome mokiniams sukurti garsių dailininkų kūrinų interpretacijas, pristatyti rezultatus. Mokiniai, dirbdami grupėje, iš sąrašo pasirenka vieną dailės kūrinių, jį atkuria gyvai, naudodami judesius, po to nufotografuoja ir pristato rezultatą.

Eksperto įžvalgos

Dr. Dainius Žvirdauskas,

Kauno technologijos universiteto Inžinerijos licėjaus direktorius

Įstrigo pavyzdys apie romų vaikus – kaip juos stengiamasi įtraukti į ugdymą. Dabar su mokyklų vadovais sprendžiame, kaip vienu metu derinti ir nuotolinį, ir tiesioginį, realų ugdymą. Nėra tokio eksperto, kuris galėtų duoti receptą. Kiekviena mokykla atranda savo, padaro geriausiai, kaip tai bendruomenei reikia. Mano kaip vadovo misija bendruomenei – tarnystė, esu tarnas.

Ekspertės įžvalgos

Habil. dr. Vilija Targamadžė,

Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto Ugdymo mokslų instituto profesorė

Vienos veiklos yra papildančios, kitos kompensacinės. Vaikai dėl įvairių priežasčių nespėjo eiti kartu su programomis, todėl jiems reikia padėti. Visas veiklas reikia gerai sumodeliuoti, kad darbas birželio mėnesį būtų kiek galima labiau visavertis. Teisingai buvo kalbama, kad ne tik akademinės žinios yra svarbios. Ir Geros mokyklos koncepcijoje yra pasakyta, kad ugdymo rezultatas yra vaiko branda – ir socialinė, ir psichologinė, ir kultūrinė.

9 konferencija.

KAIP SĖKMINGAI PASIRENGTI 2020–2021 MOKSLO METAMS?

Dr. Jolanta Navickaitė,

Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Bendrojo ugdymo departamento direktorė

Mums, rengiantiems teisės aktus, šios konferencijos yra mokykla. Jose gauname daug gerų siūlymų, idėjų, galime pasitikrinti savo planuojamus sprendimus. Ruošiamės visokiems scenarijams. Anksčiau nuotolinis mokymas buvo išskirtinumas, o dabar jis tampa kasdienybe. Visos mokyklos turi būti pasirengusios vykdyti nuotolinį mokymą. Todėl reikia atsakyti į klausimus, ką turi turėti mokykla, kad galėtų kokybiškai organizuoti nuotolinio mokymo pamoką, kokios turi būti mokytojų kompetencijos. Tikiu, kad pasitiksime rugsėjį, tvirtai žinodami, jog turime strategiją ir sugebėsime organizuoti ugdymo procesą mokiniams, nes jie mums yra svarbiausi. Turime viską padaryti, kad jie neprastų mokymo laiko ir įgytų tas žinias ir gebėjimus, kurie yra numatyti.

Milda Padegimaitė,

Varėnos „Ąžuolo“ gimnazijos direktorė

Per šiuos tris mėnesius išmokome daug naujų dalykų. Juos atsinešime ir į kitus mokslo metus. Gal tai ir nėra visuotinis gėris. Ir mokiniai sakė, kad kai kam sumažėjo mokymosi motyvacija, bet apskritai matome dideles galimybes. Kai kalbėsime apie projektinius darbus, brandos darbo rengimą, išskirtinių, gabių vaikų ugdymą, tai savarankiško mokymosi pamokos bus didelė pasirtis. Daug dėmesio mokytojai skyrė skaitmeninio ugdymo turinio naudojimui. Iki tol nebuvo tokio didelio poreikio jį naudoti ar naudoti tokiomis didelėmis apimtimis. Aišku, skaitmeninio ugdymo turinio buvo ir labai gero, ir vidutiniško. Rūpestis kyla dėl to, kad neišsektų mokytojų entuziazmas. Mokytojai sako – dirbome tiek, kiek dar niekada nebuvo dirbę. Pasiruošimas nuotolinio mokymosi pamokai reikalauja daug daugiau laiko. Kelerius metus intensyviai dirbome mokinių asmeninės pažangos įsivertinimo ir planavimo klausimu. Kalbėdamiesi su mokiniams, supratome, kad nuotolinio mokymosi metu tai jiems tapo dar svarbiau. Ir daug kitų procesų, kurie vyko mokykloje iki nuotolinio mokymo, nenutrūko. Sakome: niekas neatšaukė individualių planų susidarymo, ugdymo diferencijavimo, pagalbos mokiniui planavimo ir teikimo, kažko naujo įvedimo į ugdymo procesą.

Audrius Saulynas,

Varėnos „Ąžuolo“ gimnazijos direktorės pavaduotojas

Pasidalysiu patirtimi, pagal kurią planuosime pokyčius kitiems mokslo metams. Turime lankstų diferencijavimo modelį, nes dalyvavome projekte „Mokymosi krypties pasirinkimo galimybių didinimas 14–19 metų mokiniams“, naudojamesi Bendrųjų ugdymo planų teikiamomis laisvėmis. Šio modelio pagrindiniai principai buvo savanoriškas pasirinkimas, mobilumas, galimybė pereiti iš grupės į grupę. Kas pasikeitė šioje srityje nuotolinio mokymo metu? Mokytojai pasinaudojo esamu skaitmeniniu ugdymo turiniu, taip pat stengėsi suskaitmeninti savo turimą ugdymo turinį bei jį diferencijuoti, pritaikyti skirtingų poreikių mokiniams. Atsižvelgiant į mokinių poreikius, buvo organizuojamas skirtingos formos mokymas: sinchroninės pamokos, savarankiško darbo pamokos, mišrios pamokos, trumpalaikiai projektai. Diferencijuotos mokinių grupės pasidarė dar mobilesnes, joms lanksčiau buvo pritaikomas ugdymo turinys, jose

buvo lengvesnė migracija, lankstesnis vertinimas. Su diferencijavimu buvo susieta pagalba mokiniui, kuri, manome, pasidarė kokybiškesnė. Konsultavimas vyko virtualiose aplinkose, todėl intensyviau, prieinamiau, buvo daugiau asmeninės komunikacijos. Koordinuoti pagalbos mokiniams specialistų darbą ir spręsti problemas taip pat pasidarė lengviau.

Atlikę refleksijas su mokiniais, mokytojais ir tėvais, matome, kad, nepaisant, jog situacija buvo sudėtinga, turėjome šiek tiek naudos. Kai kurie mokiniai motyvaciją išlaikė ar net sustiprino. Planuojame dalį diferencijuoto ugdymo turinio naudoti virtualiose erdvėse ir po rugsėjo 1 dienos, neatsižvelgdami į tai, kokių būdu vyks mokymasis. Taip pat planuojame konsultavimą vykdyti virtualiose aplinkose, nes jis yra lankstesnis, palankesnis mokytojams, kurie dirba ne tik mūsų gimnazijoje. Tiek grupinį, tiek individualų konsultavimą lengviau organizuoti virtualiai. Buvo baimės dėl individualių mokinių planų rengimo, nes neturėjome gyvo kontakto su mokiniais, o dalis jų ateina iš kitų mokyklų. Bet pavyko gana sėkmingai. Padėjo komunikavimas nuotoliniu būdu su kitų mokyklų mokytojais, mokinių tėvais. Didelę reikšmę turėjo asmeninės pažangos įsivertinimas ir tolesnių veiksmų planavimas. Taigi, individualių planų rengimas persikėlė į virtualią erdvę, ir tai buvo gana rezultatyvu. Dar vienas pokytis, kurį planuojame nuo rugsėjo 1 d., – technologijų dalyko modulių mokymasis technologijų ir verslo mokykloje. Šiandien dar negalime pasakyti, kiek mokinių juos pasirinks, nes priėmimas vyksta iki rugpjūčio 7 d. Bet su technologijų ir verslo mokykla turime keletą planų, kaip mokiniai galėtų bendrojo ugdymo dalykus mokytis gimnazijoje, o technologijų modulius – šioje mokykloje.

Milda Padegimaitė,

Varėnos „Ąžuolo“ gimnazijos direktorė

Trejetą paskutiniųjų šių mokslo metų savaitių susitikinėjome su mokiniais gyvai, įgyvendindami sumanymą „Lauko klasė 2020“. Siekėme, jog mokiniai bent vienai dienai sugrįžtų į mokyklą, kad galėtume su jais pasikalbėti apie tai, kas gi vyko už ekrano per šiuos tris mėnesius. Manome, kad mums labai pavyko. Užduoti klausimus ir gauti atsakymus yra viena. Bet visai kas kita, kai turi galimybę pakalbinti kiekvieną į mokyklą atėjusį vaiką. Kartais gali net negauti žodinio atsakymo, bet matai vaiko akis, šypseną ar netgi nutylėjimą – ir tai tikriausias duomenų susirinkimas. Ir net tikslesnis už tą, kurį gauname elektroninių apklausų bazėje. Tai, ką vaikai išsakė, pastebėjo, mums yra didelė vertybė ir turtas, kuriuo turėtume pasinaudoti, ruošdamiesi kitiems mokslo metams.

Augustina Palevičiūtė,

Varėnos „Ąžuolo“ gimnazijos gimnazistė

Pirmos nuotolinio mokymosi savaitės buvo gana sunkios ir mokytojams, ir mokiniams. Buvo sunku dėl užduočių, dėl laiko joms atlikti, mokymosi platformų pasirinkimo. Išreiškėme savo pastebėjimus ir į juos buvo labai greitai atsižvelgta. Viską išsprendėme ir sukūrėme puikų ryšį ir su klasių vadovais, ir su mokytojais. Mokymasis darėsi vis lengvesnis ir vis labiau prieinamas visiems. Įveikus sunkumus, atsirado bendruomeniškumo pojūtis. Jautėme atsakomybę ne tik už save, bet ir už kitus. Stengėmės, kad visi lankytų nuotolines pamokas. Išmokome savarankiškai susiplanuoti laiką taip, kad spėtume atlikti visus darbus ir laiku pateikti mokytojui. Taip pat susikurti savo darbo vietą, kuri būtų dar patogesnė negu mokykloje. Manau, kad mokytojai reikalavo iš mūsų daug, o mes sugebėjome tai įvykdyti. Mano manymu, šis mokymasis suteikė daug naudos ir patirties. Bet manau, kad trūko gyvo bendravimo, pasigedome šiltų pokalbių su mokytojais, šypsenos ar pagyrimo. Kadangi buvo adaptacija prie kitokio – nuotolinio – mokymosi, pirmomis savaitėmis žinios gal ir nebuvo gilios. Bet apskritai manau, kad įgijau tiek pat žinių, kiek jų būčiau įgijusi ir mokykloje, nes tam skyriau laiko ir į mokymąsi žvelgiau labai rimtai.

Agita Beržanskaitė,

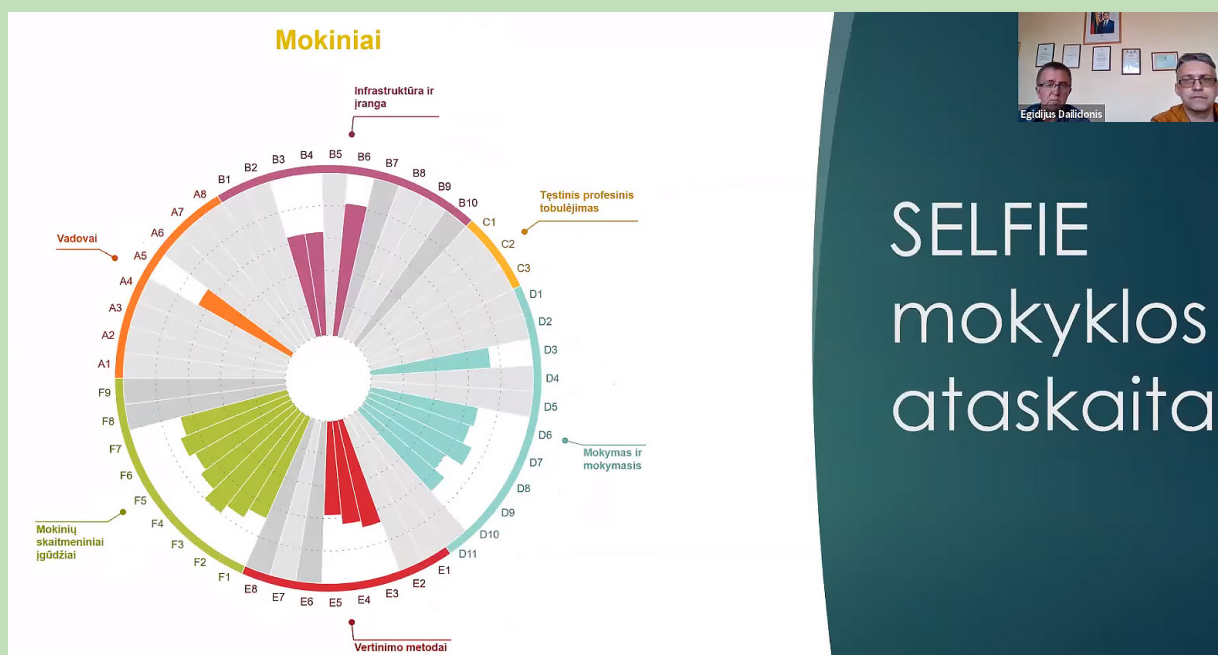
Varėnos „Ąžuolo“ gimnazijos gimnazistė

Didžiuojuosi savo mokykla, kurioje žengiame koją kojon su inovacijomis. Turbūt pirmą kartą taip plačiai naudojomes visu tuo, ką mums suteikia naujosios technologijos. Išėję iš mokyklos, jau žinosime, kaip susijungti per „Zoom“, bendrinti informaciją, paskleisti duomenis. Ši mokymosi patirtis yra svarbi ir tuo, kad mokėmės planuoti laiką, didelė dalis atsakomybės teko mums patiems. Mokykloje ateidavome į pamokas, jose pabūdavome, o dabar jautėme pareigą ir patys atsikelti, ir atlikti darbus namuose. Manau, kad tai buvo puiki pamoka. O praradome aktyvesnę savirealizaciją viešumoje. Negalėjome bendrauti tiesiogiai, išmokti deklamuoti eilėraščio publikai, pristatyti savo parodos. Man savarankiškas mokymasis išėjo į naudą, nes būdama namie turėjau platesnę prieigą prie informacijos. Manau, kad įgijau daugiau žinių.

Laisvūnas Vaičiūnas,

Radviliškio Gražinos pagrindinės mokyklos direktorius

2018 m. rugpjūčio–rugsėjo mėn. mokyklose buvo diegiamas etatinio apmokėjimo modelis. Tuomet mūsų mokyklos informatikos mokytojo krūvį suformavome taip: didžiąją nekontaktinių valandų dalį paskyrėme savotiškai pareigybei – informacinių technologijų konsultantui. Konsultantas rūpinosi mokytojų kvalifikacijos kėlimu, įvairių metodų, instrumentų kūrimu ir mokymusi. Vieną kartą per savaitę po dvi valandas Egidijus mokė mokytojus savanorius. Vyko grupinės ir individualios konsultacijos. Jose dalyvavo daugiau kaip 25 proc. mokyklos mokytojų. Daugiausia tai buvo pažengę informacinių technologijų vartotojai, labai motyvuoti įvaldyti naujausias žinias. Nauda buvo didžiulė. Mokytojai įgijo naujų reikalingų kompetencijų. Taip pat supratome, kad ne visos galimybės yra išnaudojamos: mokykloje trūksta sistemos, racionalumo. 2019 m. pavasarį (po devynių mėnesių mokymų „stažo“) Egidijus pateikė žinią, kad Europos Komisijos Jungtinių tyrimų centras siūlo įsivertinimo platformą SELFIE. Dalyvavome šioje priemonėje, įvykdėme vadovų, mokytojų, mokinių apklausas ir supratome, kad mokykloje yra skirtingi suvokimai. Išsiaiškinome, kas mokykloje veikia, o kas neveikia, kas ne taip veikia, kaip tobulinti, kokių strategijų laikytis.



2019 m. rugsėjo mėn. startavome su kitokia pozicija. Mokymai ėgijo kryptingesnę formą – pasirinkome „Moodle“ aplinkos taikymą. Dalyvių skaičius buvo didesnis. Vėl kiekvieną savaitę po dvi valandas vyko mokymai. Ištikus pandemijai, mokykla iš esmės buvo pasiruošusi taikyti nuotolinį mokymą. Bet nenustojome mokytis. Visų pavasario atostogų metu, dvi savaites, kasdien vyko privalomi keturių valandų kursai. Jie buvo organizuojami dviem lygmenimis: tiems, kurie turėjo mažiau įgūdžių, ir tiems, kurie buvo gerokai pažengę.

Nuotolinis mokymas vyksta sklandžiai. Mokykloje norime turėti apie 30 proc. skaitmenizuoto ugdymo turinio, tai yra pamokų. Dėl to, kad turime mokykloje informacinių technologijų konsultantą – lektorių, mokymas, naudojant IKT, yra ne fragmentiškas, o nuolatinis, nuoseklus.

Egidijus Dailionis,

Radviliškio Gražinos pagrindinės mokyklos skaitmeninių technologijų administratorius / IKT koordinatorius

Vienas iš mano darbų – atlikti tyrimus, kaip mokytojai diegia informacines technologijas savo pamokose. Siūlau visiems išbandyti SELFIE įrankį. Dar suspėsite į paskutinę sesiją, kuri prasižėdė balandžio 18 d., o baigiasi liepos 31 d. Šis įrankis leidžia įsivertinti ir išsiaiškinti, ar mokykla išnaudoja visas skaitmeninių technologijų galimybes. Etapai paprasti: pasirinkti reikiamą lygmenį (pradinio, pagrindinio ar vidurinio ugdymo programos mokytojams ir mokiniams), klausimus galima pritaikyti pagal savo poreikius. Sugeneravus klausimyno nuorodą, ji išsiunčiama respondentams. Iš gautų apklausos rezultatų numatėme daug pokyčių.

Pradžią būna sudėtinga, technologijų bijoma. Tačiau pastebėjome, kad jeigu šalia yra žmogus, galintis pagelbėti, tuomet technologijos į mokyklą ateina gerokai sparčiau. Naudojant įrankius per pamokas, sugaištama nemažai laiko prie jų prisijungiant. Praktika ir atlikto SELFIE tyrimo rezultatai parodė, kad reikia eiti į kokybės etapą. Todėl vienas iš mokyklos strategijos planų – skaitmenizuoti ugdymo turinį ir pasirinkti vieną sistemą. Man „Moodle“ aplinka pažįstama jau 10 metų. Buvau „Moodle“ aplinkos diegimo Lietuvoje konsultantas. Mokytojams „Moodle“ yra neįprasta aplinka, bet mokiniams ji nesudėtinga. Ji turi be galo daug funkcijų. Joje matome kiekvieno mokinio prisijungimą, aktyvumą, individualią pažangą. Buvau konsultantas ir tėvams. Mokyklos interneto svetainėje buvo prieinamas mano telefonas. Tiek tėveliai, tiek mokiniai, tiek mokytojai skambindavo – padėdavau prisijungti ir teikiau kitokią pagalbą.

Norėčiau paminėti „DigCompEdu“ kompetencijų įsivertinimo priemonę, kuri yra pagrįsta Europos pedagogų skaitmeninių kompetencijų sistema (išskiriamos 22 kompetencijos, suskirstytos į 6 sritis). Sistema skirta skatinti mokytojus naudotis skaitmeninėmis priemonėmis, kad būtų gerinama ir naujovinama švietimo sistema. Mokytojai gali įsivertinti ir nusistatyti, ar jie yra tyrėjai, diegėjai, ekspertai, lyderiai, ar iniciatoriai. Prieš pandemiją buvo nuspręsta, kad pradinių klasių mokiniai naudosis „Eduka“, bet pastebėjome, kad ji neturi reikiamų galimybių. Šiandien ir pradinių klasių mokytojai perėjo į „Moodle“ sistemą.

Diana Brown,

Druskininkų savivaldybės Švietimo skyriaus vedėja

Apie naujus mokslo metus pradėjome galvoti dar metų pradžioje, kai meras nustatė mokyklų vadovams užduotis. Jos buvo trijų lygių. Pirmas lygis – nacionalinis uždavimas. Išgirdome Nacionalinės švietimo agentūros darbuotojo Evaldo Bakonio atliktą mokyklų vadovų ataskaitų analizę. Viena iš jo išvadų buvo, jog vadovų užduotyse nedaug dėmesio skiriama esminiam dalykui – mokinių pasiekimų gerinimui. Todėl visiems vadovams buvo suformuluota užduotis – mokinių pasiekimų gerinimas. Antra užduotis susijusi su mūsų savivaldybės prioritetu.

Dar prieš Seimui paskelbiant, jog šie metai bus skirti mokinių emocinei socialinei ir gerovei skatinti, galvojome, jog būtina daugiau dėmesio skirti mokymosi aplinkos gerinimui, pozityvių santykių kūrimui. Trečia užduotis – pagal mokyklos bendruomenės poreikius.

Naujiems mokslo metams ruošiamės ramiai, bet intensyviai. Turime susitarimą, jog neišeiname atostogauti, kol nesusidėliojame, kaip gerinsime mokinių pasiekimus. Iki birželio pabaigos suderiname ugdymo planus ir konkrečias mokinių pasiekimų gerinimo priemones – ką kiekvienoje mokykloje darysime. Sutarėme, kad iki birželio 18 d., t. y. iki mokslo metų pabaigos, visose mokyklose įtrauksime mokinius į pasikalbėjimus, diskusijas, konkursus ir kitokias veiklas, kad jie pasakytų, kas, jų akimis, padėtų pagerinti jų mokymosi pasiekimus. Meras kviečia įgyvendinti „Idėjų mokyklai“. Tai gali būti vizualizacija apie erdves ar kitus dalykus. Taip pat siūlo taikyti žaidimą, kuriame yra klausimas, dėl kokių priežasčių mokiniai praleidžia pamokas. Klausama mokinių, kaip jie supranta mokymosi pagalbą, kokia mokymosi pagalba jiems būtų reikalinga. Anketą jau užpildė daugiau nei 300 mokinių. 80 proc. mokinių pasakė, kad jie neigiamus arba žemus pažymius gauna todėl, kad jiems mokytis yra gana sunku. 90 proc. mokinių atsakė, jog pamokas praleidžia, nes leidžia tėvai. Manau, kad tai yra kertiniai dalykai, nuo kurių gali atsispirti ir mokslinės diskusijos, ir susitikimai su tėvais, mokytojais. Taip pat sutarėme, kad mokytojams, mokinių tėvams paruošime apklausą savivaldybės mastu. Smagu matyti, kad mokytojai supunktavo patarimus, iššūkius, su kuriais susidūrė. Tėvai dėkoja, kad buvo susitvarkyta su iššūkiu. Bet nori, kad mokykla turėtų vieną mokymosi platformą, būtų daugiau tiesioginių pamokų, daugiau pamokų mažesnėms grupelėms, mažiau tokio darbo, kai užduotys fotografuojamos, siunčiamos mokytojui. Turėjome mokyklų pavaduotojų diskusiją apie tai, kas yra svarbu, gerinant mokinių pasiekimus.

Žaneta Krivonienė,

Druskininkų savivaldybės Viečiūnų progimnazijos direktorė

Kad vyktų pokytis, būtini susitarimai su bendruomene. Kas dvi savaites nuotoliniu būdu susitikdavome su visais bendruomenės nariais, tėvų taryba, mokinių taryba. Išgirsti tai, ką sako kiekvienas atstovas, yra labai svarbu. 90 proc. mokinių tėvų įvertino mūsų darbą „labai gerai“ arba „gerai“. Manome, kad nuotoliniu būdu gali vykti susitikimai ar tėvų susirinkimai ir toliau, ypač kai reikia išspręsti problemą „čia ir dabar“. Turime mokinę, kurios tėvai yra kurčnebyliai. Tam, kad su jais susikalbėtume, reikalinga ieškoti vertėjo. Įsitikinome, kad nuotoliniu būdu tai buvo galima padaryti greitai ir laiku. Mes, mokytojai, paaugome kaip asmenybės. Anksčiau mokytojai buvo nedrąsūs, bijojo parodyti, ką geba, o šiandien jie noriai dalijasi patirtimi, planuoja praktines dirbtuves. Iš pradžių dirbome skirtingose mokymosi platformose, dabar visi vieningai pereiname į „Office 365“. Šiuo metu vykdomė elektroninių išteklių ir to, kas pavyko, įsivertinimą. Manau, kad ugdymo procesas, kuris buvo 2019 mokslo metų pradžioje, bus visiškai kitoks 2020 mokslo metų pradžioje. Būtina peržiūrėti ne tik ugdymo, bet ir veiklos bei strateginį planus, nes mokytojai jau dirba kitaip, – augame, tobulėjame.

Eksperto įžvalgos

Dr. Aurimas Marijus Juozaitis,

švietimo konsultantas

Noriu atkreipti dėmesį į keletą dalykų, kurie yra svarbūs, įprasminant patirtį. Nėra nevertingos patirties. Visa patirtis yra vertinga, neatsižvelgiant į tai, kokia ji yra. Žodis „vertinga“ susijęs

su tuo, kad turime tą patirtį įvertinti ir padaryti išvadas. Smagu buvo girdėti emocinius vertinimus, jog su kilusiais iššūkiais mokykla (Varėnos „Ąžuolo“ gimnazija) susidorojo. Abiejų vadovų ir gimnazisčių išsakyti pozityvios patirties dalykai buvo aiškiai, tiksliai apibrėžti. Tai mane ypač pradžiugino. Kai dalijamės patirtimi, svarbu būti maksimaliai konkretiems. Konkreti patirtis yra geras pavyzdys. Subjektyvi asmeninė patirtis yra labai įdomi kitiems, nors ji gali būti labai specifinė, sunkiai atkartojama kitų žmonių. Bet iš jos matome asmeninę santykį su realiu gyvenimu, o tai yra svarbiausia. Patirtį maksimaliai pagrįskime pavyzdžiais ar duomenimis. Gimnazistė sako: „Mane išmokė planuoti laiką.“ Iš to matome, kad vyksta savivaldus mokymasis, o jame nepaprastai svarbu nusistatyti prioritetus. Gimnazistė paminėjo ir savo darbo vietos su tvarkymą, įrengimą. Atrodytų smulkmena, bet iš jos matyti, kad mergina mokosi profesionaliai, kaip mokykloje, įrengti savo darbo vietą. Netikėtai užgriuvęs nuotolinis mokymas vertė mus – ir mokytojus, ir mokinius – organizuoti savo darbo vietą ir su ja išeiti į viešumą. Anksčiau klasės buvo uždarytos, o dabar klasių durys atsivėrė visai Lietuvai. Gimnazistė pasigedo daugiau nuoširdaus, jausminio bendravimo. Kai esi prieš ekraną, matai aplink esančius žmones, bet negali jų nei apkabinti, nei paliesti, nei pajauti... Todėl emocinės kompensacijos norisi. Naudojant nuotolinį mokymą ateityje, bendravimas galėtų būti ir emocionalus.

Smagu, kad Radviliškio Gražinos pagrindinės mokyklos direktorius ir IKT koordinatorius buvo labai konkretūs. Dalijantis patirtimi, to labai reikia. Taip pat matėme, kaip svarbu iš anksto ruoštis, strategiškai mąstyti. Vienas iš mokyklų vertinimo ir įsivertinimo rodiklių yra „Mokymasis virtualioje aplinkoje“. Ir štai jau 2018 m. ši mokykla padarė strategiškai labai gerą sprendimą. Tai geras pavyzdys, kaip žvelgiama į perspektyvą. Jau tada buvo 25 proc. gerai įvaldžiusių IKT mokytojų, todėl likusius įtraukti nebuvo jau taip sudėtinga.

Gera, kad tęsiasi darbai, pradėti per „Lyderių laiko“ projektą prieš porą metų, t. y. bendradarbiavimas tarp Druskininkų savivaldybės ir atskirų mokyklų. Labai svarbus ir grįžtamasis ryšys iš tų, kuriems dirbame. Tai ir tėvėlių apklausa, ir pasikalbėjimas su mokiniais, kas padėtų gerinti jų pasiekimus. Vadyba turi būti grindžiama duomenimis, ir matome, kaip organizuojamas duomenų surinkimas. Direktorė Žaneta kalbėjo apie susitarimus su bendruomene. Mokykloje kas dvi savaitės, tai yra reguliariai, o ne pagal poreikį, buvo kalbamasi, tariamasi, renkama informacija, ir tai davė akivaizdų rezultatą – 90 proc. tėvų labai palankiai įvertino vykusį nuotolinį mokymąsi.

Nuotolinis mokymas keičia mokytojų bendravimo kultūrą. Jie darosi atviresni, nuoširdžiai dalijasi atradimais, kuriuos patys ar kitų padedami atrado. Stiprėja pasitikėjimas: vyresnis mokytojas kreipiasi į jaunesnį, sako, jog jam sunku su technologijomis, prašo paaiškinti, padėti. Svarbu pripažinti savo mokymosi neįgalumą. Taip pat svarbu, kad patirties dalijimasis įgytų reguliarumą. Mokymasis iš patirties turi tris pagrindinius žingsnius: 1) prisiminti ir įvardyti, kas konkrečiai mums pavyko, kas mums galbūt nepavyko, ką ketiname padaryti, bet nepadarėme; 2) atsakyti sau į klausimą vienam ar diskutuojant bendruomenėje, kaip „matome“, t. y. vertiname tuos duomenis, kuriuos turime. Jeigu sakome „gerai“, kodėl tai vertiname kaip gera, jeigu sakome „blogai“, kodėl sakome, kad tai nėra gera; 3) sprendimo priėmimas – ką darysime toliau. Ar tęsime? Ar keisime? Ar nustosime? Ar kažką pradėsime kitaip? Sprendimas turi turėti pamatuotą pagrindą.

Vaizdo konferencijos direktorių pavaduotojams yra optimalaus laiko, su konkrečiais pristatymais. Žmonės gauna reikšmingą paspirtį permąstyti savo darbus. Štai girdėjote įvairių minčių. Atsakykite sau į du klausimus: 1) iš to, ką šiandien girdėjau, kas man buvo svarbiausia ir ką galbūt panaudosiu ir 2) jeigu nieko nepanaudosiu, tai kodėl taip įvyko? Gal buvau nepakankamai atidus? Galbūt kalbėtojai buvo nepakankamai įdomūs? Ir kaip turėtų būti ateityje?

Ekspertės įžvalgos

Dr. Rita Dukynaitė,

Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Strateginių programų skyriaus patarėja

Buvo labai įdomu klausytis jūsų patirčių. Panašiai elgiasi viso pasaulio švietimiečiai. Džiaugiuosi, kad Lietuva ištraukia į tarptautinius renginius. Dalyvavome Harvardo universiteto prof. Fernando Reimerso tyrimuose, EBPO tyrimuose, reaguojant į COVID-19. Kitais mokslo metais dalis darbų liks panašūs. Bet dalis keisis. Iškilis makro ir mikro uždaviniai, į juos turėsime atsakyti. Bendrojo ugdymo mokyklose, ankstyvojo ugdymo įstaigose šie atsakymai bus gerokai sudėtingesni negu universitetuose. Dalis universitetų jau pasakė, kaip dirbs 2021 ir net 2022 metais, kol visiškai grįš į analoginę (tiesioginę) mokymą. Iki tol paskaitos vyks nuotoliniu būdu, o pratybos mažesnėse grupėse – tiesioginiu būdu. Iš to gali kilti įžvalgų ir mums. Jau šiandien kilo klausimų dėl tipinio etatų sąrašo, galimybės turėti IKT koordinatorius mokyklose, daugiau švietimo specialistų, kitokio aprūpinimo formato. Tarptautinėje erdvėje kalbama, kad turės keistis vertinimai, egzaminai. Tarsi atspėdama COVID-19, jau prieš kelerius metus Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija 2024 metų PISA tyrimus susiejo su mokymusi skaitmeniniame pasaulyje. Kalbėta, kad svarbu permąstyti ugdymo turinio ir didaktikos dermę. Kai kas iš ugdymo turinio, pavyzdžiui, Omo dėsnis ar Donelaičio „Metai“ nesikeis, bet didaktikos slinktis turėtų įvykti. Jaučiamas dėmesys skaitmenizavimui. Reikia padėkoti mokytojams ir švietimo skyriams, kad mes iš karto pradėjome organizuoti nuotolinį mokymą, o kitos šalys, pavyzdžiui, Danija, perėjo prie nuotolinio mokymo, naudojant vaizdo konferencijas, visiškai neseniai.

Turime gerų patirčių, bet esama ir kitokių. Pastebėta, kad nuolatinis sėdėjimas prie kompiuterio arba visų užduočių atlikimas nuotoliniu būdu aštrina akių, stuburo sveikatos problemas. Psichinės sveikatos tyrimai kalba apie vienišumo jausmo, sumišimo, nerimo ir net pykčio padidėjimą. Silpsta tapatumo jausmas organizacijoje. Tarsi nebese organizacijoje arba ta organizacija jau kitokia. Padidėjo mokytojų darbo apimtys. Parengti užduotis, reaguoti į mokinių klausimus užtrunka gerokai daugiau laiko. Galbūt, kaupiant patirtį, tai susitvarkys, atsiras daugiau darbo valdymo įgūdžių. Tarptautiniu mastu pabrėžiama švietimo lankstumo būtinybė. Svarbu eiti nuo standartizacijos prie saviorganizacijos, nuo kontrolės prie įgalinimo ugdyti ir pan. Keliamas klausimas, kuris Lietuvoje dar mažai diskutuojamas, – formaliojo ir neformaliojo švietimo įtaka vienas kitam ir susiliejimo galimybės, kognityvinių ir nekognityvinių sričių pusiausvyra. Gali dar labiau padidėti atotrūkis tarp mokinių pasiekimų, turint galvoje kognityvinius ir nekognityvinius. Gali padidėti mokinių iškritimas iš nuosekliojo švietimo sistemos. Turime dėl to suklusti ir apie tai diskutuoti. Pabaigoje norėčiau perskaityti eilėrašį, pasklidusį COVID kontekste. Primkite tai kaip palinkėjimą.

Yra žinomų žinomųjų.

Yra dalykų, kuriuos žinome, kad žinome.

Taip pat žinome, kad yra žinomų nežinomųjų.

Galima sakyti, kad žinome, jog yra dalykų, kurių nežinome.

Tačiau taip pat yra nežinomų nežinomųjų.

To, ko mes nežinome, kad nežinome.

Tai Donaldo Ramsfeldo, JAV gynybos sekretoriaus, 2002 metais parašytas tekstas. Linkėčiau mums visiems įveikti kuo daugiau nežinomųjų, kad ir kas tai būtų – naujų priemonių įvaldymas, mokinių pasiekimai plačiąja prasme ar mūsų savivertės išlaikymas ir auginimas. Ačiū už puikių patirčių sklaidą. Konferencijos duoda naujų impulsų pasitikrinti ir yra vertingos. Kaip jas reikėtų organizuoti, koku formatu, dėl to turėtume pasitarti su mokytojais, direktoriais, pavaduotojais, švietimo padalinių darbuotojais, kad labiau galėtume patenkinti visų žmonių, su kuriais dirbame, poreikius ir lūkesčius.

Ekspertės įžvalgos

Habil. dr. Vilija Targamadzė,

Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto Ugdymo mokslų instituto profesorė

Man kyla sąsąuka su Rainerio Marijos Rilės mintimi: „Mūsų gyvenimas – tai teatro uždanga, už kurios tūno paslaptys.“ Vadinasi, kad už uždangų yra didelis potencialas. Žinoma, pabrėžiame sėkmingąsias patirtis, bet, manau, kad įgausime drąsos kalbėti ir apie nesklandumus. Ir pamatysime, koks yra didelis mūsų bendravimo ir bendradarbiavimo potencialas. Jei žiūros kampą pakreiptume, pamatytume dideles galimybes modeliuoti tiek ugdomąją, tiek administracinę veiklą. Svarbu pasverti, gavus informaciją. Kiekviena informacija turi būti labai tikslinga ir neatimanti daug laiko. Rekomendacijų pasipila šūsėmis. Būtina jas atsirinkti. Kiekvienai mokyklai yra savitas kelias. Be to, reikėtų peržiūrėti kontaktinių ir nekontaktinių valandų santykį, nes pasirengimui skirtų valandų skaičius didėja. Ir reikia sugrįžti prie didaktikos, kuri nuotoliniame mokymesi yra kitokia. Darbų yra daug, tad linkiu pedagoginio optimizmo, be kurio vargiai judėtume pirmyn.

10 konferencija.

MOKYKLŲ ATRADIMAI, REAGUOJANT Į COVID-19 IŠŠŪKĮ

Prof. dr. Jolanta Urbanavič,

švietimo, mokslo ir sporto viceministrė

Teko dirbti pavaduotoja, todėl įsivaizduoju, koks sudėtingas šis laikotarpis buvo pavaduotojams. Yra pagrindo pasidžiaugti sudėtingo proceso gana sėkminga pabaiga. Nekalbame apie didelius praradimus, apie mokinius, kuriems pritrūko papildomos pagalbos, konsultacijų. Kalbame apie tai, kad per tą laiką pamatėme daug naujų galimybių. Kas lėmė sėkmę? Pasitikėjimas, nes turėjome pasitikėti ir mokytojais, ir vieni kitais, taip pat socialinė partnerystė, dialogas. Norėtusi, kad šios konferencijos turėtų tęsinį. Gražu žiūrėti, kaip kartu dirba ir praktikai, ir ekspertai. Visiems didžiulė nauda.

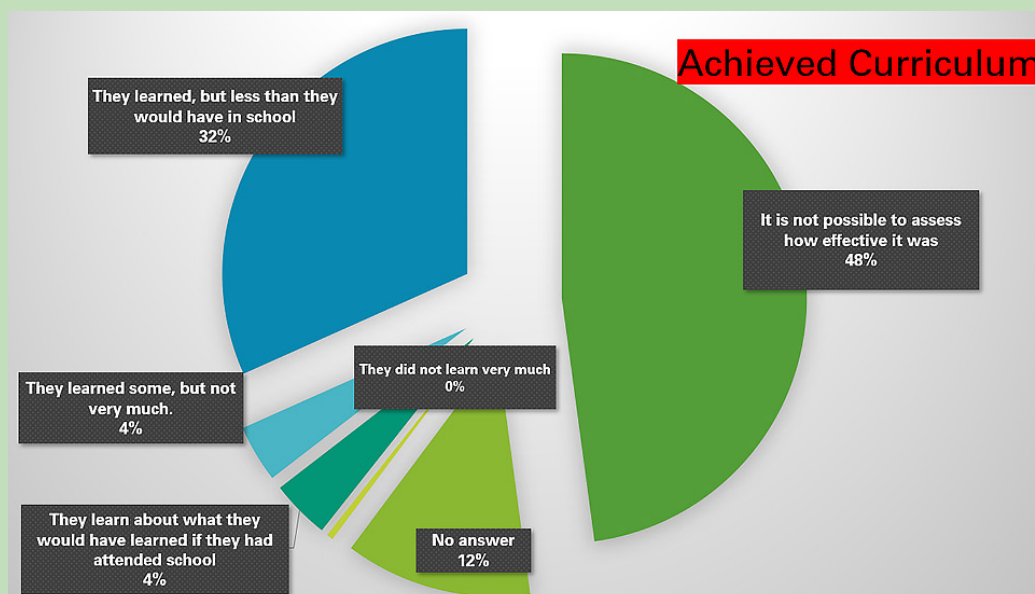
Dr. Vida Kazragytė,

Nacionalinės švietimo agentūros Mokyklų veiklos įsivertinimo ir tobulinimo skyriaus metodininkė

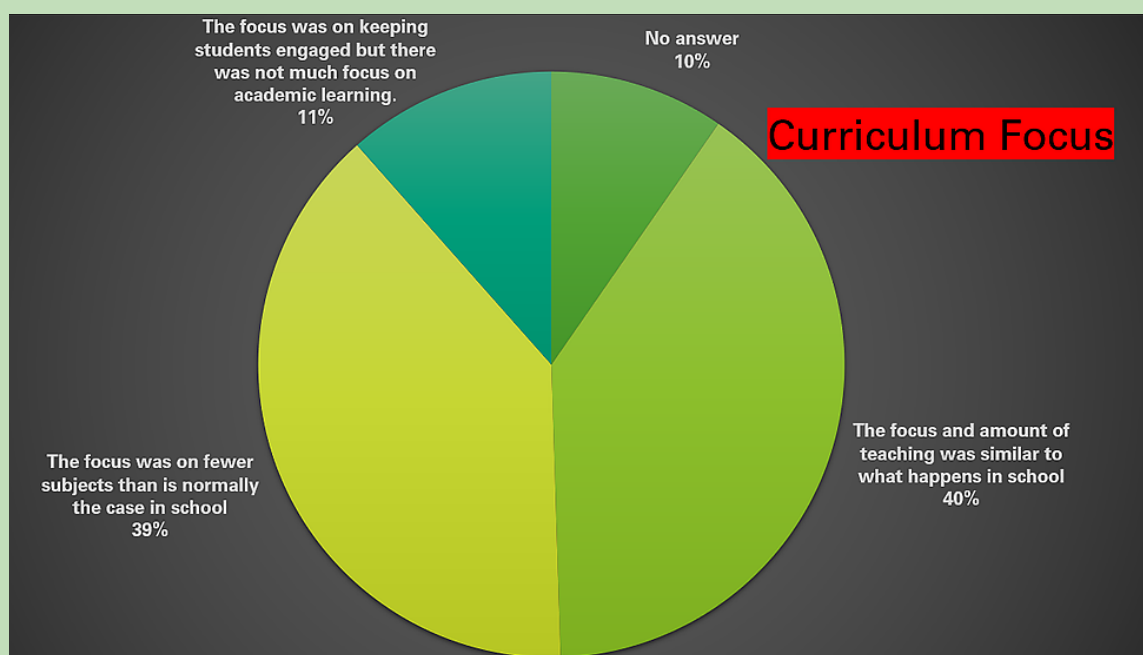
Balandžio pabaigoje–gegužės pradžioje Harvardo universitetas kartu su EBPO atliko pasaulio šalių apklausą apie ugdymą karantino laikotarpiu. Joje dalyvavo ir Lietuva. Apklausos ataskaitą „Mokyklinis ugdymas sutrikdytas, mokyklinis ugdymas pergaltotas. Kaip COVID-19 pandemija keičia švietimą“ pristatė prof. Fernandas Reimersas ir Andreas Šleicheris. Pristatymo metu kalbėjo ir švietimo ekspertai, mokytojai, tėvai. Tad noriu perduoti pagrindines kalbėjusiųjų mintis.

Buvo gauta 1370 atsakymų iš 59 pasaulio šalių, bet naudoti tik 36 šalių patikimi ministerijų atstovų ir mokyklų vadovų, mokytojų atsakymai. Vienas iš klausimų buvo, kiek dienų mokiniai praleido namuose iki klausimyno pildymo pabaigos, t. y. gegužės 7 d.? Šalių vidurkis visuose švietimo lygmenyse buvo 30 dienų, atmetus šventes, savaitgalius, atostogas. Lietuva buvo arti vidurkio – 27 dienas.

Daugiau negu 50 proc. atsakiusiųjų manė, kad šalių ministerijos ėmėsi veiksmų užtikrinti, jog ugdymas tęstųsi alternatyviomis priemonėmis ir tai užtikrino, įtraukdamos mokyklas. Vos šiek tiek mažiau, t. y. 50 proc., respondentų pasirinko atsakymą, jog ministerijos tai darė neįtraukdamos mokyklų. Skirtumas nedidelis, bet parodo, kad mokyklos kartais nejaučia ar neįsisąmonina ministerijų pagalbos. Domėtasi, kiek procentų mokinių yra prieinamas visas numatytas ugdymo turinys ar didžioji jo dalis. Pusė atsakiusiųjų manė, kad tik 51 proc. mokinių yra prieinamas visas numatytas ugdymo turinys arba didžioji jo dalis, o 12 proc. mokinių prieinama pakankama turinio dalis. Klausta, kiek mokiniai sugebėjo išmokti? 48 proc. atsakiusiųjų teigė, jog negalime įvertinti vykusio mokymo veiksmingumo. 32 proc. manė, kad mokiniai mokėsi, bet išmoko mažiau, negu būtų išmokę mokykloje. Teigiančių, kad mokiniai neišmoko labai daug, nebuvo.



40 proc. atsakiusiųjų teigė, kad mokyta panašiai to ir tiek, kaip mokykloje, 39 proc. teigė, jog ugdymo turinį skirstė pagal prioritetą, t. y. jį mažino, išskirdami branduolį. Prof. F. Reimersas pažymėjo, kad tai tiesiog du skirtingi pasirinkimai. Apskritai šalys daugiau dėmesio skyrė akademinio mokymosi tęstinumui. Mokinių emocinei gerovei buvo skiriama dėmesio, bet mažiau.



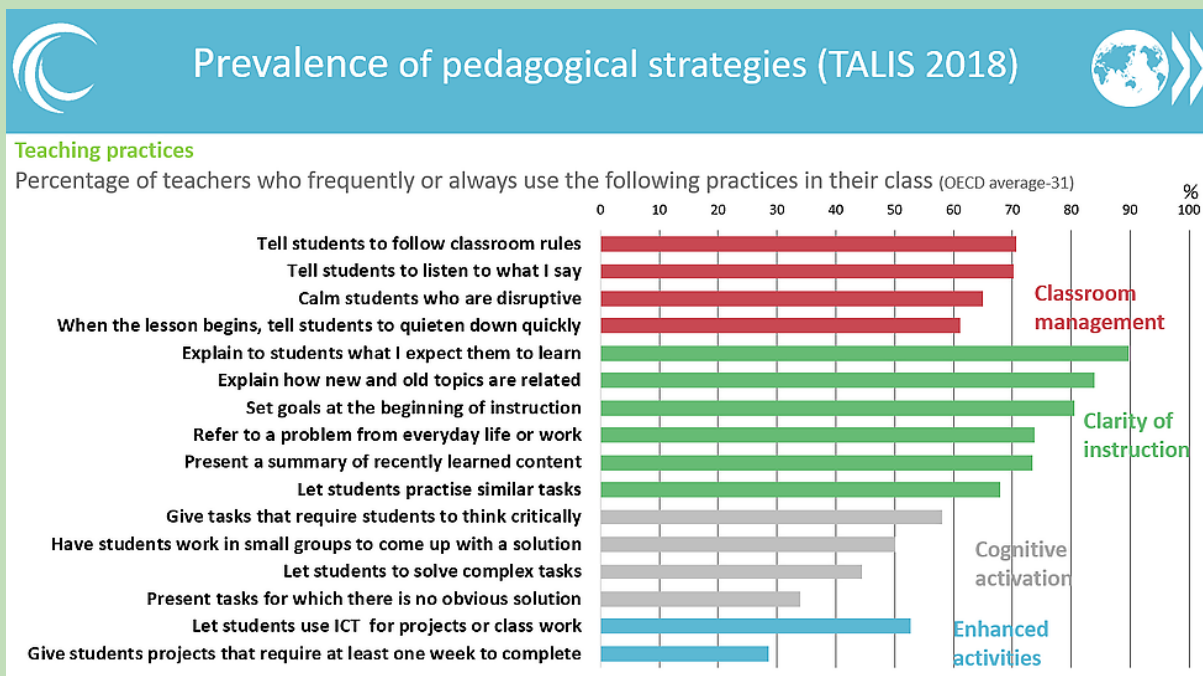
Daugiau kaip 95 proc. atsakiusiųjų nuomone, tęsiant ugdymą karantino laikotarpiu naudojami virtualiais mokymo ištekliais. Daugiau kaip 90 proc. manė, jog virtualų mokymą naudoja tie patys mokytojai, kurie ir moko mokinius. Šiuo metu pasaulio šalys kuria virtualiam mokymuisi pritaikytą infrastruktūrą. Atsiranda nauja pramonė – skaitmeninis švietimas, leidžiantis mokytis savarankiškai. Tačiau kokia bus to nauda, dar nėra aišku, nes trūksta švietimo tyrimų.

Apie 70 proc. atsakiusiųjų manė, jog grįžimas į mokyklą vyks pamažu, mokymasis klasėse vyks pamainomis. Daugiau negu pusė respondentų manė, kad bus taikomas mišrusis mokymas.

Kokių numatoma imtis pasirengimo priemonių, susijusių su mokymu(si) virtualioje aplinkoje? 80–70 proc. atsakiusiųjų pritarė visoms išvardytoms priemonėms: mokytojų mokymai veiksmingai mokyti ir vertinti elektroniniu būdu; interneto ryšys visiems mokytojams ir mokiniams; investicijos į platformų bei turinio atnaujinimą ir kūrimą; užtikrinimas, kad visi mokytojai ir mokiniai turėtų tinkamas priemones; alternatyvios priemonės, jei nebūtų interneto ryšio (radijas, televizija ir kt.).

A. Šleicheris sakė, kad apie mišrųjį ugdymą, kai mokomasi klasėje, o dalis užduočių atliekama virtualioje aplinkoje, jau kalbama 15–20 metų. Tai nėra nauja. Bet tam, kad šis ugdymo būdas būtų taikomas, itin svarbu mokyklų vadovų požiūris. 2018 m. PISA tyrimai parodė, kad Suomijoje tokių mokyklų direktorių, kurie sutinka arba labai sutinka, jog virtualaus mokymosi platforma yra naudinga ugdymo procese, mokinių nuomone, yra 80 proc. EBPO apklausoje klausta, ar žadama įvertinti mokinių mokymosi spragas ir jas šalinti. Beveik 90 proc. atsakė, jog bus taikomos išlyginamosios priemonės. Daugiau kaip 80 proc. pažymėjo, jog šios priemonės bus taikomos ypač tiems mokiniams, kurie pereina į aukštesnę ugdymosi programą ar neturėjo priėjimo prie mokymo karantino laikotarpiu.

Buvo prisiminti 2018 m. TALIS tyrimai apie mokymo strategijų naudojimą. Tos strategijos, kurių labiausiai reikia COVID-19 pandemijos sąlygomis, pavyzdžiui, teikti mokiniams projektyvų darbą, kuris būtų ilgiau negu savaitės trukmės, formuluoti užduotis, kurios neturėtų aiškaus sprendimo, leisti mokiniams spręsti apskritai sudėtingas užduotis, kelti mokymosi tikslus ir pan., kol kas menkai naudojamos. Pranešėjų teigimu, turime mąstyti, kaip padėti mokytojams naudoti tokias strategijas.



Kalbėtojai pabrėžė, jog ugdymo turinio pasirinkimas mokytojams yra didelis iššūkis. Nepaisant to, kad Švedijoje mokyklos turi didelę autonomiją, mokytojai pokalbio metu sakė: „Aš nebuvau tam pasiruošusi“, „Tik 40 proc. mano mokymo laiko buvo veiksminga“, „Aš nežinojau,

ar mokyti tik raštingumo ir skaičiavimo, kitaip tariant, ko reikia egzaminams, ar pripažinti, kad išgyvename krizę, ir daugiau dėmesio skirti emociniams ir socialiniams įgūdžiams.“ Atkreiptas dėmesys į tai, kad yra vaikų, kurie turi visas susijungimo priemones, bet neprisijungia, lieka šalia švietimo, nes jiems reikia žmogiškųjų ryšių. Štai Vietnamas – neturtinga šalis, bet EBPO tyrimuose pasirodo gerai, palyginti su išsivysčiusiomis šalimis. Ekonominis veiksnys turtingose šalyse nesuveikia taip gerai, kaip tikimasi. Reikia daugiau kalbėti apie ugdymo tinkamumą. Yra mokinių, kurie eina į mokyklą ir, nors mokytojai sako, kad jie nieko neišmoksta, tai suteikia prasmę jų gyvenimui.

Mokytoja iš Sietlo sakė, kad nereiktų šių mėnesių laikyti normalia situacija, nes tai krizė, tačiau kartu ir palankus momentas įveikti šališkumus. Svarbu nesusiaurinti ugdymo, nes jei pasikliausime tik tokiu ugdymu, bus rizikinga. Švietimo ekspertai pabrėžė, kad svarbus veikėjas, į kurį iki šiol mažai buvo atsižvelgta, yra šeima. Niekada šeimos nepraleido tiek daug laiko, bendraudamos su savo vaikais ir tiek padėdamos, kiek dabar. Tėvai pamatė, koks sunkus yra mokytojo darbas. Svarbu išlaikyti tėvų įsitraukimą. Mama iš Olandijos sakė, kad tupinėjo apie savo vaikus kaip viščiukas. Ir siuntė užduotis, ir užėmė juos veiklomis, ir atliko refleksijas. Tačiau matė, kad nėra gilaus mokymosi, ir apie tai parašė mokytojai. Ši atsakė: „Gerai, aš įvertinsiu.“ O ar gali tai padaryti patys tėvai?

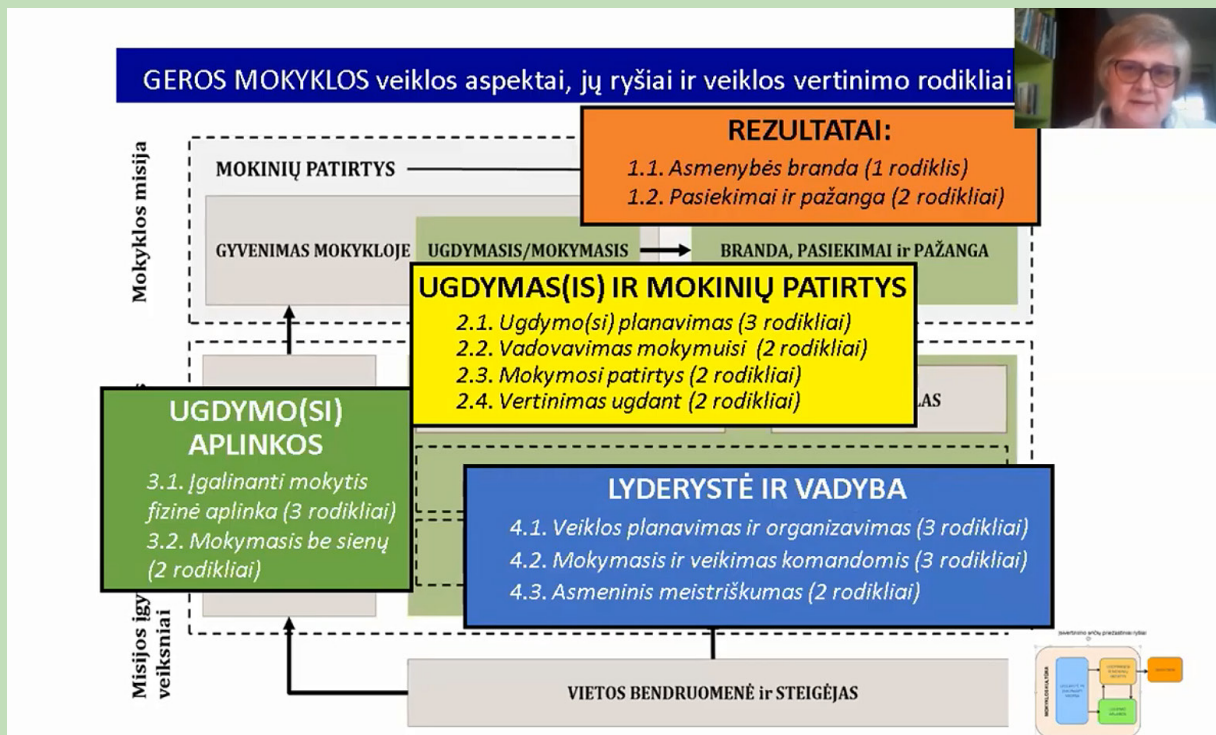
Daugelio kalbėtojų nuomone, jei tėvai pradėtų kitaip žvelgti į švietimą, būtų galimybė jį pakeisti. Technologijos – dar ne viskas. Reikia inovacijų. Dažnai jų bijomasi, manoma, kad tai kažkas svetima. Inovacijos – tai ne tik galimybė veikti kitaip, bet ir sisteminis išsiaiškinimas, kas veikia geriausiai ir kaip tuo pagerinti praktiką. Tai reikalauja bendradarbiavimo kultūros.

Profesorius F. Reimersas pridėjo, kad svarbu gera valia. 9 iš 10 atsakiusių į klausimyno klausimus teigė, kad gal ne viską gerai padarėme, bet padarėme, ką galėjome. Pabaigoje norėčiau pridėti asmeniškų pastebėjimus. Vesdama teatro pamokas realioje klasėje, netaikiau projektyvių darbų. O nuotolinio mokymo metu buvau priversta tą daryti. Atrodė, kad mokymo procesas pranyko, jaučiausi net nereikalinga ir beliko laukti, kuo viskas baigsis. Pamokose įsivyravo mokinių jau atliktų kūrybinių darbų įsivertinimai, aptarimai, tolesnių tikslų planavimas. Žinios buvo teikiamos *ne prieš* mokinių darbą, o *po* jo. Stebėdama nufilmuotus vaidinimus, stebėjausi, kiek daug ir kiek skirtingų kompetencijų mokiniai turėjo arba nesunkiai įgijo savarankiškai. Bet dėl to ugdymo turinio atrankos problema tik dar labiau iškilo. Ko mokyti, o ko nereikia mokyti? Šis klausimas yra tikrai sunkus. Ir dar – didelę reikšmę turi mokinių savęs filmavimas. Stebėdami filmukus, kuriuose mato save vaidinančius ar kalbančius, bendraujančius, ir tai analizuodami, mokiniai geriau save pažįsta, tad padidėja noras keisti savo elgesį teigiama linkme. Tai gera mokėjimo mokyti kompetencijos ugdymosi priemonė.

Laima Gudaitė,

Nacionalinės švietimo agentūros Mokyklų veiklos įsivertinimo ir tobulinimo skyriaus metodininkė

Šiose vaizdo konferencijose ryškėjo Geros mokyklos koncepcijos nuostatos. Pradėta nuo aktualiausių dalykų – mokymosi krūvių, situacijos suvaldymo. Vėliau imtasi naudotis kelerius metus kaupta patirtimi. Nuotolinis mokymas buvo neišvengiamybė. Ir jis buvo kiek kitoks negu nuotolinis mokymasis įprastomis sąlygomis. Apie tai kalbėjo Ukmergės Dukstynos pagrindinės mokyklos direktorė Daiva Liumparienė. Prireikė labai greito vadybinio šuolio.



Kaip teigė pranešime Oksana Karoblienė iš Panevėžio „Vyturio“ progimnazijos, „žaišo greitumu reikėjo susiorientuoti“. Lyderystė ir susitarimai buvo greiti, svarbūs ir, sakyčiau, „kieti“. Todėl didžiausios sėkmės susijusios su ketvirtąja – lyderystės – mokyklos veiklos vertinimo rodiklių sritimi. Buvo svarbu, orientuojantis į mokinių poreikius, peržiūrėti tvarkaraščius, ugdymo planus. Konferencijose kalbėta ir apie grįžtamąjį ryšį, mokant nuotoliniu būdu, o tai atspindi priimamų sprendimų pagrįstumą. Populiarus dalykas, kuriuo dalijosi Šiaulių Salduvės progimnazija, buvo „Exel“ lentelė – ja naudojantis „nepametamas“ nė vienas vaikas. Trečiojoje konferencijoje keliavome į ugdymo patirčių sritį. Vilniaus Jėzuitų gimnazijos mokytoja, Klaipėdos „Baltijos“ mokyklos mokytoja kalbėjo apie tai, kiek ugdymo turinį siaurinti, kiek jį pritaikyti, kaip pasiekti planų „gyvumo“, naudingumo, kaip nusakoma mokyklų veiklos vertinimo rodikliuose. Kalbant apie pagalbą mokiniui, svarbūs yra Šilutės r. Priekulės gimnazijos, kitų mokyklų pastebėjimai. Ekspertai kreipė į didaktinius, giluminius dalykus, pradedant dr. Prano Gudyno pasisakymu ir baigiant dr. R. Bruzgelevičienės pastebėjimu dėl „kietosios“ ir „minkštosios“ vadybos.

Mokyklos norėjo pasitikrinti savo veiklą, rinko duomenis, atlikdamos apklausas, bet turėjo ir kitų instrumentų (pasikalbėjimų, stebėjimų), kurie emociškai artino prie mokinių. Buvo išsakyta mintis, kad nuotoliniu būdu sunku įgyvendinti patyriminį ugdymą. Tačiau mokytoja iš Klaipėdos Simono Dacho progimnazijos net virtualioje erdvėje surado „prisilietimų“ prie realaus gyvenimo, kalbėjo apie mikroskopų panaudojimą ir kt. Konferencijoje apie refleksiją, mokantis nuotoliniu būdu, manau, pasiektas apogėjus. Ilgus metus įsivertinimas sunkiai skynėsi kelią į mokyklą. Klausantis, pavyzdžiui, Kauno Jurgio Dobkevičiaus, Raseinių „Šaltinio“ progimnazijų mokytojų, matyti, kad yra susikurta instrumentų, puikiai naudojamasi ciklu „Augu“. Matėme, kad Jurgio Dobkevičiaus progimnazija bendradarbiavo su Salduvės progimnazija, atsirado tinklaveika. Minėti instrumentai leido pažangą atpažinti, parodyti. O tai mokiniams teikia augimo džiaugsmą. Vilniaus r. Juodšilių „Šilo“ gimnazija kalbėjo apie ugdymo organizavimą „be sienų“. Ji turi puikias galimybes mokytis lauke, bet taiko ir virtualias išvykas. Mokymosi lyderystė ryški

Radviliškio Gražinos progimnazijos prisistatyme. Druskininkų savivaldybės atstovė ir Druskininkų savivaldybės Viečiūnų progimnazijos direktorė demonstravo svarbų Geros mokyklos koncepcijos aspektą – „vietos bendruomenė, steigėjas ir jų parama“. Tai, kad iššūkių akivaizdoje turime stiprybes lyderystės ir vadybos, ugdymo(si) ir mokinių patirčių, ypač – ugdymo aplinkų, srityse, kryptingai veda prie ugdymo rezultatų: mokinių pasiekimų, pažangos, asmeninės ūgties. Nors dar negalime pamatuoti ugdymo veiksmingumo, jo rezultatų, manau, tai – kitų mokslo metų iššūkis.



Ši skaidrė rodo – kad ir ką darytume bet kurioje iš sričių, turime mąstyti apie tai, kaip auga vaikas. Kaip jis daro pažangą? Tai naudinga struktūriniam mąstymui sustiprinti.

Ekspertų diskusija

Audronė Šuminienė,

Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyriaus patarėja

Kokią patirtį iš šių vaizdo konferencijų pritaikėte savo mokykloje? Ar tai pajuto jūsų mokyklos mokiniai ir kaip?

Daiva Sabaliauskienė,

Alytaus Putinų gimnazijos direktorė

Visoms šioms konferencijoms labai tiktų mūsų gimnazijos filosofija „Pažinti, patirti, grąžinti pasauliui ir sau“. Devynias savaites kartu su pranešėjais išgyvenome tam tikras situacijas, empatiškai reagavome ir galiausiai ryžomės grąžinti pirmiausia savo, o paskui visoms kitoms bendruomenėms. Labiausiai įsimintina konferencija buvo pirmoji. Apie tai, kaip suvaldyti mokymosi krūvius, išgirdome kalbant tėvus. Svarbus postūmis vadybiniam sprendimams buvo ne mūsų mokyklos tėvų nuomonė, bet tėvų nuomonė iš šalies. Tai išprovokavo šiek tiek pakeisti bendradarbiavimo kultūrą: remtis ne individualiu auklėtojų ir tėvų bendradarbiavimu, bet iš karto nuotoliniu būdu kreiptis į tėvų susirinkimus. Be to, klausimynai vaikams pasipildė išgirstomis kitų mokyklų praktikomis, klausimais, ypač susijusiais su mokymosi krūviais. Klausimynas buvo kartojamas kelis kartus, kad gautume patikimus duomenis.

Pritaikėme pagalbą mokantis. Atrodo, kiekvienoje mokykloje yra konkrečios pagalbos sistemos, bet išgirdome svarbias Vilkaviškio „Aušros“ gimnazijos ir Klaipėdos r. Priekulės Ievos Simonaitytės gimnazijos patirtis, docentės Ramutės Bruzgelevičienės nuomonę, kad pagalba reikalinga KIEKVIENAM VAIKUI (abu žodžius rašyti didžiosiomis raidėmis!) ir kad būtina pasitikrinti, ar yra teikiama tinkama pagalba. Nes kai kuriais atvejais pagalbą suprantame kaip konsultaciją, neprašydami grįžtamojo ryšio. Džiaugiamės, kad Alytaus mieste išlikome vienintelė mokykla, iš kurios mokinių tėvų švietimo skyrius per visą karantino laikotarpį negavo nė vieno nusiskundimo. Tai parodė, kad viską darome tikslingai ir teisingai.

Audronė Šuminienė,

Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyriaus patarėja

Konferencijos buvo skirtos direktorių pavaduotojams, o jūs esate mokyklos vadovė. Kodėl jautėte poreikį jose dalyvauti?

Daiva Sabaliauskienė,

Alytaus Putinų gimnazijos direktorė

Vadovas turi jausti pulsą, turi žinoti, kas vyksta kitose mokyklose ir tam tikra prasme pasimačiuoti, įsivertinti. Duoti vadybinei komandai impulsus: štai, tai ten paveikė. Dar neaišku, ar tai bus paveikė mūsų mokykloje, nes kitas kontekstas, bet pabandyti verta. Turime nuolat mokytis ir sudaryti sąlygas savo bendruomenėms veikti. Nebijoti dalytis gerąja patirtimi, nebijoti, kad ją kažkas nukopijuos. Taip pat nebus, bus kitaip!

Gitana Kruopienė,

Pasvalio Petro Vileišio gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Mokymosi krūvių suvaldymas buvo aktualus ir Pasvalyje. Todėl paantrinsiu LSMU gimnazijos direktorės pavaduotojos minčiai, kad atkreipkime dėmesį į esminius ugdymo programos turinio dalykus, atrinkime tai, nuo ko negalėsime pradėti dirbti rugsėjo mėnesį. Tai mus skatino susitelkti, būti kūrybiškiems, pritaikyti turinį, atskiriant branduolį. Pritariu kolegėms iš Alytaus apie grįžtamojo ryšio svarbą taikant nuotolinį ugdymą. Mokinys norėjo gauti grįžtamąjį ryšį „čia ir dabar“. Su mokytojais buvo susitarta, kad kiekvieną mokinį informuosime apie jo kiekvieną atliktą darbą. Jeigu negalime darbo patikrinti „čia ir dabar“, duokime mokiniui žinią, kad jis jaustų mokytoją šalia. Puikus Šiaulių Salduvės ir Kauno Jurgio Dobkevičiaus progimnazijų instrumentas – nuotolinio mokymosi fiksavimo lapas. Mes jo kol kas neišbandėme, bet tikrai sulauks savo eilės, jei nuotolinis mokymas būtų tęsiamas. Labai svarbu mokymo pagalbos specialisto ir mokinio bendradarbiavimas. Buvo atvejų, kai mažiau dominavo mokytojas, o pagrindinį vaidmenį atliko pagalbos mokiniui specialistas. Rašėme laiškus taip, kaip rašė ir kitų mokyklų direktorių pavaduotojos, jog tėvai privalo užtikrinti, kad vaikas laiku atsikeltų, prisijungtų prie nuotolinių pamokų, kad jo pareiga – atlikti užduotis. Žavimės Radviliškio Gražinos gimnazijos patirtimi, vadovų strateginiu požiūriu į mokytojų skaitmeninio raštingumo tobulinimą. Turime žengti jų patirties taku. Mūsų gimnazija yra pasirinkusi „Moodle“ platformą.

Tikiu, kad mūsų gimnazistai bus pasirengę mokytis šioje platformoje. Nors kitos Pasvalio mokyklos rinkosi kitą platformą, „Office 365“, bet svarbu, kad mokyklos tariausi ir ieško savų kelių. Turiu atliepti mokymosi mokytis kompetenciją, savivaldų mokymąsi – Pasvalyje tai susišaukia su „Lyderių laiko-3“ projektu, jo tema „Atsakomybės mokytis ugdymas“ ir kryptimi „Savivaldus mokymasis“. Nuotolinio mokymosi patirtys ir refleksijos užtikrina šio projekto Pasvalyje tęstinumą ir tvarumą. Nemaža pavaduotojų kalba apie mokėjimo mokytis kompetencijos svarbą, kuri išryškėjo nuotolinio mokymosi metu. Mokytojas jau nėra tas, kuris groja pirmu smuiku pamokoje. Pereinama nuo mokymo prie mokymosi. Įgyvendiname mokymosi tikslų kėlimą, mokymosi motyvacijos palaikymą, darbo vietos įsirengimą. Tiems mokiniams, kurie namuose neturi palankios aplinkos, siūlėme naudotis parkais, kiemais, puikiu oru.

Violeta Sabonienė,

Vilniaus Naujininkų mokyklos direktoriaus pavaduotoja

Žadame pritaikyti skaitmeninės kompetencijos įsivertinimo įrankį SELFIE. Labai patiko Radviliškio Gražinos pagrindinės mokyklos patirtis ir, pasinaudoję jų idėja, žadame IKT koordinatoriaus mokymus teikti bendruomenės nariams. Planuojame rengti IKT konsultacijas ne tik to pageidaujantiems mokytojams, bet ir mokinių tėvams. Prasidėjus nuotoliniam mokymuisi, susidūrėme su problema, kad dalis tėvų negalėjo pagelbėti savo vaikams prisijungti prie mokymosi platformų dėl menkų įgūdžių. Prisitaikėme Šiaulių Salduvės progimnazijos individualios pažangos stebėjimo įrankį. Pritariame Kauno Jurgio Dobkevičiaus progimnazijos idėjai tėvų susirinkimus organizuoti virtualiai, nes iš patirties matome, kad daugiau tėvų dalyvauja taip organizuojamuose susirinkimuose. Išbandėme jungtinės klasės valandėles per „Zoom“, kai tėvai jungiasi kartu su savo vaikais. Kad tėvams virtualus dalyvavimas yra priimtinas, rodo jų aktyvesnis dalyvavimas mokyklos veiklos kokybės įsivertinimo procese. Rėmėmės Garliavos Jonučių progimnazijos patirtimi, kaip ugdyti mokinių kultūrines, pilietines, socialines ir emocines kompetencijas, įtraukiant mokinių tėvus. Vienas iš mūsų mokyklos aktualių tikslų yra skatinti tėvų partnerystę ir savanorystę. Šios mokyklos pasidalytoji patirtis mums buvo labai aktuali.

Ona Sturonienė,**Klaipėdos r. Gargždų „Vaivorykštės“ gimnazijos direktorė**

Svarbiausia yra pasidalytoji lyderystė. Pavyko sėkmingai pritaikyti konferencijoje apie birželio mėnesio veiklų organizavimą išgirstą kitų mokyklų patirtį. Visa mokyklos bendruomenė susijungė į gražų projektą „Emocijų vaivorykštė – praeities ir dabarties ryšys“. Joje galime atrasti ir orientavimąsi į kiekvieno mokinio asmeninę pažangą, ir galimybes pasirinkti, nes mokiniams buvo pateiktos net 27 veiklos. Mokiniai netgi galėjo pasirinkti dalyko mokytoją, su kuriuo norės bendrauti, bendradarbiauti. Nepamiršome emocinio ir socialinio ugdymo, kurio patirtį kaupiame nuo 2015 m., ir šio ugdymo rezultatai matomi. Tam buvo skiriama daug dėmesio. Vyko mokytojų palaikymas ir motyvavimas per galimybę pasidalyti. Mokiniai savivaldų mokymąsi refleksijose ir atsiliepimuose įvertino labai teigiamai. Virtualus bendravimas yra galimas ir tinkamas ugdymo turiniui įgyvendinti ir pasiekti rezultatą.

Audronė Šuminienė,**Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyriaus patarėja**

Dažnai pokalbiuose pavaduotojai, kai klausiu, ką nauja sužinojote, teigia, jog „pasitikrinau“. Ką pavaduotojams reiškia tas „pasitikrinau“?

Gitana Kruopienė,**Pasvalio Petro Vileišio gimnazijos direktoriaus pavaduotoja**

Klausantis refleksijų, iš karto kyla mintis lyginti su savo mokykla. Ar ir pas mus taip? Tos problemos, apie kurias buvo kalbama, tikrai aktualios ir mūsų mokykloje, ir rajone. Supratome, kad reikia išlaisvinti mokytojus nuo didelių apklausų, nuo perteklinio dokumentavimo, daugiau dėmesio kreipti į mokytojų bendradarbiavimą, skatinti jų bendradarbiavimą su vaikais, bendrystę. Džiugu, kad šių konferencijų metu mezgasi nauja tinklaveika. Jau numatyta stažuotė Druskininkuose, verta pasikonsultuoti su Gražinos pagrindine mokykla dėl „Moodle“, su „Vy-turio“ progimnazija – dėl savivaldumo, su Jurgio Dobkevičiaus progimnazija – dėl struktūruotų pokalbių. Pasitikrinome tai, kad be bendrų susitarimų, be tvirtos komandos neįmanomi jokie švietimo sistemos pokyčiai.

Violeta Sabonienė,**Vilniaus Naujininkų mokyklos direktoriaus pavaduotoja**

Juodšilių gimnazijos problemos egzistuoja ir mūsų mokykloje. Pas mus taip pat yra mokinių iš socialiai jautrios aplinkos. Prasidėjus nuotoliniam mokymui, pagrindinė problema buvo nepakankamas kompiuterių skaičius. Apie 10 proc. mokinių neturėjo prieigos nei prie kompiuterio, nei prie išmaniojo telefono. Išmontavome informacinių technologijų klases, išdalijome kompiuterius tiems, kuriems jų labiausiai reikėjo. Džiaugiamės, kad mums didžiulę paramą suteikė Švietimo, mokslo ir sporto ministerija ir Vilniaus savivaldybė. Buvome visiškai aprūpinti planšetiniais kompiuteriais ir interneto ryšiu, tuo galėsime ir toliau naudotis. Sunkiausiai sekėsi integruoti romų tautybės mokinius. Mums tikrai reikia didesnės kitų institucijų teikiamos pagalbos, įtraukiant romų vaikus į nuotolinio ugdymo procesą. Dauguma kolegų per konferencijas teigė, kad svarbu išsitiirti mokyklos bendruomenės poreikius. Mes taip pat atlikome poreikių tyrimus, prieš organizuodami kontaktines kompensacines veiklas birželio mėnesį. Išgirdę apie planuojamą nuotolinio mokymo įteisinimą, atliekame tyrimus, kiek dienų kitais mokslo metais mokiniai norėtų mokytis nuotoliniu būdu, kiek galėtų taip dirbti mokytojai. Rezultatus svarstome metodinėse grupėse, yra numatoma diskusija mokyklos taryboje.

Vyta Šiugždinienė,

Alytaus Putinų gimnazijos direktoriaus pavaduotoja

Šios konferencijos buvo „užnugaris“ pavaduotojui, priimant racionalius sprendimus. Norėtųsi pasidžiaugti, kad pabandėme mini mišraus ugdymo modelį birželio mėnesio dienomis. Per devynias šio mėnesio dienas vienomis dienomis dirbome tiesioginiu, o kitomis – nuotoliniu būdu. Tiesioginio mokymo dienomis į gimnaziją sugrįžo menų, kūno kultūros mokytojai. Per tas dienas įvyko 70 srautinių susitikimų, išbandėme, kaip dirbti su 100 mokinių vienoje auditorijoje. Mokytojas kartu su socialiniu partneriu, o tokių buvo 22, organizavo ugdymą srautine pamoka. Kai kurių partnerių kompetencijos ir įgūdžiai buvo tokie stiprūs, kad padėjo visai bendruomenei, kartu ir mokytojams, mokytis vieniems iš kitų. Buvo galimybė mokytis, kaip pritaikyti „Zoom“, kaip jį padaryti gyvą, tinkamą diskusijai, grįžtamajam ryšiui. Be to, išdrįsome organizuoti dvi stovyklas – jaunųjų šaulių stovyklą gimnazijoje ir socialinio verslumo stovyklą poilsiavietėje, į ją pakvietėme miesto mokinius. Taigi, mokytojai pasiryžo išgyventi patyriminį ugdymą „čia ir dabar“. Ne mažiau reikšmingas buvo bandymas organizuoti aukštesniųjų mokymosi pasiekimų ir žemesniųjų mokymosi pasiekimų mokinių bendras veiklas. Vieni pristatė savo tiriamuosius metinius darbus, o kiti buvo stebėtojai. Pamatę savo bendramokslis, žemesniųjų pasiekimų mokiniai gal taip pat išdrįs, norės mokytis ryškiau, pabandys dirbti kitaip. Tikiu, kad padidėjo mokinių motyvacija, nes taikėme nemažai refleksijai skirtų įrankių.

Ona Sturonienė,

Klaipėdos r. Gargždų „Vaivorykštės“ gimnazijos direktorė

Pasitikrinti, ar teisinga kryptimi einame, ar pasirinkome tikrai teisingas priemones, įrankius, metodus, visada labai gerai. Tai, ką šiandien išgirdau, buvo galimybė dar kartą pasitikrinti. Džiaugiuosi, kad projektinė veikla, trunkanti daugiau negu vieną savaitę, yra mokyklų vizija, ir mes jau tai įgyvendiname.

Švietimo ekspertų diskusija

Habil. dr. Vilija Targamadžė,

Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto Ugdymo mokslų instituto profesorė

Patinka, kad atsirado santalka. Ji svarbi mokslininkams, praktikams, pavaduotojams, ministerijos, pavaldžių institucijų atstovams. Be santalkos negalėsime darniai judėti pirmyn. Išryškėjo, kad nuotolinis mokymas ir mokymasis yra kitoks. Kas bandė mokymą „pernešti“ iš realios erdvės į virtualią erdvę, turėjo nusivilti, nes tai yra kitoks mokymas ir reikia dirbti kitaip. Pastebėjau, kad buvę vertikalūs santykiai – ir tarp institucijų, ir mokykloje tarp įvairias pareigybes einančių asmenų – tapo horizontalesni. Šios patirties reikėtų nepamiršti. Horizontalūs santykiai padeda tartis ir susitarti. Buvo smagu stebėti, kaip teoriniai konstruktai – įvairių pedagogikų, pedagoginių srovių – rado atšvaitus praktikoje, o praktiniai dalykai jungiasi su teorija. Reikėtų tai tirti, nepamirštant, jog pedagogikoje nėra receptų.

Smagiausia, kad mokytojai, mokyklų vadovai pasirodė ne kaip vykdytojai, o kaip turintys potencialą kūrėjai. Ugdymas yra ugdomosios sąveikos konstravimas, tam naudojame įvairias priemones. Patirtys buvo visokios. Esame įpratę prie dichotominio mąstymo: gerai – blogai, gera patirtis – bloga patirtis. Bet yra pilkosios zonos. Jos gali pavirsti gerąja patirtimi, o gerosios patirtys – pilkąja. Su vaikais iš socialiai jautrios aplinkos, specialiųjų poreikių vaikais reikia padirbėti kartu su švietimo pagalbos specialistais.

Siūlyčiau peržiūrėti tikslus. Ar tikrai korektiškai buvo suformuluoti didaktiniai tikslai? Ar jų siekėme? Kokiais didaktiniais principais vadovavomės? Didaktika pas mus „pastumta“ į šalį. O tai yra *kitoks* ir *kitaip* mokymas. Turinys turėjo būti persmelktas leitmotyvo ir įtraukus, kad vaikai įsitrauktų. Kai kur primiršome emocinius ir socialinius santykius. Kaip primiršome, kad nereikia perkrauti mokytojų. Pedagogika yra kūryba. Galime pasidalyti patirtimi, išvalgomis, bet kiekvienas iš mūsų renkamės savo autentišką kelią ir juo einame.

Dr. Romas Prakapas,

Mykolo Romerio universiteto Pavaduotojų akademijos koordinatorius, Edukologijos ir socialinio darbo instituto docentas

Džiaugiuosi, kad pavaduotojai pagaliau pastebėti, nes ilgą laiką jie buvo pamiršti. Per konferencijas atkreipiau dėmesį, kad šiek tiek laisvėja ugdymo modeliavimas. Tą gražiai parodė pirmoji ir paskutinė konferencijos. Tik buvo pamiršti ikimokyklinio ugdymo įstaigų pavaduotojai. Lietuvoje buvo sukurta savarankiškos mokyklos idėja, gairės. Galbūt ją reikėtų leisti įgyvendinti. Edukologijos mokslininkai gauna neįkainojamą galimybę tirti praktiką, o tai yra nutolę nuo jų mokslinių tyrimų. Turėtume peržiūrėti mokytojo profesinių kompetencijų sąrangą, kuri galioja nuo 2007 m. Matome, kad ten yra IKT kompetencija, bet pasiskaičius jos turinį, darosi ne visai jauku, nes tai neatitinka šios dienos iššūkių. Daugybė tyrimų rodo, kad naujoji mokinių karta gerokai pranoksta mus visus. Ir mokiniai pradeda tuo manipuliuoti – jie „išjungia“ mokytoją ir kažką veikia už ekrano. Turime atsiverti šioms įvairioms patirtims.

Prof. dr. (HP) Valentina Dagienė,

Vilniaus universiteto Duomenų mokslo ir skaitmeninių technologijų instituto vyriausioji mokslo darbuotoja, grupės vadovė

Nedirbu mokykloje, bet turiu daug pažįstamų mokytojų, mokykloje dirbančių doktorantų. Labai gerai, kai mokytojai yra tyrėjai, mokslininkai, nes gali geriau išvelgti problemas, jas perteikti. Pakalbėjau su Renata Burbaite, kuri apklausė 267 savo gimnazistus, pateikė jų nuomonę. Dar turiu Vilniaus licėjaus, Jėzuitų gimnazijos, dar kelių mokyklų duomenis. Remdamasi šia informacija, galiu duoti tris rekomendacijas.

Pirmoji būtų apie savarankiškumo ugdymą. Virtualus nuotolinis darbas rodo, kad reikia stiprinti mokinių ir mokytojų savarankiškumą. Negalima tiesiogiai vesti pamokas šešias ar septynias valandas, nes sumažėja dėmesys, motyvacija. Geriau duoti pora valandų tiesioginių pamokų, o po to – savarankišką darbą. Net pradinukai per porą savaitių išmoksta dirbti savarankiškai, bet tam reikia nemaža pastangų.

Antra rekomendacija (ji net aktualesnė) – pateikiama informacija turi būti aiškos struktūros. Dirbant nuotoliniu būdu, reikia ypač aiškiai pateikti struktūruotą medžiagą. Ne tiek svarbu, ar „Zoom“ ar ką kita naudojame, kiek tai, kur tą informaciją dėsime, ar ja galės pasinaudoti mokinys, tėvai, mokytojas ir netgi kitas mokytojas, jei dėstomi integruoti kursai. Jei vieną medžiagą randu failų sistemoje, kitą skelbimų sistemoje, trečią... Technologijos leidžia visokias variacijas. Mokytojai turi sutarti dėl aiškos struktūros. Tada nereikės klaidžioti.

Trečia, mišrusis mokymas yra sunkesnis, sudėtingesnis. Jei rudenį taikysime mišrią struktūrą, apie kurią kalbame, ypač gerai turime tai apmąstyti. Itin svarbu medžiagos paskelbimas – kur ji bus? Ar ji bus lengvai prieinama nuotoliniu būdu ir nenuotoliniu būdu? Tai organizacinės problemos, apie didaktines nekalbu, bet jos labai veikia mūsų darbo kokybę, susikalbėjimą. Taigi, savarankiškumas, medžiagos organizavimas, struktūra, jos pateikimas, paskelbimas – tai maži žingsneliai, kuriuos svarbu apmąstyti.

Habil. dr. Vilija Targamadzė,

Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto Ugdymo mokslų instituto profesorė

Pasakysiu keletą didaktinių principų – vaizdumas, nuoseklumas, sistemiškumas, mokomosios medžiagos įsisavinimo tvirtumas, savarankiškumas ir aktyvumas – Jonas Amosas Komenskis, XVII amžius! Pasakykite, ar šiandienai tai netinka?!

Dr. Estela Daukšienė,

Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademijos docentė

Organizuojant nuotolinį mokymą, svarbu ne tik medžiagos sustruktūravimas. Labai reikalinga, kad mokykla turėtų bendras taisykles. Įrankių įvairovė plati. Vieni mėgsta labiau vieną, kiti – kitą įrankį. Bet jei mokinys žinos, kad pamokos vyksta naudojant vieną įrankį, jam bus lengviau susigaudyti, kur ir kaip prisijungti ir pan. Paskatinčiau priimti bendrus sprendimus visai mokyklai. Kad tai būtų galiojanti tvarka, nes visiems bus aiškiau. Dirbdami projektuose, įvardijame ne blogybes, bet teigiamus aspektus – kokios pamokos išmoktos. Šiandien mokyklos turi daug „išminktų pamokų“. Todėl reikia tas pamokas apibendrinti, jomis dalytis – tik mokymiesi tobulėsime.

Dr. Aurimas Marijus Juozaitis,**švietimo konsultantas**

Mano supratimu, priverstinai uždaryti, pamatėme, ką iš tiesų mums reiškia atvirumas. Tai patyriau net fiziškai – teko mankštintis septynių metrų balkone. Stengiausi rinkti informaciją, kalbėdamasis su mokytojais. Ir man patiko vienos jaunos mokytojos mintis. „Žinai, – sako ji, – netikėjau, kad taip atsivers vyresnieji mokytojai, su kuriais buvo atstumas.“ Kai susiduri su problema ir matai, kad vienas problemos išspręsti negali, tada pasireiškia dalijimosi vertė. Žmonės patyrė, kaip svarbu atsiverti. Tą liudija ir Vidos pristatytas tarptautinis tyrimas. Mokytojų darbą pamatė daug kas, pirmiausia – tėvai. Atsivėrė klasės. Kas ten jose vykdavo, niekas neįsivaizdavo. Ši patirtis padarė mokytojo profesiją atviresnę. Parodė, kad mūsų mokytojai ne tik kūrybingi, bet yra autoritetai, kuriais galima pasitikėti.

Buvo sujauktos nusistovėjusios tvarkos, bet, kita vertus, tai parodė, kokia svarbi yra tvarka. Buvome priversti pradėti naudotis technologijomis. Vieni tuo labai džiaugėsi, kiti galbūt apsiverkė, naktimis nemiegojo. Žinome, kad technologijos yra žmogaus galių išplėtimas. Bet aki-vaizdu, kad su padidėjusiomis galiomis turime elgtis tvarkingai. Mane džiugina, jog diskusijos „Zoom“ ar kitose platformose išmokė tokio paprasto dalyko – kalbėti po vieną. Jei norime kokybiškai dalyvauti pasitarime, turime būti atidūs tam, kuris šneka, nepraleisti, išlaikyti dėmesį. Viliuosi, kad šis įgūdis, įgytas bendraujant pasitelkus technologijas, sutvarkys mūsų bendravimą ir tada, kai grįšime į „normalų“ gyvenimą. Nors kas yra normalu – tai filosofinis klausimas.

Nepaprastai svarbu viskuo dalytis: atradimais, techniniais sprendimais, mokymo turiniu, mokymosi patirtimis, medžiaga, asmeniniais išgyvenimais. Iš mokinių išgirdome, kaip svarbu nepamiršti emocinio aspekto. Turime saugoti ir branginti tai, ką sukaupėme per šiuos tris mėnesius. Audronė klausė, ar mums reikia tokių konferencijų. Atsakymas vienareikšmiškas – turi vykti šios nuotolinės konferencijos. Įsivaizduokime, kiek kainuoja iš Žemaitijos atvažiuoti į Vilnių ir kiek vienu metu iš karto galime pasiekti žmonių, naudodamiesi šiomis platformomis. Būtina permąstyti, kada reikalingi gyvi susitikimai, aktyvios diskusijos, o kada reikalinga tik pasidalyti operatyvine informacija. Manau, kad bendravimas su kolegomis, tėvais, socialiniais partneriais, steigėjais turi būti kombinuotas. Bet antrinu prof. Valentinai, kad mišrusis mokymas atneša daugiau iššūkių. Iki karantino mokyklos nuogąstavo, kaip sunku prisikviesti tėvus. O dabar mokykla atėjo pas tėvus. Ir tėvams pasakė: būkite bendradarbiai, kad mums padėtumėte. Taip pat manau, kad turi būti stiprinamas savivaldus mokymasis. Turi savivaldžiai mokytis vadovai, pavaduotojai, mokytojai, mokiniai, tėvai. Kai Lietuvoje turėsime savivaldaus mokymosi platformą, kurioje besimokantys mokytojai galės būti kartu su besimokančiais mokiniais – bus puiku.

Dr. Romas Prakapas,**Mykolo Romerio universiteto Pavaduotojų akademijos koordinatorius, Edukologijos ir socialinio darbo instituto docentas**

Šiuo laikotarpiu turėjome galimybę pamatyti, kaip mums sekasi ugdyti vaikų gebėjimą mokytis. Ir parodė, ar vaikai iš tiesų moka mokytis. Tai geras signalas visiems pedagogams permąstyti: kaip aš mokau, kokios mano strategijos, su kokiais iššūkiais vaikai susidūrė mokydamiesi ir ko reikėtų, jiems šią kompetenciją tobulinant. Į tai turėtų atkreipti dėmesį Nacionalinė švietimo agentūra, nes šiuo metu vyksta programų peržiūra.

Dr. Estela Daukšienė,

Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademijos docentė

Tyrimais įrodyta, kad geriausiai veikia mišrusis mokymas. Bet nereikia jo suprasti taip, kad dalis žmonių sėdi auditorijoje, o dalis prisijungia nuotoliniu būdu. Kadangi turiu ilgametę dėstymo nuotoliniu būdu patirtį ir kalbėjau ne su vienu kolega, kuris dėstė nuotoliniu būdu, galiu pasakyti, kad mokytojui taip dirbti bus sunku. To reikėtų išvengti. Dalis mokinių jausis nuskriausti, tik neaišku, kurie: ar tie, kurie sėdės klasėje, ar namuose. Mokytojas norės bendrauti su tais, kurie šalia, bet tada bus pamirštami tie, kurie yra už ekrano. Geriau vieną dieną taip, o kitą dieną – kitaip. Trūksta susisteminto skaitmeninio turinio, kaip jau kolegos minėjo. Bet šis laikotarpis pagerino visų mūsų mokytojų skaitmeninę kompetenciją. Smagu, kad ji patobulėjo, bet technologijos vystosi taip greitai, kad jos niekada neištobulinsime šimtu procentų. Vieną technologiją gali įvaldyti, o prisėsi prie kitos – ir jau nebūsi toks didelis ekspertas. Bet praktika padeda greičiau išmokti.

Dr. Loreta Žadeikaitė,

Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos vyriausioji patarėja

Du mėnesius kiekvieną savaitę, atsižvelgiant į mokyklų lūkesčius, vyko vaizdo konferencijos. Dabar nesvarbu, iš kurios mokyklos bus paimitos idėjos ir kurioje bus plėtojamos toliau. Svarbiausia – idėjų tvarumas, įveiklinimas. Kad jos nepamirštų, gyventų. Organizatorių vardu dėkoju mokykloms ir komandai, pradėjusiai kurti platformą ateičiai. Ačiū mokytojams, vadovams, ekspertams ir tiems, kurie mus žiūrėjo.

Parengta pagal vaizdo konferencijų, vykusių bendrojo ugdymo mokyklų direktorių pavaduotojams 2020 m. balandžio–birželio mėnesiais, medžiagą

Parengė dr. Vida Kazragytė, Laima Gudaitė.

**Ugdymo procesas, mokant nuotoliniu būdu:
iššūkiai, patirtys, sprendimai**

Redaktorė *Rūta Krasnovaitė*
Dizainerė *Dalė Dubonienė*
Maketavo *Valdas Daraškevičius*

2020-11-26.

Išleido Nacionalinės švietimo agentūros Infrastruktūros plėtros departamento
IT, leidybos ir logistikos skyrius, Suvalkų g. 1, 03106 Vilnius

ISBN 978-609-8275-08-7 (elektroninis)

